AT SÆTTE BØRN I BEVÆGELSE
FRA VIDEN TIL HANDLING

-Implementering af skolebaseret fysisk aktivitet

SDU

TrygFonden

AT SÆTTE BØRN I BEVÆGELSE FRA VIDEN TIL HANDLING

- Implementering af skolebaseret fysisk aktivitet

Danielle Louise Nørager Johansen, Niels Christian Møller, Jens Troelsen & Thomas Skovgaard

FORSKNINGS- OG INNOVATIONSCENTER FOR IDRÆT, BEVÆGELSE OG LÆRING

AT SÆTTE BØRN I BEVÆGELSE FRA VIDEN
TIL HANDLING
- implementering af skolebaseret fysisk aktivitet

Danielle Louise Nørager Johansen, Niels Christian Møller, Jens Troelsen & Thomas Skovgaard

Udgivet: 2018
ISBN: 978-87-93669-37-6
Oplag: 100

Udgiver: Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring, Syddansk Universitet & UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

Forsidefoto: Colourbox
Fotos: Colourbox

Layout & opsætning: Lise Maria Elkrog-Hansen

Trykkested: Print & Sign, Odense
Trykkeår: 2018

Forord

Med folkeskolereformen i 2014 fulgte et øget fokus på bevægelse og fysisk aktivitet som mulighed for at levere på en række ambitionsmål knyttet til børn og unges sundhed, trivsel, skolemotivation og læring. I samme ombæring blev der hurtigt interesse for evidensinformerede retningslinjer om, hvordan skoler bedst implementerer en mere bevægelig skole.

Denne rapport er en del af en rapportrække, som har til formål at sammenfatte fund og konklusioner i forskningsprojektet: *At sætte børn i bevægelse – fra viden til handling* (eng: Physical Activity and Sedentary Behavior in School-aged Children – Effective Intervention Programs and Succesful Implementation), som er støttet af Trygfonden.

Projektet har til formål at levere handlingsrettede input om indsatseffekter og implementeringsstrategier samt belyse økonomiske aspekter i relation til skolebaserede fysisk aktivitetsinterventioner. Udgangspunktet har været, at de forskellige input skal være brugbare for, først og fremmest, organisationer, kommuner og skoler i deres bestræbelser på at få mere 'gang i dagligdagen'.

Indeværende rapport, omhandlende implementeringsstrategier, er udarbejdet af FIIBL (Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring) og forskningsenheden Active Living (AL), Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet. Rapporten undersøger, hvad der skal til, for at fysisk aktivitetsindsatser implementeres 'efter bogen' med udgangspunkt i de rammer og muligheder, der måtte gælde i den pågældende kommune eller på individuelle skoler. Hermed sættes bl.a. fokus på den typiske praksisudfordring, der er i at omsætte en intervention – som har vist effekt under ideelle omstændigheder (fx i kontrollerede rammer) – under sædvanlige betingelser (fx i en typisk grundskole).

Den efterfølgende rapport, som beskriver projektets resultater og konklusioner med hensyn til indsatseffekter som følge af gennemførelse af skolebaserede fysisk aktivitetsinterventioner, er udarbejdet af forskningsenheden Exercise Epidemiology og forskningscenteret RICH (Research In Childhood Health), Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet. I rapporten præsenteres det, i hvilken grad eksisterende interventioner, designet til at fremme fysisk aktivitet/reducere fysisk inaktivitet blandt skolebørn, har virket med hensyn til at øge målgruppens aktivitetsniveau. Yderligere identificeres en række faktorer ved skolebaserede interventioner af betydning for i hvor høj grad børn bliver mere fysisk aktive - således, at design, igangsættelse og vedligeholdelse af lignende, fremtidige indsatser kan blive endnu bedre.

Begge rapporter kan findes på www.fiibl.dk/publikationer.

Projektgruppen ønsker at takke involverede pædagoger, lærere, skoleledere, forvaltnings-medarbejdere og repræsentanter fra en række organisationer for at have afsat tid til at bidrage til undersøgelsen.

På vegne af forskergruppen:

Projektleder, Niels Christian Møller
Syddansk Universitet, november 2019.

Indholdsfortegnelse

07	**Kapitel 1: Indledning**
08	1.1 Bevægelse som integreret del af skoledagen - hvorfor?
09	1.2 Implementeringsparadokset
10	1.3 Et projekt med tre komponenter
15	**Kaptitel 2: Det teoretiske afsæt**
16	2.1 Implementeringens genstandsfelt
16	2.2 Søren Winters *integrerede implementeringsmodel*
18	*2.2.1 Socioøkonomiske omgivelser*
18	*2.2.2 Politikudvikling*
19	*2.2.3 Implementeringsprocessen*
20	*2.2.4 Implementeringsresultater*
22	*2.2.5 Feedback*
25	**Kapitel 3: Det metodiske afsæt**
26	3.1 Delphi metoden
27	3.2 Den modificerede med Delphi metode
28	*3.2.1 Runde I: Implementeringsteoretiske genstandsfelt*
32	*3.2.2 Runde II: Eksperternes syn på implementeringsaspektet*
32	*3.2.3 Runde III: Udforskning af spørgeskematendenser*
33	*3.2.4. Runde IV: Konsensusworkshop*
33	3.3 Undersøgelsens begrænsninger
37	**Kapitel 4: Vurdering af centrale faktorer for implementering**
38	4.1 De fire Delphi runder
38	*4.1.1 Runde I: Litteraturstudie*
39	*4.1.2 Runde II: Spørgeskemaundersøgelse*
41	*4.1.3 Runde III: Interviews*
41	*4.1.4 Runde IV: Konsensus workshop*
42	4.2 Implementeringsmodellen og de ni kategorier
42	*4.2.1 Overgangen fra politik til implementeringsproces*
44	*4.2.2 Den organisatoriske ramme*
50	*4.2.3 Den interpersonelle ramme*
54	*4.2.4 Den kontekstuelle ramme*
55	4.3 Den afsluttende workshop
55	*4.3.1 Centrale pointer fra konsensus workshoppen*
81	**Kapitel 5: Hvad svarer oraklerne?**
82	5.1 Oraklernes overordnede svar
83	*5.1.1 Alle har ansvar for at få bevægelsesindsatsen til at lykkes på skolen*
86	*5.1.2 At bedrive god undervisning*
87	*5.1.3. Vidensfundamentet er centralt og skal fortsat udvides og forbedres*
87	*5.1.4. Bevægelsestermen skal defineres*
90	*5.1.5 Ressourceelementet fylder meget – men betyder (måske) kun lidt?*
91	*5.1.6 Eleverne er det centrale, men kommer alligevel kun sekundært*
91	*5.1.7 Praksiseksperterne versus rammeeksperterne*
91	5.2 Opsamling
94	**Referenceliste**
102	**Appendiks**

Kapitel 1

Indledning

1. Indledning

Fysisk aktivitet og bevægelse har bl.a. grundet skolereformen i 2014 fået en endnu mere markant rolle i den danske grundskole. Med reformen fulgte en fordring om en mere bevægelig skoledag. I Folkeskolelovens §15 noteres det, at "undervisningstiden skal tilrettelægges, så eleverne får motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter om dagen."[1] Et hovedsigte med at inddrage fysisk aktivitet og bevægelse endnu mere i skoledagen er at fremme elevtrivsel og understøtte læring bedst muligt[2].

Argumenterne for at inddrage bevægelse aktivt i undervisningen taler direkte ind i anbefalingerne fra Verdenssundhedsorganisationen (WHO) om minimum 60 minutters daglig moderat til høj intensiv fysisk aktivitet for børn og unge i aldersgruppen 5-17 år[3].

Derudover er det særligt over de sidste årtier blevet stadig mere klart, at regelmæssig fysisk aktivitet bidrager selvstændigt til at styrke såvel almen trivsel samt specifikke dimensioner af fysisk, psykisk og social sundhed hos børn og unge[4]. Når det handler om grundskolen, er det ekstra interessant, at indsatser i regi af bevægelse anføres som en af de mest brugbare veje til at styrke børn og unges sundhed, trivsel, motivation og læring[5]. Gennemtænkte indsatser på skoleidrætsområdet kan derfor forventes at have en række positive virkninger på elevniveau.

1.1. Bevægelse som integreret del af skoledagen – hvorfor?

Meget tyder på, at en lav grad af fysisk aktivitet, dårlig fysisk fitness og overvægt i løbet af barndommen fastholdes gennem ungdomsårene[6] og helt ind i voksenårene[7]. Det er altså afgørende at gribe tidligt ind med henvisning til de forebyggende effekter i udviklingen af livsstilssygdomme. Idet livsstilsrelaterede sygdomme som overvægt og type-II-diabetes er nogen af det 21. århundredes helt store sundhedsbyrder[8]; at forebyggelse, netop når det kommer til livsstilssygdomme, i højere grad er at foretrække fremfor behandling[9]; og da samtlige børn i Danmark er i berøring med det danske skolesystem, forekommer folkeskolen netop at være den rette arena i forhold til at initiere sundhedsfremmende og -forebyggende indsatser.

I tillæg er der tiltagende dokumentation for, at fysisk aktivitet kan spille en positiv rolle i at styrke grundskoleelevers trivsel og motivation for at gå i skole. Trivsel og motivation er i den sammenhæng relateret til både sociale og emotionelle aspekter. Det sociale i form af gode relationer til andre, og det emotionelle i form af fravær af depression og negative følelser. Er eleverne motiverede for at gå i skole, og oplever de i øvrigt, at de trives, så øges sandsynligheden for et frugtbart læringsudbytte, end hvis det modsatte gør sig gældende[10].

Foruden fysisk aktivitets gavnlige virkning på sundhed, trivsel og motivation mere end antyder ny forskning, at bevægelse er et vigtigt redskab i forhold til at styrke kognitiv præstation og indlæring – og det lader ikke til, at tid "taget fra" boglige fag for at gøre plads til mere bevægelse har negativ effekt på børn og unges faglige formåen[11]. Der synes med andre ord at være en række gunstige (ind)læringsgevinster forbundet med at inkludere fysisk aktivitet i undervisningen[12]. Således viser en nyere metaanalyse om effekten af fysisk aktivitet på faglige præstationer og eksekutive funktioner – forstået som evnen til fordybelse, fokuse-

ring, associering og tilpasning – at elevernes opmærksomhed øges gennem fysisk aktivitet[13]. Eftersom læringsaspektet udgør det afgørende fundament og omdrejningspunkt for grundskolens eksistensberettigelse (jf. Folkeskolelovens §1)[i], er sammenhængen mellem bevægelse og læring i særlig grad central for de mangelunde parter, der er involveret i at levere på den konto. Bevægelsen er således et direkte brugbart didaktisk værktøj, der bidrager til at imødekomme grundskolens generelle formål og faglige mål[14].

Der er altså solidt belæg for at anvende fysisk aktivitet og bevægelse som fast inventar i skoledagen. Glædeligvis har det da også vist sig, at de 45 minutters daglige bevægelse er et af de reformelementer, som lærere, pædagoger og elever har taget allerbedst imod[15], idet de bl.a. oplever mere ro og fokus i undervisningen samt en øget læringsparathed som direkte konsekvens af den inkluderede bevægelse[16]. Dog er der en tendens til, at omfanget af og tilfredsheden med fysisk aktivitet i skolen er faldet en anelse ifølge de seneste rapporter fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd (VIVE)[17].

Fra politisk hold foreslås det, at skolerne griber det ny reformelement an på forskellige måder. Det lader sig være gennem *Den Åbne Skole* konceptet, hvor skolen og det lokale foreningsliv samarbejder på bevægelsesområdet eller i forbindelse med *Understøttende Undervisning*, hvor bevægelse kan fremme faglige og mere brede læringsmål relateret til fx trivsel eller sociale kompetencer[18].

1.2. Implementeringsparadokset

På trods af de dokumenterbare gevinster af fysisk aktivitet for børn og unges sundhed, trivsel, motivation og læring er det langt fra alle landets skoler, der kommer i mål med at implementere en dagligdag, der – blandt meget andet – har udtalt fokus på bevægelse[19].

Den hidtidige forskning viser, at implementeringsprocessen er afgørende for at sikre, at de ønskede effekter og mere bredspektrede virkninger af skolebaserede fysisk aktivitet indsatser realiseres[20]. Det handler bl.a. om begrænsninger for så vidt angår fysiske rammer eller andre lignende typer af ressourcer; utilstrækkelig og vekslende opbakning fra ledelseslag på fx skole eller relevant kommunalt niveau; usikkerhed og/eller modvilje blandt medarbejderne i forhold til at varetage den nye/justerede opgave[21]. Der er derfor behov for en kvalificeret forståelse af, hvordan effektiv implementering af interventionsprogrammer kan forbedres.

1.3. Et projekt med tre komponenter

Denne rapport en del af et samlet forskningsprojekt: *At Sætte Børn i Bevægelse fra Viden til Handling*. Projektet har overordnet til formål at opbygge og præsentere systematisk viden, der dels kan støtte op om vigtigheden af fysisk aktivitet i grundskoleregi, og som dels bygger bro mellem bedst tilgængelig forskningsviden og praksis.

Forskningsprojektet afdækker tre hovedaspekter, som præsenteres i selvstændige rapporter (jf. figur 1 på næste side). Fælles for samtlige tre rapporter er en bestræbelse på at levere input og resultater, der er brugba-

---

i: Folkeskoleloven §1: Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deresforståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling[1]

re i og for praksis – herunder i særdeleshed hos kommuner og skoler, som ønsker langsigtet initiering af skolebaserede indsatser målrettet fremme af fysisk aktivitet og bevægelse samt reduktion af stillesiddende adfærd.

Denne rapport dækker hovedaspekt *II: Implementeringsfaktorer.*

I

Rapport I undersøger, i hvilken grad eksisterende skolebaserede interventioner igangsat med henblik på at øge fysisk aktivitet og/eller reducere stillesiddende adfærd har været effektive. Metodisk sker det ved et systematisk litteraturstudie, hvor 10 elektroniske databaser blev gennemgået for interventioner designet til at fremme bevægelse og hvor der viste sig en positiv effekt.

II

Rapport II kortlægger og beskriver forskellige implementeringsfaktorer, der er medbestemmende for, i hvor høj grad interventioner lykkedes og bliver en vedvarende succes. Metodisk anvendes en såkaldt Delphi analyse, hvor de vigtigste erfaringer med succesfulde implementeringsstrategier høstes gennem bestemte typer forskningslitteraturscreening og feedback fra centrale forskningsaktører, interessenter og samarbejdspartnere.

III

Rapport III handler om sundhedsøkonomiske analyser, der vurderer værdien af skolebaserede indsatser for for fysisk aktivitet. Rapporten giver et overblik over, hvordan tidligere programmer er blevet vurderet sundhedsøkonomi og hvordan sådanne analyser kan gennemføres. Desuden beskrives en nyudviklet model til vurdering af forskellige programmers omkostningseffektivitet."

Figur 1: Projektoversigt.

Litteraturoversigt

1. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

2. KL (2013): Motion og bevægelse. http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_65043/cf_202/Motion_og_bev-gelse.PDF

3. WHO (2010): Global recommendations on physical activity for health. http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/.
   WHO (2018): Global action plan on physical activity 2018-2030: More active people for a healthier world. ISBN: 978-92-4-151418-7. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf?ua=1.

4. Bugge A., von Seelen J., Herskind M., Svendler C., Thorsen A.K., Dam J., Tarp J., Sørensen M.H., Olesen L.G. & Froberg K. (2015): Rapport for forsøg med læring i bevægelse. https://astra.dk/sites/default/files/Rapport-%20Fors%C3%B8g%20med%20l%C3%A6ring%20i%20bev%C3%A6gelse.pdf.
   KU Konsensuskonference (2016): https://www.holdspil.ku.dk/nyheder/2016/nye-anbefalinger-paa-vej-om-boern-og-fysisk-aktivitet/Konsensush_fte.pdf.
   Pedersen B.K. & Andersen L.B. (2011): Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling. Sundhedsstyrelsen, København. https://www.sst.dk/~/media/6B3A4AE698BC42139572C76C5854BA76.ashx.
   Pedersen B.K., Bugge A., Overgaard K., Andersen L.B., Nielsen G., Roos E. & von Seelen J. (2016): Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen. Vidensråd for forebyggelse, København. http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf.
   Undervisningsministeriet, UVM (2011): https://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/bevaegelse. (Siden pågået 21. november 2017 kl 11.02).

5. Pedersen B.K., Bugge A., Overgaard K., Andersen L.B., Nielsen G., Roos E. & von Seelen J. (2016): Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen. Vidensråd for forebyggelse, København. http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf.
   Schulz A. & von Seelen J. (red.) (2017): En skole I bevægelse – læring, trivsel og sundhed. Akademisk forlag, 1. udgave, 1. oplag, København.
   Singh A.S., Saliasi E., van den Berg V., Uijtdewilligen L., de Groot R.H.M., Jolles J. & Chinapaw, M. J. M. (2018): Effects of physical activity interventions on cognitive and academic performance in children and adolescents: a novel combination of a systematic review and recommendations from an expert panel. British Journal of Sports Medicine.

6. Clarke W.R. & Lauer R.M. (1993): Does childhood obesity tract into adulthood? Crit Rev Food Sci Nutr Vol. 33, pp. 423-430.
   Janz K.F., Dawson J.D. & Mahoney L.T. (2000): Tracking physical fitness and physical activity from childhood to adolescence: the muscatine study. Med Sci Sports Exerc, Vol. 32, pp. 1250-1257.
   Kelder S.H., Perry C.L., Klepp K.I. & Lytle L.L. (1994): Longitudinal tracking of adolescent smoking, physical activity, and food choice behaviours. Am J Public Health Vol. 84, pp. 1121-1126.

7. Andersen L.B. & Haraldsdottir J. (1993): Tracking of cadiovascular disease risk factors including maximal oxygen uptake and physical activity from late teenage to adulthood. An 8-year follow-up study. J. Intern Med, Vol. 234, pp. 309-315.
   Simmonds M., Llewellyn A., Owen C.G., Woolacott N. (2016): Predicting adult obesity from childhood obesity: a systematic review and meta-analysis. Obes Rev, Vol. 17, No. 2, pp. 95–107.
   Twisk J.W., Kemper H.C., van Meechlen W. & Post G.B. (1997): Tracking of risk factors for

coronary heart disease over a 14-year period: a comparison between lifestyle and biologic risk factors with data from the Amsterdam Growth and Health Study. Am J Edpidemiol, Vol. 145, pp. 888-898.

8. WHO (2014): Global Status report on non-communicable diseases 2014. ISBN: 978-92-4-156485-4. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/148114/1/9789241564854_eng.pdf?ua=1.

9. Pedersen B.K. & Andersen L.B. (2011): Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling. Sundhedsstyrelsen, København. https://www.sst.dk/~/media/6B3A4AE698BC-42139572C76C5854BA76.ashx.

10. Smedegaard S., Christiansen L.B., Lund-Cramer P., Bredahl T., & Skovgaard T. (2016): Improving the well-being of children and youths: a randomized multicomponent, school-based, physical activity intervention. BMC Public Health, Vol. 16, No. 1, p. 1127. DOI: 10.1186/s12889-016-3794-2.

11. Bonell C., Humphrey N., Fletcher A., Moore L., Anderson R. & Campbell R. (2014): Why schools should promote students' health and wellbeing. BMJ, Vol. 348, p. 3078. DOI: https://doi.org/10.1136/bmj.g3078.
Chaddock L., Pontifex M.B., Hillman C.H. & Kramer A.F. (2011): A Review of the Relation of Aerobic Fitness and Physical Activity to Brain Structure and Function in Children. Journal of the International Neuropsychological Society, Vol. 17, pp. 1-11.
Chandler P.A. & Tricot A. (2015): Mind your body: the essential role of body movements in children's learning. Educational Psychology Review, Vol. 27, No. 3, pp. 365-370.

12. De Greef J.W., Bosker R.J., Oosterlaan J., Visscher C. & Hartman E. (2017): Effects of physical activity on executive functions, attention and academic performance in preadolescent children: a meta-analysis. J Sci Med Sport, Vol 21, No 1, pp. 501-507.
Nielsen M.H. (2016): Count on your body: The effect of classroom based physical activity and academic achievement on math. PhD thesis, University of Southern Denmark, Department of Sports Science and Clinical biomechanics.

13. Bugge A., Moller S., Tarp J., Hillman C.H., Lima R.A., Gejl A.K. & Wedderkopp, N. (2018): Influence of a 2- to 6-year physical education intervention on scholastic performance: The CHAMPS study-DK. Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, Vol. 28, No. 1, pp. 228-236. doi:10.1111/sms.12902.
De Greef J.W., Bosker R.J., Oosterlaan J., Visscher C. & Hartman E. (2017): Effects of physical activity on executive functions, attention and academic performance in preadolescent children: a meta-analysis. J Sci Med Sport, Vol 21, No 1, pp. 501-507.
Pedersen B.K., Bugge A., Overgaard K., Andersen L.B., Nielsen G., Roos E. & von Seelen J. (2016): Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen. Vidensråd for forebyggelse, København. http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf.
Singh A.S., Saliasi E., van den Berg V., Uijtdewilligen L., de Groot R.H.M., Jolles J. & Chinapaw, M. J. M. (2018): Effects of physical activity interventions on cognitive and academic performance in children and adolescents: a novel combination of a systematic review and recommendations from an expert panel. British Journal of Sports Medicine.

14. Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.

15. Jacobsen R.H., Bjørnholt B., Andersen M.M.Q. & Jordan A.L.T. (2017): Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens tredje år. Det National Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE, København. ISBN: 978-87-93626-27-0. https://www.kora.dk/media/7864465/laerere-og-paedagogers-oplevelse-af-den-laengere-og-mere-varierede-skoledag_kortlaegning.pdf.
Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.
Kjer M.G., Nielsen C.P. & Friis-Hansen M. (2018): De yngste elevers hverdag i folkeskolen – En kvalitativ undersøgelse i folkeskolereformens tredje år. Det Nationale Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE. ISBN: 978-87-93626-78-2. https://pure.sfi.dk/ws/files/1642085/100741_De_yngste_elevers_hverdag_i_folkeskolen.pdf.
Nielsen C.P, Keilow M. & Westergaard C.L. (2017): Elevers oplevelse af skolen i folkeskolereformens tredje år – En kortlægning. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE. ISBN: 978-87-7119-475-3. https://pure.sfi.dk/ws/files/1023049/Elevernes_oplevelser_af_skolen_i_folkeskolereformens_tredje_r.pdf.

16. Jacobsen R.H., Bjørnholt B., Andersen M.M.Q. & Jordan A.L.T. (2017): Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens tredje år. Det National Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE, København. ISBN: 978-87-93626-27-0. https://www.kora.dk/media/7864465/laerere-og-paedagogers-oplevelse-af-den-laengere-og-mere-varierede-skoledag_kortlaegning.pdf.
Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.

17. Kjer M.G., Nielsen C.P. & Friis-Hansen M. (2018): De yngste elevers hverdag i folkeskolen – En kvalitativ undersøgelse i folkeskolereformens tredje år. Det Nationale Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE. ISBN: 978-87-93626-78-2. https://pure.sfi.dk/ws/files/1642085/100741_De_yngste_elevers_hverdag_i_folkeskolen.pdf.

18. Undervisningsministeriet, UVM (2011): https://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/bevaegelse (Siden pågået 21. november 2017 kl 11.02).

19. Oxford Research (2017): Bevægelse i skoledagen 2017. Udarbejdet for Trygfonden og Dansk Skoleidræt, Frederiksberg, Danmark.

20. Craig P., Dieppe P., Macintyre S., Michie S., Nazareth I. & Petticrew M. (2008): Developing and evaluating complex interventions: the new Medical Research Council guidance. BMJ, Vol. 337, p. 1655.

21. Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.

DRAGON
BATAVUS

Kapitel 2

Det teoretiske afsæt

2. Det teoretiske afsæt

Kapitel 2 indeholder en afklaring af implementeringsbegrebet. Herefter præsenteres den model, der anvendes i undersøgelsens analyse, diskussion og opsamling.

2.1. Implementeringens genstandsfelt

En leksikalsk udlægning af begrebet 'implementering' lyder: *"The process of putting a decision or plan into effect"*[1]. Ordet oprinder fra det latinske 'impleo', som betyder at udfylde, at gøre fuldstændig, eller at træde i stedet for noget[2]. Implementering handler dermed om at ændre på status quo til – forhåbentlig – det bedre (for én eller flere interessenter). Selve implementeringsprocessen starter umiddelbart efter, at en given beslutning om at ændre noget (fx en given praksis eller adfærd) er truffet og fortsætter frem til, at beslutningen er fuldt installeret eller forkastet[3]. Implementering er altså den proces, der ligger mellem en endelig beslutning, eksempelvis i form af ny lovgivning eller politiske principprogrammer, og udmøntningen heraf i forhold til fx intenderede målgrupper. Et oplagt eksempel kan være beslutningen om, at *noget skal gøres* med hensyn til fysisk inaktivitet blandt grundskoleelever. Implementeringsfasen begynder, hvor målsætningen omsættes til konkrete indsatser (fx rettet mod at reducere antallet af inaktive børn og unge i alderen 5-16 år med 20 % i løbet af tre år) og slutter efter organisering og gennemførelse af indsatser, der så kan måles i forhold til præstation og effekt.

"Why do so much education and training, management consulting, and business research and so many books and articles produce so little change in what managers and organizations actually do?"[4]. I bogen 'The Knowing-Doing Gap' fra 1999 retter forfatterne Pfeffer og Sutton fokus på den kløft, der ofte opstår mellem formel viden på den ene side og praksis på den anden side. Kløftmetaforen er grundlæggende til for at pointere, at det kræver en fokuseret indsats at gå fra i øvrigt god og ny viden til forbedret praksis[5]. Ny viden kan komme fra både forsknings- og praksisbaserede kilder. I denne rapport tages afsættet dog overvejende i forskningslitteratur og øvrig ekspertviden. Derudover inddrages systematiske opsamlinger af praksisviden ved fx nationale hovedinstitutioner som den danske Sundhedsstyrelse og britiske NICE (the National Institute for Health and Care Excellence). Udgangspunktet er, at "*viden alene ingen forskel gør. Den skal formidles, omsættes, anvendes og gøres implementerbar, så den kan gøre en forskel i den virkelige verden.*"[6].

2.2. Søren Winters *integrerede implementeringsmodel*

"There is nothing more difficult to plan, more doubtful for success, nor more dangerous to manage than the creation of a new order of things."[7]

Der findes en bred pallette af modeller, fremgangsmåder og teorier, der søger at indfange implementeringsprocessens udfordringer, og hvordan disse imødegås bedst muligt. Koorts et al. (2018) angiver, at der p.t. er publiceret på den anden side af 60 større frameworks på området[8]. I denne rapport tages der udgangspunkt i Søren Winters *integrerede implementeringsmodel* (se figur 2), der spænder over den samlede proces fra en politik udvikles, henover implementering og til der på et givent tidspunkt er (manglende) tegn på virkninger. Søren Winter har i sin *integrerede implementeringsmodel* forsøgt at koge forskellige dele af de mest centrale teoretiske bidrag til imple-

menteringsforskning ned til én samlet model[9]. Modellen bygger grundlæggende på to overordnede antagelser/forudsætninger:

1. aktørernes incitamenter, hvormed der refereres til aktørernes lyst til/interesse i at få implementeringen til at lykkes, og

2. aktørernes kapacitet, hvormed der refereres til aktørernes muligheder for at få implementeringen til at lykkes

Hvis der med andre ord er tilstrækkelig med lyst og kapacitet til at drive implementeringsprocessen, forekommer der også et solidt potentiale for at få en given politik implementeret.

Modellen består af forskellige komponenter, herunder de *socioøkonomiske omgivelser, politikudvikling, implementeringsprocessen, implementeringsresultater* samt *feedback*. Disse elementer præsenteres og uddybes i det følgende.

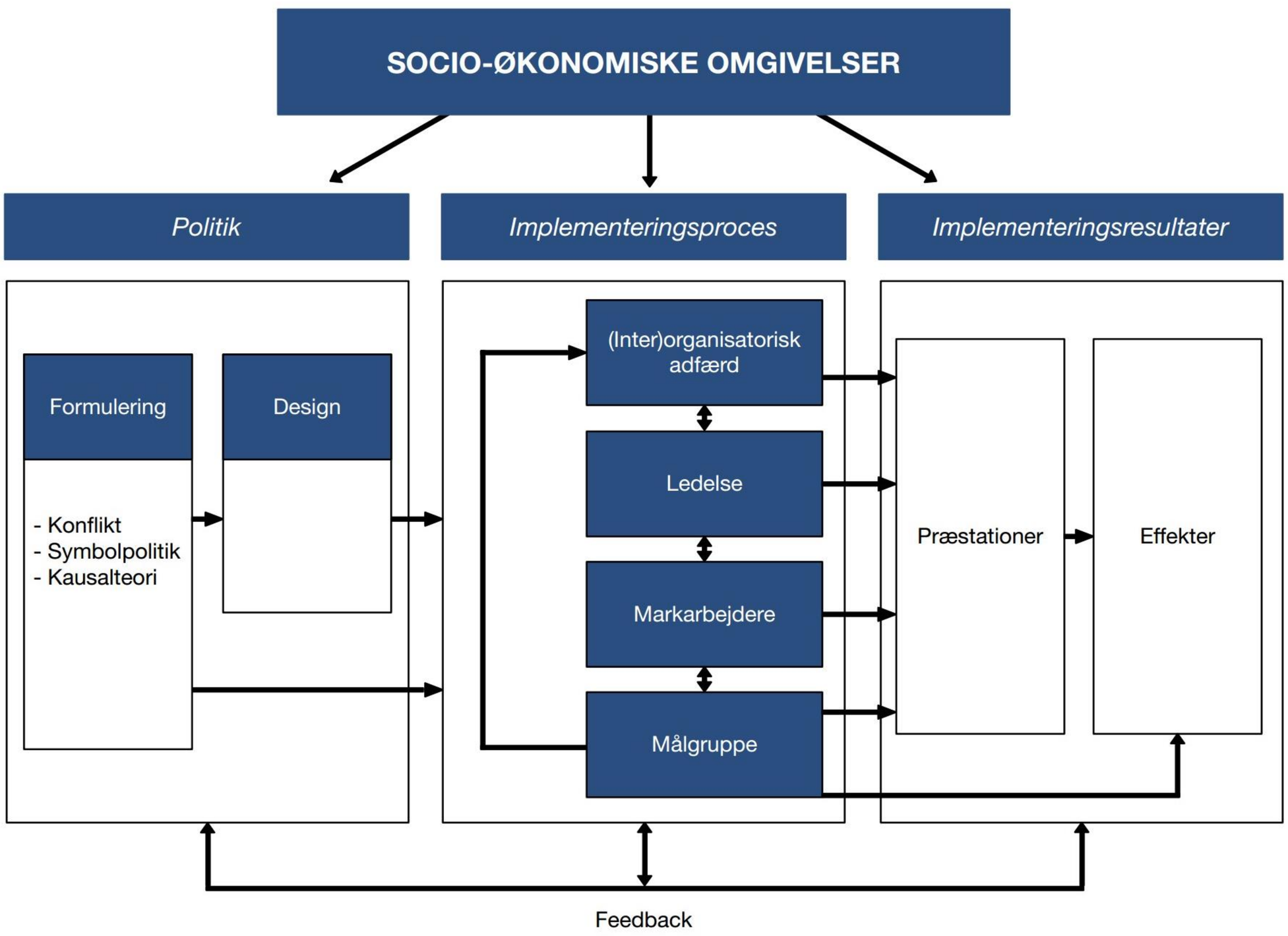

Figur 2: Inspireret af Søren Winters integrerede implementeringsmodel.

2.2.1. Socioøkonomiske omgivelser

De socioøkonomiske omgivelser beskrives her ganske kortfattet. Det betyder ikke, at de kan opfattes som mindre vigtige for initiering og afslutning af implementeringsforløb. Omgivelsesfaktorer har altid betydning for implementeringsprocesser. Det udelukker selvklart ikke, at den præcise betydning kan svinge en del, og at involverede parter aktivt kan søge at styrke eller hæmme betydningsgraden. Rammevilkår som fx kommunale budgetter, national lovgivning eller internationale standarder på skoleområdet beskrives ikke nærmere, fordi fokus i den her sammenhæng i højere grad er på skoleenhedsniveau og størrelser endnu tættere på praksis.

2.2.2. Politikudvikling

Omdrejningspunktet for modellens første fase *politikudvikling* handler om netop den politik, der skal formuleres og sidenhen implementeres i praksis. I Danmark opereres der med tre generelle politiske niveauer: nationalt, regionalt og kommunalt. Forenklet formuleret designes større politikker og lovgivning på nationalt plan og effektueres herefter på regionalt og/eller kommunalt niveau. På det skolepolitiske områder spiller det regionalpolitiske dog ikke nogen væsentlig rolle. Grundskolen er derimod et ærinde for stat og kommune. I denne rapport er fokus hovedsageligt på den mere praktiske policy-making.

Politikudviklingsfasen kan analytisk inddeles i to, henholdsvis *1) politikformulering*, der sidenhen danner baggrund for *2) politikdesign*. Sondringen er netop analytisk. I praksis lapper alle faser og delfaser, der præsenteres nedenfor, typisk indover hinanden og indvirker indbyrdes på den endelige politikudformning og implementering.

2.2.2.a. Politikformulering

I denne fase diskuterer politikere, forvaltninger, berørte/involverede borgere, fagpersoner og andre interessenter frem og tilbage om retning, indhold og udkomme af den politik, der ønskes søsat. Fasen er typisk præget af, at mange ønsker at være primus motor på at sætte dagsordenen. Der kan forekomme en høj grad af symbolpolitik, markering af ideologiske værdier og grundprincipper og ret så varierede udlægninger af politikkens konsekvenser. Sådan skal det være, når folkestyrets politik bliver til. I denne fase er forskellige typer evidens og egentlig forskningsbaseret viden en af mange kilder, og det drejer det sig for involverede aktører primært om at øve indflydelse på formuleringen af politiske forslag og beslutningsgrundlag. Politiske problemer udpeges, gøres til genstand for meningsdannelse samt ordnes via formuleringen af målsætninger og udvælgelsen af midlerne til deres indløsning. Ifølge Winter & Nielsen er analysen af denne delproces afgørende i bestræbelserne på at forstå tilrettelæggelsen og gennemførelsen af politik. Formuleringsfasen har i høj grad indflydelse på den efterfølgende designfase, da de kompromisser og sidenhen beslutninger, der bliver indgået, som oftest har markant indvirkning på designfasen af selve politikken. Eftersom skolereformen fra 2014 allerede er diskuteret, udformet og stemt igennem, spiller politikformuleringsfasen ikke den store rolle i denne rapport.

2.2.2.b. Politik designfase

Med afsæt i politikformuleringen designes en konkret politik til efterfølgende implementering. Et af de centrale succeskriterier for denne fase er, at der etableres en klar og meningsfuld sammenhæng mellem de mål, som ønskes opnået og de midler, der er til rådighed. Overord-

net kan en given politik bestå af ét eller flere mål, et sæt instrumenter til at indløse disse mål, fastlæggelse af hvilke myndigheder og/eller organisationer, der har ansvaret for at føre politikken ud i praksis samt bevilling af ressourcer eller en forpligtende beskrivelse af, hvem der forventes at bidrage i så henseende. Implementeringsproblemer kan i udstrakt grad reduceres, hvis der skabes et ambitiøst og realistisk politikdesign, der adresserer den nævnte type af sammenhænge fra mål, over instrumenter til udpegninger af implementeringsagenter og ressourceallokeringer.

2.2.3. Implementeringsprocessen

Omdrejningspunktet for modellens anden hovedfase er *implementeringsprocessen*. Politikken, der i første fase er formuleret og designet, skal nu omsættes til praksis. I bevægelsen fra design til implementering spiller både intern og ekstern organisatorisk adfærd, ledelsesadfærd, markarbejderes vilje og interesser samt målgruppens bevægelser ind. Elementerne påvirker hinanden og skal enkeltvis levere noget, for at nå frem til de ønskede implementeringsresultater.

2.2.3.a. Organisatorisk og inter-organisatorisk adfærd

Som oftest er flere forskellige organisationer og aktører i spil i processen med at implementere lovgivning eller anden politisk, formel beslutningstagen. Det kan hurtigt føre til en del konflikter, koordineringsvanskeligheder og lange udredningsprocesser – og der er mange muligheder for viderefortolkning af de oprindelige intentioner og beslutninger. Et eksempel herpå er den endelige forligstekst på folkeskoleområdet i 2013/14, som både markerer afslutningen af en politik fase og starten på en anden, hvor en række enheder (fx kommuner og skoler med bestyrelser) på ikke mindst lokalt niveau overtog forhandlingen om at udfylde den angivne ramme med faktisk planlægning og skolearbejde. Som en konsekvens heraf er der dannet forskellige løsningsmodeller indenfor den samme politiske ramme, hvilket samtidig har skabt uklarhed om, hvordan implementeringsresultatet af skolereformen skal vurderes. Det er dog forsøgt imødekommet ved i stedet at evaluere på den pågældende kommunale/lokale version, hvilket er oplagt i et land som Danmark, der både er decentraliseret og nationalt reguleret på samme tid.

2.2.3.b. Ledelse

Ledelsen (her forstået som skoleledelse og bestyrelse) udgøres af de aktører, der skal drive implementeringen frem ved at prioritere, præsentere og motivere den formulerede og designede politik samt implementeringsprocessen overfor markarbejderne (her forstået som lærere og pædagoger). Ledelsen har således en selvstændig betydning, når mål på organisationsniveau skal omsættes videre. Ledelsens forsøg på at styre kan dog være i konflikt med markarbejdernes forventning om autonomi med afsæt i professionel faglighed. Ledelsen kan i sådanne tilfælde underbygge og påvirke markarbejdernes adfærd via efteruddannelse, organisering af indsatser, justeret incitamentsstruktur via fx principper for løndannelse eller etablering af større forandringsprojekter.

2.2.3.c. Markarbejderne

Er de aktører, der er i direkte kontakt med målgruppen, som den respektive politik søger at påvirke. De har i høj grad en selvstændig rolle i forhold til de præstationer, der leveres direkte til målgruppen. I det perspektiv er markarbej-

derne afgørende beslutningstagere, fordi de som sidste led i implementeringsprocessen interagerer konkret med målgruppen.

2.2.3.d. Målgruppe

Defineres her som dem, der som en konsekvens af implementeringsprocessen i sidste ende påregnes berørt og/eller bliver berørt af den ny politik. Det vil typisk være en større eller mindre afgrænset del af befolkningen. I dette tilfælde er målgruppen grundskolens elever, der på baggrund af bevægelseselementet i skolereformen ideelt set skal blive sundere, trives bedre, være mere motiveret for at gå i skole og lære mere i striben af fag og undervisningsrelaterede aktiviteter.

2.2.4. Implementeringsresultater

Omdrejningspunktet for modellens tredje fase er implementeringsresultater. Forventningen er, at grundig formulering og design af politikker medfører øget realiseringsgrad af opstillede målsætninger. Som allerede anført er der dog mange led – og således mange fortolkningsmuligheder – der spiller ind i den samlede proces hen mod politikrealisering.

Oprindelige opstillede mål(sætninger) kan – af mere eller mindre gennemskuelige grunde – blive justeret eller endog helt udeladt. Det er derfor relevant både at kigge på de involverede aktørers særskilte præstationer samt aktørernes samlede indvirkning på en given politik.

2.2.4.a. Præstationer

Begrebet præstation henviser til det, som konkret kommer ud af en given indsats – eksempelvis målt ved antal deltagere, deres fastholdelse og/eller tilfredshed med bestemte ydelser og services. Præstationer kan med fordel monitoreres. Det er først, når virkninger i forhold til slutbrugeren vurderes, at der bliver tale om evaluering af effekt. Det er også i forbindelse med præstationsdimensionen, at Winter & Nielsens to forudsætninger vedrørende kapacitet og incitament virkelig bringes i spil. Det har stor betydning for de enkelte præstationer, hvorvidt fx centrale organisationer, ledelser, markarbejdere og/eller målgrupper har tilstrækkelig incitament og/eller kapacitet til at drive implementeringsprocessen.

Som nævnt er udgangspunktet for *incitamentsantagelsen* en formodning om, at realisering af en given organisations formulerede målsætninger eller pålagte ansvarsopgaver er betinget af, at de involverede aktører har en interesse i at agere på måder, der fremmer denne realisering. Det behøver ikke at betyde, at de involverede parter har fælles interesser. For så vidt angår skolebaseret fysisk aktivitet kan det fx tænkes, at den lokale idrætsforening er mindre interesseret i kommunens overordnede målsætning om at anvende tankerne om *Den Åbne Skole* som en alternativ vej til bestemte elevgrupper og mere interesseret i at vise foreningens mange muligheder frem for en så stor gruppe potentielle medlemmer som muligt. Uafhængigt heraf kan foreningen bidrage til realisering af den samlede indsats: *Den Åbne Skole.*

Incitamentet kan dog udeblive på grund af det, der somme steder benævnes *attitudinal mismatch theory*, der henviser til situationer, hvor afgørende aktører mangler incitament til at deltage i målrealiseringen, fordi de har indvendinger enten mod det mål, der stræbes efter, eller den måde hvorpå målet søges indløst[10]. En forening kan eksempelvis vælge at sige fra

overfor *Den Åbne Skole*, fordi det ikke anses for rimeligt at anvende ressourcer på netop den indsats i forhold til andre alternativer, som øger kommunal støtte til foreningsarbejde. Foreningens fravalg kan også bunde i, at tiltroen til den valgte strategi – øget motion via *Den Åbne Skole koncepter* – er manglende. Der tænkes at være bedre måder at nå i øvrigt rimelige mål som eksempelvis at gøre inaktive børn og unge mere aktive.

Mens incitamentsantagelsen vedrører aktørernes vilje, angår antagelsen vedrørende kapacitet deres evne til at medvirke i udførelsen af beslutninger. Manglende kapacitet er ofte en central forklaring på implementeringsproblemer og -flaskehalse. Kapacitet vedrører såvel økonomiske, tids- og mandskabsmæssige ressourcer som fx involverede medarbejderes faglige baggrund. Kapacitetsproblematikken kan også knytte sig til målgruppens personlige evner og ressourcer til at 'gå ind i projektet´.

2.2.4.b. Effekter

I forhold til implementeringsprocessens resultater anfører Winter & Nielsen, at der foruden præstationselementet også bør måles på konkrete effekter – fx i form af implementeringseffekt på målgruppeadfærd – hvor effekt opfattes som gyldige udtryk for indsatsers virkning på mål fastsat i forbindelse med eller som en udløber af politikformulering og-design

2.2.5. Feedback

Når politikken i sidste ende er blevet leveret til borgeren i form af services eller myndighedsøvelse, vil den have en eller anden form for effekt på målgruppen. Mere eller mindre systematiske erfaringsopsamlinger omkring disse effekter vil efterfølgende kanaliseres tilbage til de politiske, faglige og administrative aktører. Erfaringer og resultater fra implementeringen af en given politik føder derefter ind i den efterfølgende proces, hvor diverse aktører på ny kan sætte sagen på den politiske dagsorden, træffe nye beslutninger eller ændre på det bestående. Hvordan det sker i praksis kan være ret varierende. I ofte langstrakte indsats- og evalueringsprojekter forsøges det med større eller mindre held og vedholdenhed at sikre kontinuerlig formidling til og fra involverede parter.

I denne rapport berøres feedback elementet i de afsluttende afsnit, hvor fremadrettede anvisninger bliver præsenteret. Anvisningerne udspringer af en ambition om at informere og inspirere særligt beslutningstagere på forvaltnings- og skoleniveau og dem, der rent faktisk arbejder med målgruppen – det vil sige kommunale chefer og konsulenter på skoleområdet, lokale skoledelser, pædagoger og lærere.

Litteraturoversigt

1. Oxford Dictionary: https://en.oxforddictionaries.com/definition/implementation. (Siden pågået 27. november 2018 kl. 13.01).

2. Det danske sprog- og litteraturselskab: http://latinskordbog.dk/ordbog?query=implere. (Siden pågået 27. november 2017 kl 12.30).

3. Albers B., Høgh H. & Månsson H. (red.) (2015): Implementering – fra viden til praksis på børne- og ungeområdet. Dansk Psykologisk Forlag, 1. udgave, 1. oplag, Viborg.

4. Pfeffer J. & Sutton R.I. (1999): The Knowing-Doing gap – how smart companies turn knowledge into action. Harvard Business School Press.

5. Pfeffer J. & Sutton R.I. (1999): The Knowing-Doing gap – how smart companies turn knowledge into action. Harvard Business School Press.

6. Albers B., Høgh H. & Månsson H. (red.) (2015): Implementering – fra viden til praksis på børne- og ungeområdet. Dansk Psykologisk Forlag, 1. udgave, 1. oplag, Viborg.

7. Niccolò Machiavelli The Prince (1513) In: Rogers E.M. (1962): Diffusion of Innovations. Free press, fifth edition, New York.

8. Koorts H., Eakin E., Estabrooks P., Timperio A. & Bauman A. (2018): Implementation and scale up of population physical activity interventions for clinical and community settings: the PRACTIS guide. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity Vol. 15, No. 51.

9. Winter S.C. & Nielsen V.L. (2008): Implementering af politik. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 5. oplag, Århus, Danmark.

10. Vedung E. (1997): Public Policy and Program Evaluation. In: Vedung E. (1997): Public Policy and Program Evaluation, pp. 209-245, Piscataway, NJ and London: Transaction.

Kapitel 3

Det metodiske afsæt

3. Det metodiske afsæt

3.1. Delphi metoden

Det antikke Grækenland gav os historien om Oraklet i Delphi, der virkede som rådgiver både i forbindelse med personlige vanskeligheder og i udredning af større samfundsudfordringer i forbindelse med fx ny lovgivning, stridigheder mellem befolkningsgrupper og udvikling af det Peloponnesiske bystatssystem. Ved en månedlig seance, hvor oraklet indåndede hallucinerende dampe, forkyndte hun gudernes svar på henvendelser om råd og vejledning. Fordi det kunne være vanskeligt præcist at forstå oraklets respons og profetier – givetvis på grund af hallucinationerne – stod en række præster og embedsmænd klar til at udlægge oraklets ord[1].

Historien om antikkens orakel har tjent som inspiration til en videnskabelig metode, hvor en række områdeeksperter gennem en styret proces forholder sig til en række på forhånd formulerede spørgsmål. Formålet er at bruge eksperternes input til at skabe en mere solid vidensbase om centrale problemstillinger og på den led øge kvaliteten af fremtidig ageren[2].

Delphi metoden er en form for kontrolleret debat, og værdien heraf knytter sig til de idéer og prioriteringer, der udspringer af processen[3].

Delphi-metoden kan inddeles på forskellig vis, men indeholder typisk fire overordnede faser: *I den første fase* udforskes et givent emne indledningsvist, og den enkelte ekspert bidrager med den information, som vedkommende finder relevant. *I den anden fase* indkredses det nærmere, hvordan den samlede ekspertgruppe anskuer de formulerede emner og problematikker. Som noget centralt bliver det her synligt, hvor eksperterne er mest enige og uenige, samt hvilke forhold de finder mest væsentlige. *Fase tre* drejer sig om nærmere undersøgelser af eventuelle markante uoverensstemmelser i eksperternes vurderinger og prioriteringer. *Den afsluttende fjerde fase* består af undersøgernes analyse og syntetisering af eksperternes input i fase 1-3[4]. Indsamling af data knyttet til faserne foregår typisk via surveyredskaber – bl.a. for at holde eksperterne anonyme og indhente viden fra mange geografiske steder, uden eksperterne nødvendigvis behøves at mødes rent fysisk[5].

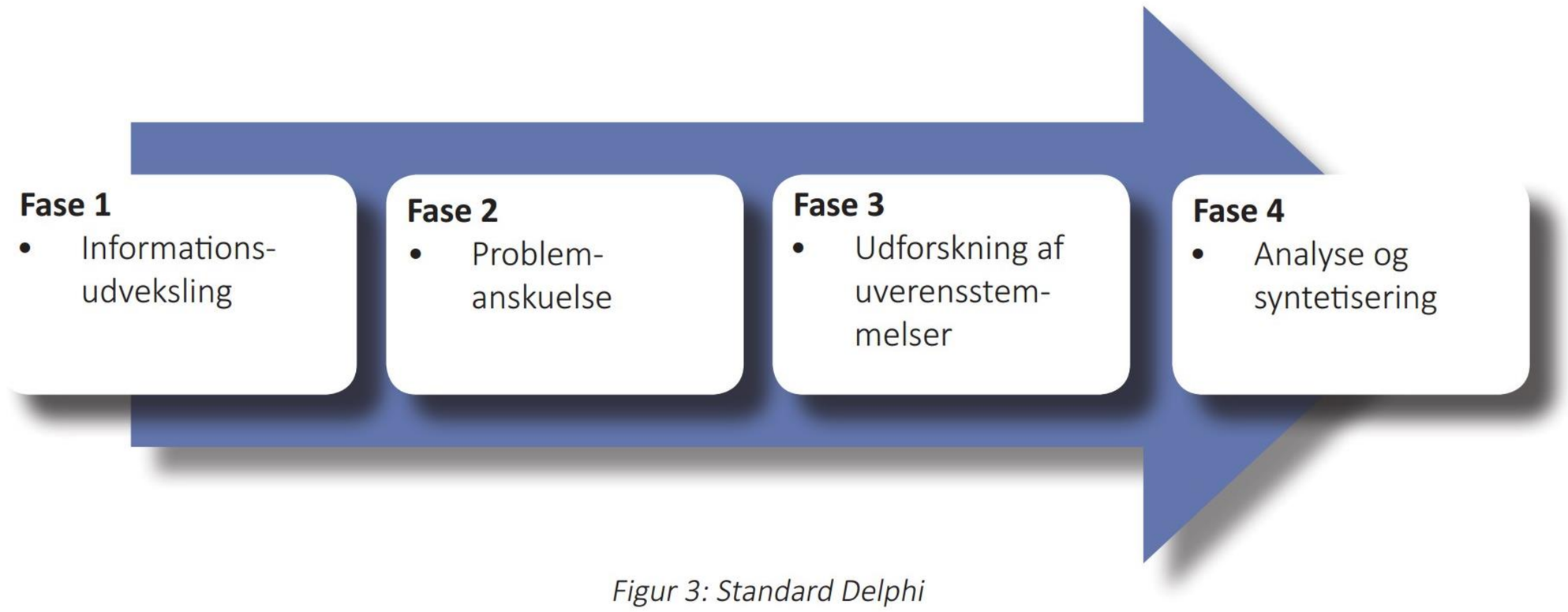

Figur 3: Standard Delphi

3.2. Den modificerede Delphi metode

I denne rapport anvendes et modificeret Delphi design. Undersøgelsen har sammenlagt gennemgået fire runder inspireret af Delphi metodens fremgangsmåde med justeringer i forhold til de specifikke målsætninger, der gælder i den her sammenhæng. Eksempelvis inddrages ekspertgruppen først senere i undersøgelsen, ligesom det er valgt kun at gennemføre én spørgeskema runde og i stedet afholde en afsluttende workshop med et bredt udsnit af de indbefattede eksperter.

I *runde I* blev der foretaget et scoping review af såvel den nationale som internationale videnskabelige og grå litteratur[ii]. Dette med henblik på at identificere rapporterede faktorer for succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet. Sideløbende med litteraturstudiet blev eksperter på området identificeret via snebold-sampling metoden, der kort fortalt går ud på kontinuerligt at udvide en given ekspertgruppe ved at bede initialt kontaktede personer om at pege på andre relevante bidragsydere.

I *runde II* blev et spørgeskema distribueret til den i sidste ende identificerede ekspertgruppe. Skemaet indeholdte en kondenseret præsentation af de faktorer for succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet, der blev identificeret via litteraturstudiet i runde I. Spørgeskemabesvarelserne blev gennemgået af projektgruppen på Syddansk Universitet som afsæt til *runde III*, hvor udvalgte eksperter blev telefoninterviewet med henblik på uddybning af deres spørgeskemasvar. Afslutningsvist blev der i *runde IV* afholdt en workshopdag med det overordnede formål at opnå konsensus omkring, hvad der er mest essentielt, når fysisk aktivitet skal implementeres i en skolekontekst. Med konsensus skal forstås, at der opnås generel enighed, selvom der ikke nødvendigvis er fuldstændig enighed vedrørende alle enkeltelementer, hvilket også vil komme til udtryk senere i resultatafsnittet (jf. Kapitel 4: Vurdering af centrale faktorer for implementering, s. 38).

På næste side ses tabel 1, som viser forløbet og tidsrammen for de enkelte runder.

Figur: 4 Modificeret Delphi

ii: Grå litteratur skal forstås som publikationer, der ikke er udgivet af et forlag eller i et videnskabeligt tidsskrifte. Den grå litteratur kan eksempelvis være rapporter fra nationale aktører som for eksempel Sundhedsstyrelsen.

Tidslinje over dataindsamlingen									
2017	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov
Runde 1	Implementeringsfaktorer rapporteret i den videnskabelige og grå litteratur.								
		Identifikation og rekruttering af eksperter							
Runde 2					Spørgeskemaundersøgelse: Eksperterne				
Runde 3							Interviews m. udvalgte eksperter		
Runde 4									Workshop

Tabel 1: Tidsforløbet

3.2.1. Runde I: Det implementeringsteoretiske genstandsfelt

3.2.1.a. Scoping review

Metodisk afsæt

Et såkaldt scoping review blev anvendt til at indsamle kernelitteratur på området. Sammenlignet med et fuldstændigt systematisk review går denne form for litteraturgennemgang mindre i dybden med vurderinger af hver enkelt indsamlet publikations metoder, resultater og konklusioner. Formålet med et scoping review er i løbet af en relativ kort periode at få et solidt overblik, hvad angår bedst tilgængelig viden på et givent område[6]. I denne undersøgelse anvendes scoping reviewet (i det følgende kaldt *litteraturstudiet*) i høj grad til at styrke oplæg til og kommunikation med identificerede områdeeksperter – bl.a. med henblik på at lade dem vurdere kvaliteten af konklusioner og anbefalinger draget i den indsamlede litteratur.

Praktisk afsæt

Litteraturstudiet havde til formål at skabe indsigt i og overblik over genstandsfeltet: Implementering af skolebaseret fysisk aktivitet indsatser. Indledningsvist blev forskellige tematiseringer med relation til problemstillingen identificeret (fx school, intervention, physical activity, implementation og children). Kodeord/termer knyttet til de enkelte temaer blev ordnet i en søgematrice (jf. appendiks I). Temaer og kodeord indgik herefter i selve søgningen i databaserne: Scopus, Academic Search Premier, socINDEX og PubMed. Disse databaser blev valgt, fordi de tilsammen indeholder en stor mængde af den registrerede sundheds- og samfundsvidenskabelige forskningslitteratur.

På baggrund af en søgning i de fire databaser blev en samlet mængde på 3339 artikler identificeret. Mængden blev efterfølgende reduceret til 31 artikler på baggrund af en række procestrin med dertilhørende inklusions- og eksklusionskriterier – herunder, at materialet skulle omhandle en skolekontekst, fysisk aktivitet skulle være omdrejningspunktet og implementering skulle være et centralt element.

Afslutningsvist blev litteratur fra videnspesoner, der arbejder indenfor samme område, inkluderet, ligesom den grå litteratur blev screenet for relevante rapporter. Dette ved at søge på data-

baser knyttet til institutioner som Undervisningsministeriet, Sundhedsstyrelsen, KL, Idan, Dansk Skoleidræt, VIVE og NICE. Den samlede mængde artikler og rapporter landede således på 59.

En fuldstændig oversigt over identificerede artikler foreligger i appendiks II.Den overordnede proces samt de til/fravalg, der er blevet gjort undervejs i selektionsprocessen, fremgår af flowchartet i figur 5.

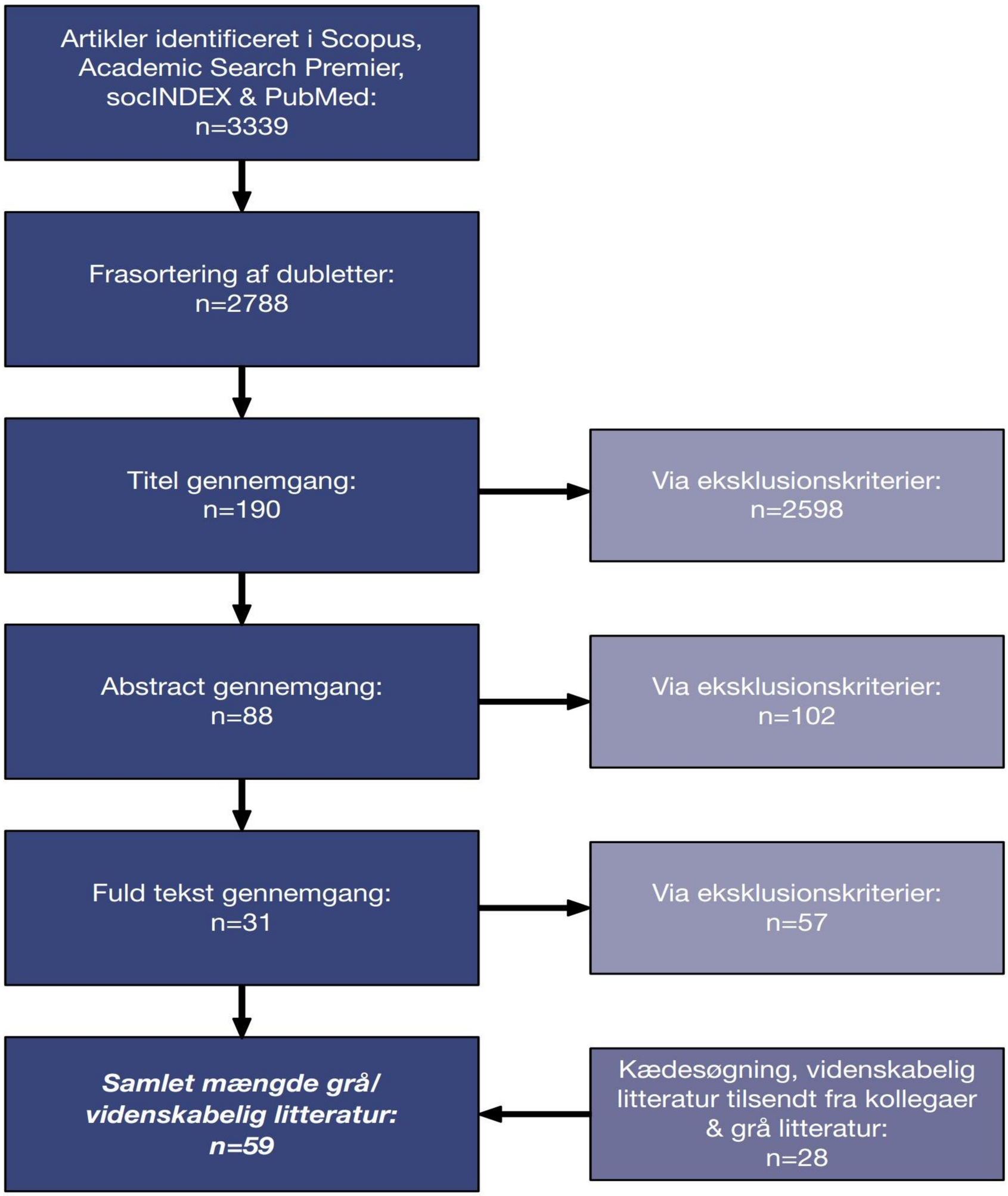

Figur 5: Flowchart over identifikation af litteratur.

3.2.1.b. Snebold-sampling

Metodisk afsæt

Det metodiske afsæt for identificering og rekruttering af relevante eksperter til undersøgelsen har været den såkaldte snebold-metode. Grundlæggende går metoden ud på, at en person, der vurderes at have relevans for et givent område, kontaktes med henblik på deltagelse og med henblik på også at stille relevante dele af sit netværk til rådighed. På den led "ruller snebolden" og bliver tiltagende større for hver person, der deltager og henviser videre. Mængden af relevante eksperter for konteksten er mættet, når de samme personer begynder at gå igen[7]. Metodens styrke er, at det relativt hurtigt fører til identifikation af en større mængde relevante områdeeksperter.

Derudover er metoden meget anvendelig, når ønsket – som her – er at inkludere repræsentanter fra forskellige faglige miljøer, institutioner, organisationer m.v. En primær svaghed ved metoden er, at der ikke med nogen større sikkerhed identificeres et repræsentativt udvalg af områdeeksperter til undersøgelsen[8]. Grundlæggende angives der i diverse udgaver af Delphi metoden ikke fordringer om forsøg på repræsentativitet. At sikre deltagelse fra de mest vidende, erfarne områdeeksperter er det afgørende kvalitetskriterium. Delphi processen skal heller ikke munde ud i forskellige typer af statistisk signifikante fund. Det handler netop om at høste områdeeksperternes indblik, holdninger til, vurderinger af og/eller erfaringer med et defineret problemfelt[9].

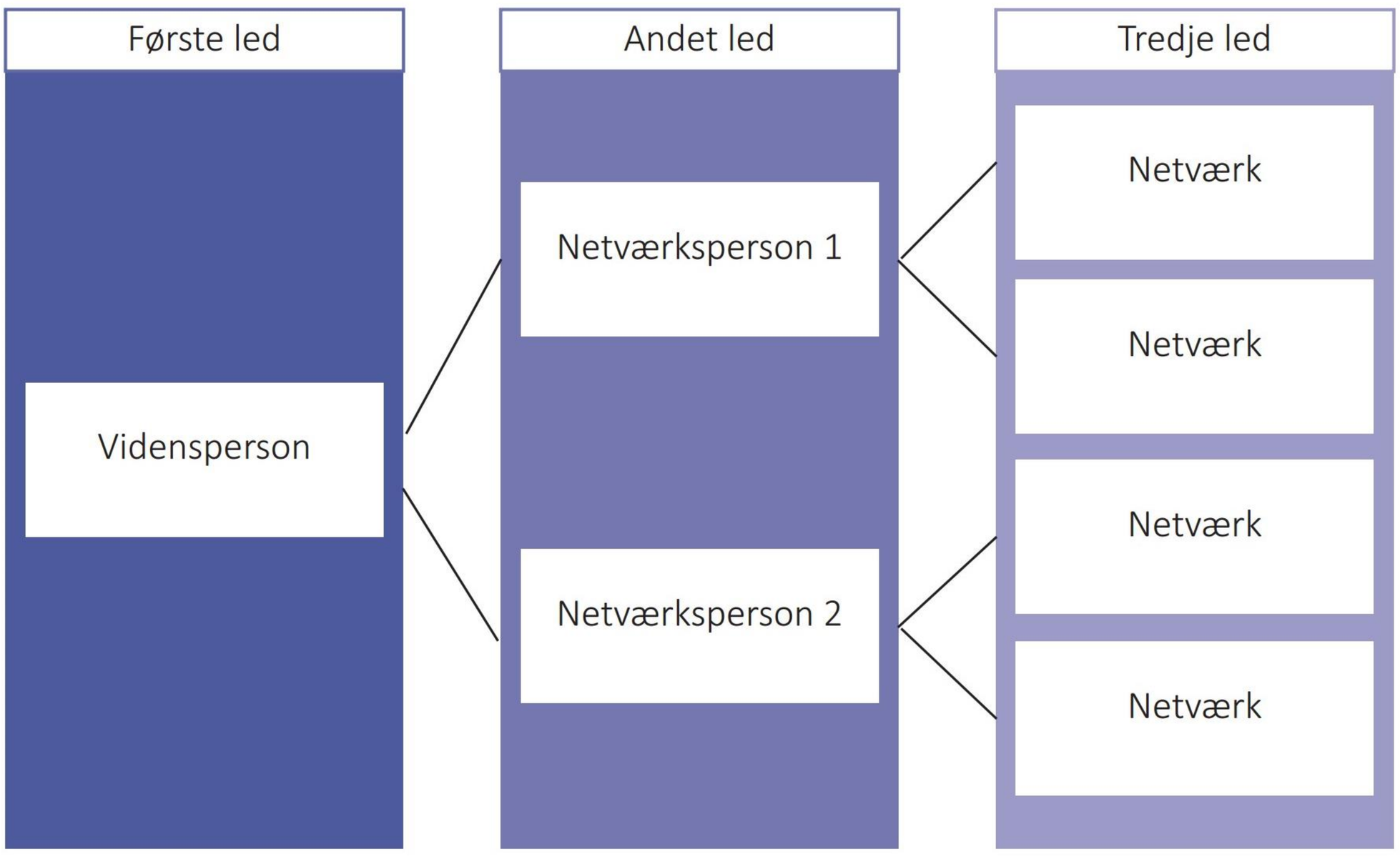

Figur 6: Snebold-sampling.

Praktisk afsæt

Undersøgelsens sigte var at identificere og rekruttere eksperter, der på den ene eller anden vis har erfaring med at implementere fysisk aktivitet i en skolekontekst. I første omgang blev der rettet kontakt til interne samarbejdspartnere på Syddansk Universitet og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole med henblik på at identificere relevante personer som afsæt til at få etableret den samlede ekspertgruppe. 21 interne partnere blev kontaktet. Disse indgår ikke i den endelige ekspertgruppe, idet formålet i sidste ende var at etablere en gruppe af eksperter, der relativt praksisnært og på daglig basis arbejder med implementering af skolebaserede fysiske aktivitetsindsatser. Sideløbende blev diverse organisationer – der arbejder med at sikre og udvikle rammerne for den danske folkeskole – herunder Dansk Skoleidræt, Danmarks Lærerforening, BUPL, DIF, DGI, Skolelederforeningen samt Skole & Forældre- kontaktet med henblik på deltagelse. Med afsæt i disse henvendelser blev der i sidste ende via snebold-sampling metoden indrammet en gruppe på 65 områdeeksperter kategoriseret i organisationsaktørerne, de kommunale aktører, skolelederne, skolelærerne samt pædagogerne – jf. figur 7.

Forskningsmiljøer/enheder blev ikke inviteret, fordi undersøgelsen handler om erfaring med praktisk implementering af skolebaseret fysisk aktivitet og ikke forskningsundersøgelser af samme genstandsfelt (selvom den type forskningsundersøgelser udmærket kan indbefatte praksisprocesser). Der er også set bort fra politiske enheder og aktører på fx nationalt niveau. Disse er særligt vigtige for rammesætningen af generelle linjer for bl.a. skolens idræts- og bevægelsesarbejde. Det er dog på kommunalt og helt lokalt niveau, at det generelle bliver konkret omsat – og det er den proces, som her er omdrejningspunktet.

3.2.2. Runde II: Eksperternes syn på implementeringsaspektet

3.2.2.a. Spørgeskema

Med litteraturen identificeret og ekspertgruppen på plads overgik undersøgelsen til anden runde. Formålet med denne spørgeskemabaserede runde var a) at præsentere ekspertgruppens medlemmer for de identificerede fund i litteraturen og b) efterfølgende at få deres individuelle vurdering og prioritering af hoved- og delfund.

Det anvendte spørgeskema blev konstrueret i Survey-Xact og indeholdte i alt ni overordnede kategoriseringer (Politisk niveau, Indsatsens kontekst, Organisatorisk/kulturelle niveau, Ressourcer, Skolens fysiske rammer, Ledelsesmæssigt niveau, Medarbejderniveau, Elevniveau og Udefrakommende faktorer) med sammenlagt 64 subfaktorer, der i litteraturen fremstod som særlig vigtige for implementering af skolebaseret fysisk aktivitet (for mere info se Kapitel 4: Vurdering af centrale faktorer for implementering, s. 38). Spørgeskemaet blev efterfølgende fremsendt til samtlige 65 eksperter, hvoraf 54 (83%) meldte retur. Blandt dem, der faldt fra, var én gået på pension, én mente alligevel ikke, at pågældende var ekspert på området, to havde oplyst ugyldig mailadresse, mens de resterende syv ikke responderede.

3.2.3. Runde III: Udforskning af spørgeskematendenser

3.2.3.a. Interviews

Formålet med at inddrage interview i undersøgelsen var at undersøge eksperternes besvarelser i spørgeskemadelen mere dybdegående.

Det var primært de eksperter, hvis besvarelse adskilte sig fra den generelle tendens, der blev interviewet for at afdække begrundelserne for deres svar. Der blev gennemført fem semistrukturerede interviews med udvalgte eksperter – ét interview med én ekspert fra hver ekspertgruppe: organisation, kommune, skoleleder, skolelærer og pædagog. Den semistrukturerede fremgangsmåde befinder sig i spændet mellem det ustrukturerede interview med få, åbne spørgsmål på den ene side, og det lukkede interview med stringent ordnede spørgsmål, der ufravigeligt skal stilles i den angivne rækkefølge, på den anden side[10]. Det semistrukturerede er altså et systematisk, men samtidig fleksibelt interview, der har til formål at indsamle nu-

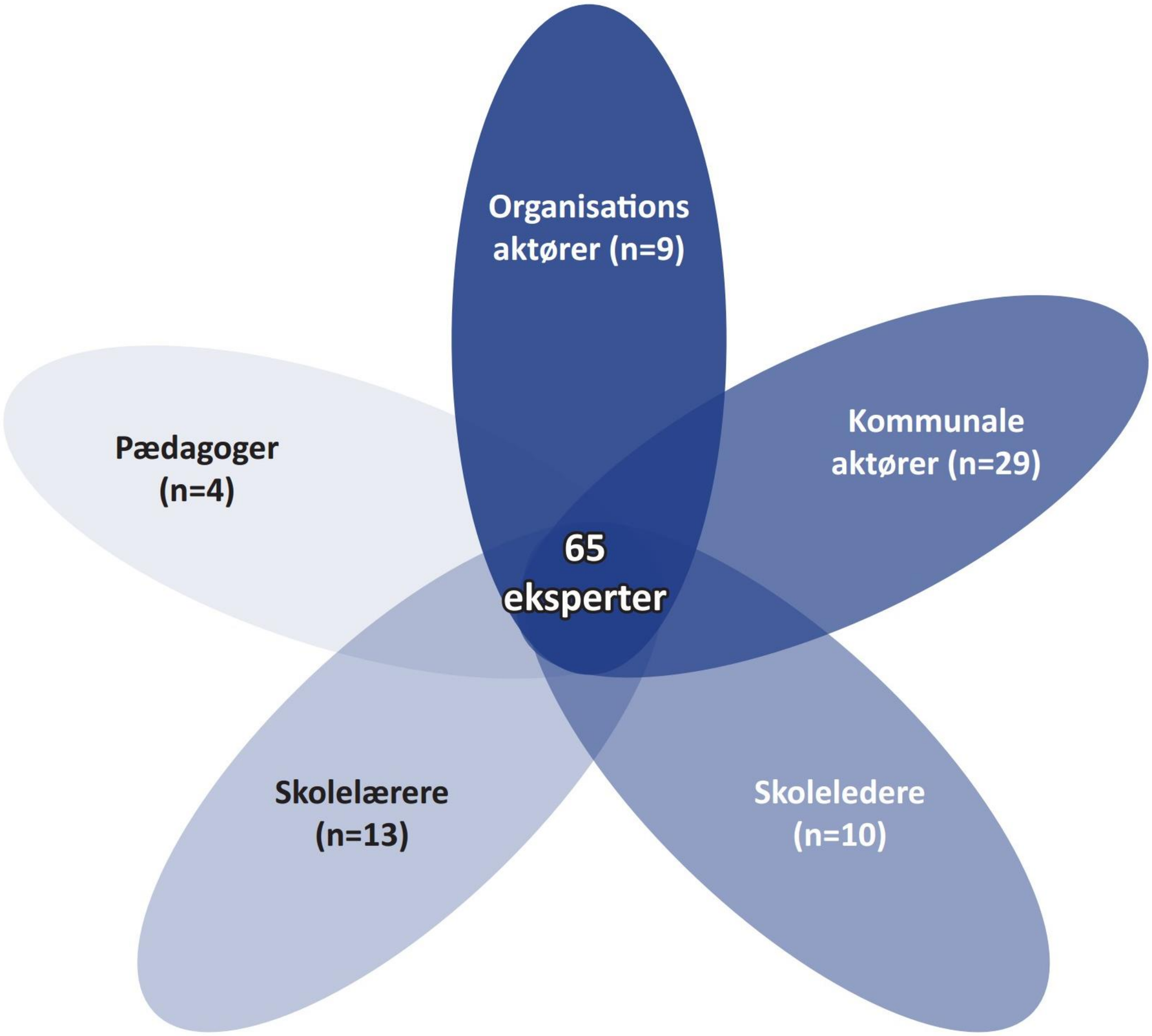

Figur 7: Oversigt over ekspertgruppen.

ancerede beskrivelser af interviewpersonens forståelser, synspunkter, erfaringer m.v.[11]. Interviewet udførtes under anvendelse af en interviewguide (se appendiks III), der fokuserede på emner og indeholdte forslag til spørgsmål, men hvor respondentens besvarelser også dannede grundlag for yderligere spørgsmål, eller drejning af interviewet i en anden retning end den forventede. Interviewemnerne dannede efterfølgende udgangspunkt for analyse af den indsamlede datamængde

3.2.4. Runde IV: Konsensusworkshop

3.2.4.a. Workshop/seminardag

Delphi litteraturen foreskriver, at formålet med at anvende metoden som forskningsdesign er, at gruppen af identificerede og rekrutterede eksperter opnår konsensus vedrørende en på forhånd fastdefineret problemstilling. Dette ikke mindst for at informere praksis fremadrettet[12].

Med udgangspunkt i de tre forrige runder blev der afholdt en konsensusworkshop – med henblik på at udpege de faktorer, der af eksperterne blev opfattet som væsentlige i forbindelse med implementering af skolebaserede fysisk aktivitetsindsatser. Workshopdagen bestod af to gruppearbejder, hvor eksperterne fik mulighed for at arbejde videre med kategorierne og faktorerne med henblik på at nå til enighed om en prioritering af de væsentligste faktorer.

3.3. Undersøgelsens begrænsninger

I undersøgelsen indgår besvarelser fra eksperter på henholdsvis organisatorisk niveau, kommunalt niveau, ledelsesniveau, lærerniveau samt pædagogniveau. Der har fra begyndelsen været en skævvridning i repræsentationen, idet deltagerne i undersøgelsen overvejende kommer fra det kommunale niveau (kommunes var repræsenteret ved 26 deltagere mod organisationens 9 deltagere, skoleledelsen med 8 deltagere, skolelærerne med 10 deltagere og pædagogerne med 3 deltagere). For at opveje denne skævvridning i datagrundlaget vil forskellene i besvarelserne mellem de fem forskellige ekspertniveauer blive tildelt en særlig opmærksomhed i præsentationen og diskussionen af resultaterne.

Alle deltagende eksperter blev inviteret til workshoppen i forbindelse med undersøgelsens fjerde runde (jf. tabel 1, s. 28). Desværre var det ikke muligt for hverken skoleledere eller skolelærere at deltage. Disse grupper var derfor kun indirekte repræsenteret i form af de kommunale eksperter og organisationsfolk, som qua uddannelse, tidligere ansættelser eller tætte arbejdsrelationer havde egne erfaringer fra og med skoleverdenen. Det har utvivlsomt skabt en vridning af data. Det skal samtidig ses i forhold til, at denne gruppe (sammen med pædagogerne) også afviger mest fra den generelle tendens i spørgeskemaerne. Det må således antages, at de faktorer, der var særlig fokus på under workshoppen, ikke fuldt ud repræsenter den virkelighed, som er gældende for skolelederne, lærerne og pædagogerne.

Litteraturoversigt

1. Den Store Danske: http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Gr%C3%A6kenland/Klassisk_ark%C3%A6ologi/Delfi. (Siden pågået d. 11. december 2017 kl 15.17)
   Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

2. Dalkey N. & Helmer O. (1962): An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts. Management Science, Vol. 9. No. 3, pp. 458-467.

3. Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

4. Linstone H.A. & Turoff M. (1975): The Delphi Method – techniques and Applications. Addison-Wesley Publishing Company, Inc., Canada

5. Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

6. Videncenteret (2017): Typer af review karakteriseret efter anvendt metode: http://videncentret.dk/wp-content/uploads/2017/09/0C194E2DB4C348628E7663861D47F3B2.pdf. (Siden pågået 14. september 2018 kl 09.52).

7. Sadler G.R., Lee HC., Lim R.SH. & Fullerton J. (2010): Recruitment of hard-to-reach population subgroups via adaptions of the snowball sampling strategy. Nursing and Health Sciences, Vol. 12, pp. 369-374.

8. Sadler G.R., Lee HC., Lim R.SH. & Fullerton J. (2010): Recruitment of hard-to-reach population subgroups via adaptions of the snowball sampling strategy. Nursing and Health Sciences, Vol. 12, pp. 369-374.

9. Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

10. Brinkmann S. & Tanggaard L. (2010): Kvalitative metoder – en grundbog. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 5. oplag, København K.
    Kvale S. & Brinkmamm S. (2009): Interview – Introduktion til et håndværk. Han Reitzels Forlag, 2. udgave, 3. oplag, København K.

11. Kvale S. & Brinkmamm S. (2009): Interview – Introduktion til et håndværk. Han Reitzels Forlag, 2. udgave, 3. oplag, København K.

12. Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

Kapitel 4

Vurdering af centrale faktorer for implementering

4. Vurdering af centrale faktorer for implementering

Kapitel 4 gennemgår undersøgelsens fund og tager afsæt i de kategorier, eksperterne blev præsenteret for i spørgeskema og sidenhen på workshoppen.

4.1. De fire Delphi Runder

Figur 8 skitserer de overordnede resultater fra de fire Delphi-runder. Disse uddybes i det følgende.

4.1.1. Runde I: Litteraturstudie

Gennemgangen af de 59 udvalgte artikler og rapporter mundede ud i identificering af mere end 1500 faktorer for succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet. Ved nærmere eftersyn lappede mange af disse dog indover hinanden, og kunne med rimelighed kondenseres ned til sammenlagt 64 subfaktorer inddelt på ni overordnede kategorier: Politisk niveau, Indsatsens kontekst, Organisatorisk/kulturelt niveau, Skolens fysiske rammer, Ressourcer, Ledelse, Medarbejder niveau, Elevniveau samt Udefrakommende faktorer (se Kapitel 3: *Det metodiske afsæt*, s. 26 for uddybende bemærkninger om vandringen fra >1500 faktorer til 9 kategorier).

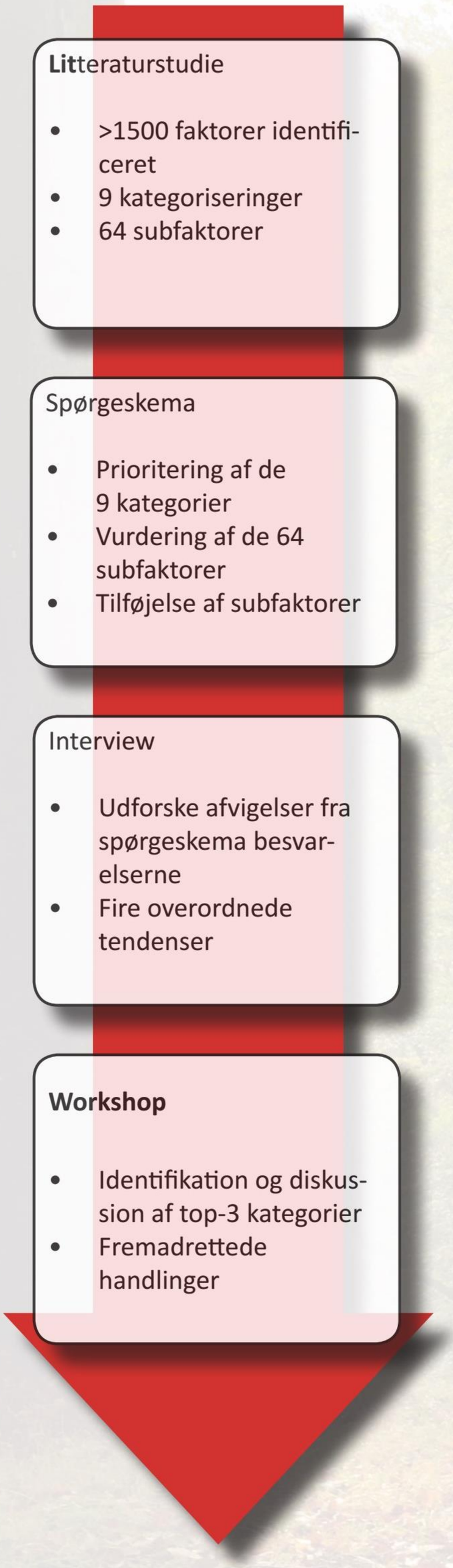

Figur 8: Oversigt over resultater.

4.1.2. Runde II: Spørgeskemaundersøgelse

I denne runde blev eksperterne bedt om at forholde sig til litteraturstudiets fund – i første omgang ved at prioritere de ni overordnede kategorier fra mest til mindst vigtig. Herefter blev eksperterne bedt om at vurdere vigtigheden af de 64 subfaktorer på en 5-punkt Likert-skala[iii] rangerende fra i meget lav grad til i meget høj grad. Afslutningsvist fik eksperterne mulighed for at tilføje yderligere faktorer, som de måtte mene manglede i det fremsendte spørgeskema. Af tabel 2 til højre fremgår ekspertgruppens samlede prioritering af de ni kategorier. Ledelse er samlet set den højest prioriterede kategori, mens kategorien udefrakommende faktorer prioriteres lavest. Eksperternes prioriteringer diskuteres videre i afsnit 4.2 Implementeringsmodellen og de ni kategorier, s. 42.

Prioritering af kategorierne	
Ledelse	1
Medarbejder	2
Ressourcer	3
Politisk niveau	4
Organisatorisk/kulturelt	5
Elev	6
Fysiske rammer	7
Indsatsens kontekst	8
Udefrakommende	9

Tabel 2: Eksperternes prioritering af kategorierne.

iii: En Likert-skala anvendes til at måle styrken af holdninger til et udsagn. Skalaen benytter som oftest 5 trin, men kan også forekomme i en 7- eller 9-trins udgave. I dette tilfælde anvendtes en midterkategori "i nogen grad", ligesom eksperterne kunne vælge "ved ikke", hvilket kan undlades for at tvinge respondenterne til at tage stilling.

Eksperterne repræsenterer fem forskellige grupper: organisation, kommune, skoleledelse, skolelære, pædagoger (jf. figur 7, s. 33). Når ekspertgruppens besvarelser fordeles ud på de fem forskellige grupperinger, viser der sig nogen variation, med hensyn til hvad der prioriteres højt og/eller lavt (jf. tabel 3 nedenfor). Vigtigheden af henholdsvis ledelses- og medarbejderinvolvering i forbindelse med implementering af skolebaseret fysisk aktivitet anføres dog – måske ikke overraskende – af alle ekspertdelgrupper som ret markant. Næsten alle delgrupper har således ledelse og medarbejder som enten den vigtigste eller anden vigtigste faktor for succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet.

Prioritering inddelt på respons fra ekspertgruppe (n=56)				
Organisation (n=9)	Kommune (n=26)	Skoleledelse (n=8)	Skolelærer (n=10)	Pædagog (n=3)
1. Ledelse	1. Ledelse	1. Medarbejder	1. Medarbejder	1. Medarbejder
2. Medarbejder	2. Medarbejder	2. Ledelse	2. Ressourcer	2. Ledelse
3. Ressourcer	2. Politisk niveau	3. Elev	3. Fysiske rammer	2. Elev
4. Elev	4. Organisatorisk	4. Fysiske rammer	4. Elev	4. Fysiske rammer
5. Politisk niveau	5. Ressourcer	5. Indsatsens kontekst	5. Ledelse	5. Ressourcer
5. Organisatorisk	6. Indsatsens kontekst	6. Ressourcer	6. Organisatorisk	6. Organisation
7. Fysiske rammer	7. Fysiske rammer	6. Udefrakommende	7. Politisk niveau	7. Indsatsens kontekst
8. Indsatsens kontekst	8. Elev	8. Organisatorisk	8.Indsatsens kontekst	8. Politisk niveau
9. Udefrakommende	9. Udefrakommende	9. Politisk niveau	9. Udefrakommende	9. Udefrakommende

Tabel 3: Ekspertgruppernes prioritering af kategorierne.

4.1.3. Runde III: Interviews

Fem udvalgte eksperter blev på baggrund af deres besvarelser i spørgeskemaet interviewet for yderligere udfoldelser af deres indledende respons. De fem eksperter var rekrutteret fra hver sin ekspertgruppe. Fælles for dem var, at deres besvarelser afveg fra den generelle tendens. Følgende observationer udsprang af de gennemførte interviews: 1) Politikker og strategier er ofte formuleret som almindeligheder, der ikke afgørende hjælper praksisudvikling, 2) Just do it – for meget planlægning er en dræbende proces, 3) Mangel på ressourcer er ikke (nødvendigvis) et problem, 4). Fysisk aktivitetsindsatser handler grundlæggende om at bedrive god undervisning – forstået som undervisning, hvor eleverne opnår optimal læring. Udsagnene uddybes senere i afsnit 4.2 Implementeringsmodellen og de ni kategorier, s. 42.

4.1.4. Runde IV: Konsensusworkshop

På workshoppen blev fund fra de forrige tre runder præsenteret. Herefter blev der stillet skarpt på at komme endnu nærmere, hvad der er væsentligt for succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet. 19 eksperter tog del i workshoppen. Deltagerne blev inddelt i tre grupper og bedt om at udpege tre af de i alt ni kategorier (jf. tabel 2, s. 39), som de i særlig grad mente, havde betydning for implementeringsprocessen. Alle tre grupper pegede på ledelsesniveauet som den absolut vigtigste kategori, ligesom alle grupper havde medarbejderniveauet med i deres respektive top 3. Desuden blev der i grupperne peget på det politiske niveau, ressourcer samt det organisatoriske/kulturelle niveau, som de efterfølgende centrale kategorier.

4.2. Implementeringsmodellen og de ni kategorier

Søren Winters *integrerede implementeringsmodel* er som tidligere beskrevet inddelt i tre overordnede faser. I denne sammenhæng er fokus rettet mod midterfasen, der indeholder implementering af det én gang besluttede – helt konkret realisering af den seneste skolereforms fordring om en mere bevægelig skoledag (jf. afsnit 2.2 Søren Winters *integrerede implementeringsmodel*, s. 16).

Boblerne i figur 9 til højre repræsenterer de i litteraturstudiet identificerede kategorier for succesfuld implementering (jf. afsnit 4.1.1. Runde I: Litteraturstudie, s. 38).

Dette med undtagelse af kategorien udefrakommende faktorer idet denne og de tilhørende ni subfaktorer i (for) høj grad fungerede som 'skraldespandskategori'. Kategorien vil i den følgende tekst ikke blive nærmere gennemgået, og der vil således overvejende blive opereret med otte kategorier – om end det enkelte steder vil være nødvendigt at referere til de sammenlagt ni kategorier for at holde stik med den indsamlede empiri.

Kategorierne beskrives i det følgende med udgangspunkt i fire overordnede temaer, der indgår i Winters model:

1. Overgangen fra politik til implementeringsproces, der i høj grad relaterer til de mere politiske niveauer.

2. Den organisatoriske ramme, der refererer til rammerne indenfor skolens kontekst.

3. Det interpersonelle niveau, der handler om de individer, som opererer indenfor skolens ramme, og afslutningsvist.

4. Den kontekstuelle ramme, der henviser til diverse indsatser, som skolerne kan vælge at implementere – fx forskningsbaserede projekter med fokus på at inkludere mere bevægelse i skoledagen.

De otte kategorier vil i det følgende blive præsenteret i den rækkefølge, de passer ind i overstående grupperinger.

4.2.1. Overgangen fra politik til implementeringsproces

"To achieve long-term maintenance of the programme, participation is also needed in the public health policy debate (both at a local and at a national level), in order to generate attention and finances for the intervention."[1]

Overgangen fra politik til implementeringsproces tager afsæt i, at skolereformens implementering hovedsageligt drives af kommunerne (i tæt samarbejde med skolerne), hvorfor det lokalpolitiske niveau spiller en ganske central rolle. Kategorien, der knytter sig hertil, er *det politiske niveau*, som vil blive behandlet i det følgende.

4.2.1.a. Politisk niveau

I spørgeskemaet til ekspertgruppen *(jf. afsnit 4.1.2. Runde II: Spørgeskemaundersøgelse, s. 39)* blev det politiske niveau defineret som *de politiske processer, strukturer, lovgivninger og regelsæt, som skolen virker under.*

I spørgeskemaet rangerer den samlede ekspertgruppe det politiske niveau på en samlet 4.

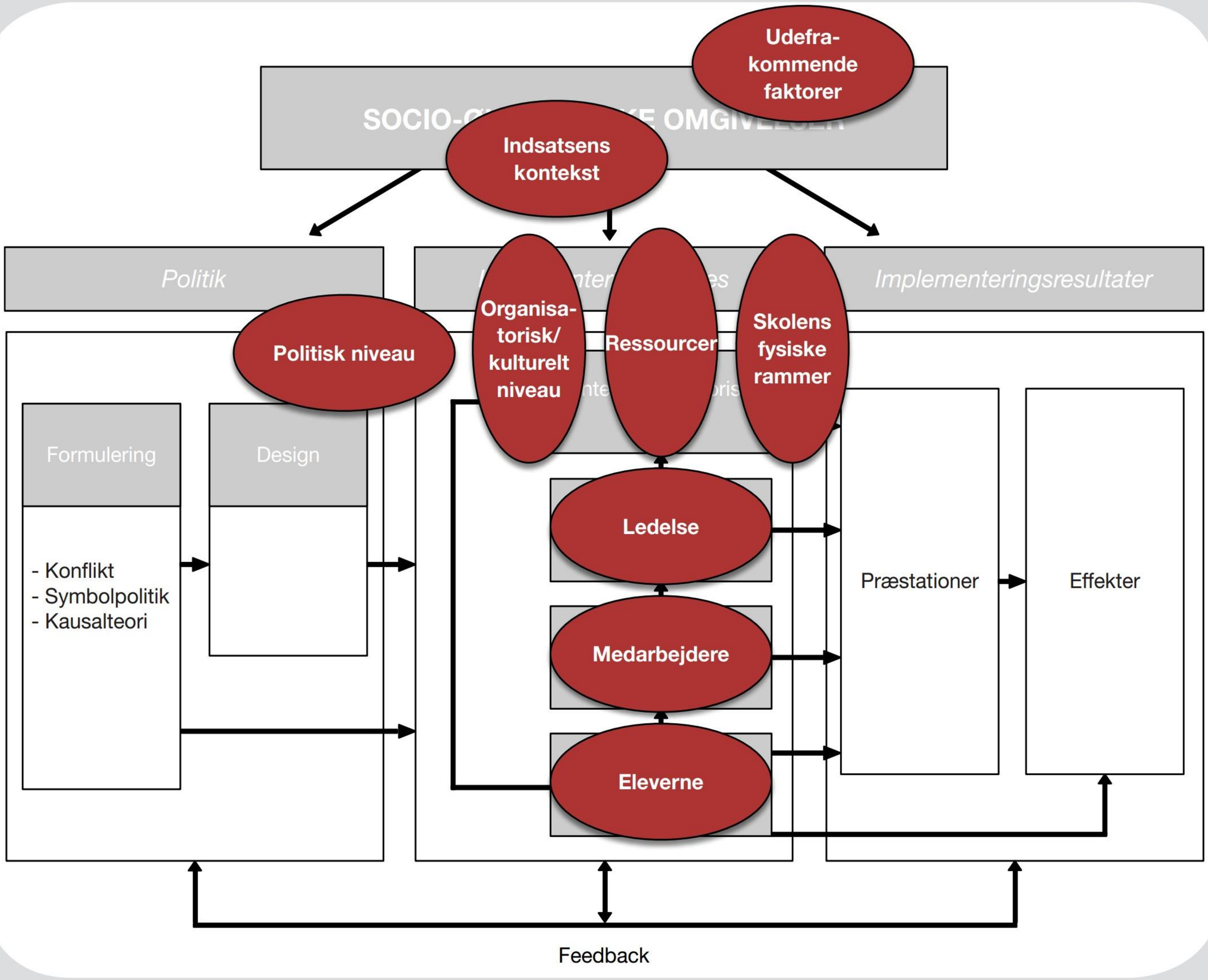

Figur 9: Winters integrerede implementeringsmodel og undersøgelsens 9 kategoriseringer.

plads. Der tegner sig et lidt mere broget billede af kategoriens vigtighed, når der ses nærmere på de fem ekspertgrupperingers besvarelser. Her viser det sig bl.a., at de kommunale eksperter i sammenligning med de øvrige grupperinger finder det politiske niveau markant vigtigere (en sammenlagt 2. plads). Skolelederne tillægger derimod ikke det politiske niveau særlig vægt og giver dem derfor en samlet 9.plads jf. tabel 4 nedenfor.

Prioritering af kategorien:
Det politiske niveau

	Prioritering
Gennemsnit	*4*
Organisation	5
Kommune	2
Skoleleder	9
Skolelærer	7
Pædagog	8

Tabel 4: Prioritering af kategorien det politiske niveau inddelt på ekspertgruppering.

Der er bred enighed om, at politisk opbakning, i form af bottom-up tilgange samt generel lovgivning og -bestemmelser på området, er centrale, når nye tiltag skal igangsættes. Der er lidt større uenighed, når det kommer til gennemslagskraften af top-down tilgange, hvor ministerier eller kommuner ensidigt og snært sætter rammen for implementering. I interviewene med fem af eksperterne udfoldes top-down og bottom-up terminologierne yderligere. Nogle af eksperterne gør gældende, at der ikke kan tales om enten eller, men derimod en mere sideløbende proces imellem de to. Det politiske niveau sætter i samarbejde med kommunens skoledere rammerne for, hvordan fx indholdet af en skolereform implementeres bedst muligt. Herefter er det op til den enkelte skole at optimere de udstukne rammer. Derved opnås også, at skolerne kan integrere 'det nye' i den kultur, der hersker på den respektive skole (hvilket i øvrigt på sigt forventes at føre til en nyorientering af skolekulturen). Den type pointer bakkes til dels op af den gennemgåede litteratur, hvori der peges på, at tæt samarbejde mellem lokale myndigheder og skole er vigtig for god implementering på bevægelsesområdet, ligesom politiker på området i sig selv også sikrer bedre implementering til sammenligning med eksempelvis diverse anbefalinger[2].

4.2.2. Den organisatoriske ramme

"Studying only the adoption of policies while ignoring the context in which they are implemented is detrimental to understanding how and why policies are or are not successful. A holistic approach that considers the complex interaction of these factors must be taken into account when considering how physical activity policies are implemented in various school-settings."[3]

Organisationsperspektivet tager afsæt i, at rammesætningen for implementering af en given politik er en væsentlig faktor for processens slutresultater. De kategorier, der knytter sig til denne, er det organisatoriske/kulturelle niveau, ressourcer samt skolens fysiske rammer. Disse vil i det følgende blive gennemgået separat.

4.2.2.a. Organisatorisk/kulturelt niveau

I spørgeskemaet defineres det organisatoriske/kulturelle niveau som en faktor, *der bidrager til at rammesætte de måder, der kan arbejdes med skolebaseret fysisk aktivitet*. I prioriteringen af kategorierne scorer det organisatoriske/kulturelle niveau på tværs af hele ekspertgruppen en samlet 5. plads. De kommunale eksperter placerer kategorien højest, mens skolelederne er den gruppe, der rangerer kategorien lavest jf. tabel 5 nedenfor.

Prioritering af kategorien: ***Det organisatoriske/kulturelle niveau***	
	Prioritering
Gennemsnit	*5*
Organisation	5
Kommune	4
Skoleleder	8
Skolelærer	6
Pædagog	6

Tabel 5: Prioritering af kategorien det organisatoriske/kulturelle niveau inddelt på ekspertgruppering.

Af den gennemgåede litteratur fremgår det, at det organisatoriske/kulturelle område i høj grad har betydning for, hvordan roller, ansvarsfordeling og samarbejdet generelt defineres mellem skolens parter (herunder, at der forekommer et positivt arbejdsmiljø hvor uenigheder imødekommes og hvor man respekterer hinanden)[4]. Derudover skal medarbejderne inddrages og gerne så tidligt i processen som muligt[5], ligesom det står centralt, at hele skolen skal involveres og formår at vidensdele, erfaringsudveksle samt bakke hinanden op i forandringen[6]. Skolen som organisation skal generelt være åben overfor forandringer[7], og det anbefales endvidere, at bevægelse integreres direkte ind i skolepolitikkerne, skolens vision og skolens værdisæt – herunder at der opstilles konkrete mål og delmål for processen, som der evalueres på løbende[8]. Derigennem handler det om at få etableret en kultur, hvor bevægelse er prioriteret og er en integreret del af den måde, der bedrives skole på[9].

For de adspurgte eksperter fremstår en faktor som kollegial opbakning helt afgørende for kvaliteten af implementeringsprocessen. For så vidt angår andre faktorer, der jævnligt nævnes i litteraturen (fx værdien af skolebaserede bevægelsespolitikker) tegner der sig et noget mere broget billede.

I interview med en ekspert fra det kommunale område bliver der fx peget på, at skolepolitiker er ret skrøbelige dokumenter, der står og falder med lærernes involvering og engagement heri. Derfor vurderes det som problematisk, at skolens politik på området typisk udarbejdes i regi af bestyrelserne uden de helt store input fra lærerne og andre medarbejdergrupper i øvrigt. Derfor ender det også med at blive opgaver, der løses ud fra devisen om, at nogen har bestemt det, fremfor devisen om at det er en god idé. En skoleleder supplerer den udlægning med meldingen om, at rigtig mange skolepolitikker aldrig når meget længere end skrivebordet. Og hvad er så pointen i at have dem?

"…det, der har præget kulturen i folkeskolen, er rigtig meget snak og planlægning. Jeg synes,

jeg har god erfaring med en gang i mellem at springe den manøvre over, og gøre sig nogle erfaringer med hvad der virker og ikke virker i stedet for."

I kommentarerne til spørgeskemaet anføres det endvidere, at inspiration udefra kan forstærke motivationen for at tage fat på et område som bevægelse, ligesom det bliver foreslået, at skolens netværk udi lokalsamfundet kan inddrages i arbejdet med bevægelse.

4.2.2.b. Ressourcer

I spørgeskemaet bliver ressourcer beskrevet som den *arbejdstid, økonomi og de hjælpemidler, der skal tildeles for at få interventioner til at fungere i praksis.* Ressourcebegrebet taler for så vidt ind i samtlige af de andre faktorer, fordi de er en grundforudsætning for at lykkes med en given implementering. Ressourcer af forskellig art bidrager til at muliggøre de organisatoriske mål og interesser knyttet til den politik, der ønskes implementeret – i dette tilfælde det styrkede bevægelsesområde efter skolereformen i 2014.

Sammenlagt scorer kategorien højt i forbindelse med prioriteringen af de ni kategorier i spørgeskemaet. For den samlede ekspertgruppe når kategorien en samlet 3. plads, mens det fordelt på de forskellige ekspertgrupper viser sig, at kategorien er markant vigtigere for skolelærerne (2. plads) end skolelederne (6. plads) jf. tabel 6 nedenfor.

Kategoriens vigtighed afspejler sig også tydeligt i litteraturen. Helt overordnet er økonomi selvklart altid et vigtigt emne, men i mere udpenslet form handler det ressourcemæssige i høj grad om arbejdstid, kompetenceudvikling af medarbejdere og/eller ansættelse af nye medarbejdere til at håndtere 'det nye'[10] Ydermere er faktorer som redskaber/lærermidler til aktiviteter i undervisningen, adgang til faciliteter, der kan benyttes til bevægelse i undervisningen, allokering af flere timer til idrætsundervisning samt omprioritering af andre arbejdsopgaver tilsvarende vigtige for succesfuld implementering[11].

Prioritering af kategorien:
Det ressourcemæssige niveau

	Prioritering
Gennemsnit	*3*
Organisation	3
Kommune	5
Skoleleder	6
Skolelærer	2
Pædagog	5

Tabel 6: Prioritering af kategorien det politiske niveau inddelt på ekspertgruppering.

Ressourcebegrebet er altså hyppigt nævnt i litteraturen, hvorimod resultaterne fra spørgeskemaet – lidt overraskende – fremviser en mere blandet holdning til kategoriens vigtighed. Eksempelvis er faktorer som tid og økonomi ikke så fremtrædende i eksperternes besvarelser, som måske kunne forventes på baggrund af den gennemgåede litteratur, hvor netop disse forhold fremhæves som afgørende. Enkelte eksperter begrunder den relativt lave prioritering af økonomiaspektet med, at det er for let at skyde skylden for manglende brug

af bevægelse i undervisningen på begrænsede ressourcer. Der er efter nogens mening tale om vanetænkning. En interviewet ekspert nævner, at der i kølvandet på skolereformen er opstået en lind strøm af færdigdesignede bevægelses-produkter/-services, som skoler mod betaling kan erhverve sig hos diverse "købmænd". Det påpeges endvidere, at det ikke handler om at få en masse værktøjskasser ud på skolerne, fordi de i bedste fald bare står og samle støv. I stedet opfordrer nogle eksperter til, at der "tænkes ud af boksen" og foreslår at knytte videnspersoner til skolerne, der kan være med til at sætte idéer i gang på basis af de lokale forhold – i stedet for at starte med fordringer om at bygge eller investere i en masse nyt grej.

Pointen vedrørende videnspersoner bakkes i udstrakt grad op af litteraturen, hvor der tegner sig et entydigt billede af, at ressourcepersoner/ fagprofessionelle i lokalsamfundet med fordel kan understøtte og vejlede pædagogerne og lærerne på bevægelsesområdet[12]. Det foreslås bl.a., at bevægelsesvejledere fra kommunal side kunne bidrage med inspiration ude på skolerne. I en dansk kontekst har den pointe god forbindelse til *Den Åbne Skole* konceptet, der netop handler om at skolerne åbner sig op for lokalsamfundets muligheder.

Interessant er det i den her sammenhæng, at der ifølge spørgeskemabesvarelserne ikke er udpræget opbakning til at ansætte nyt personale, som skal varetage opgaverne omkring bevægelse. Ønsket er, at denne opgave skal varetages af de medarbejdere, skolerne allerede råder over. I modsætning til tids- og økonomiaspektet, hvor eksperterne som tidligere nævnt var udprægede uenige om disses væsentlighed, forekommer der i højere grad at være enighed, hvad angår kompetenceudvikling af medarbejdere. Kompetenceudvikling derimod er ifølge eksperterne helt central i forhold til at lykkes med implementeringen af bevægelse i skolen. Argumentet for, ikke at ville ansætte nye medarbejder specifikt til at varetage bevægelse, kunne med god grund findes i dette postulat.

For så vidt angår allokering af flere idrætstimer skal det anføres, at nogle praksiseksperter i interviewene giver udtryk for en del skepsis vedrørende det at skemalægge flere idrætstimer. Det vil i så fald fratage timer fra andre fag. Ifølge eksperterne er kvaliteten af idrætsundervisningen vigtigere end kvantiteten.

4.2.2.c. Skolens fysiske rammer

Skolens fysiske rammer defineres i spørgeskemaundersøgelsen som *de indendørs og udendørs faciliteter, der giver mulighed for fysisk aktivitet på skolen*. I den gennemgåede litteratur bliver denne type af rammer defineret som skolens inventar og indretning, samt hvorvidt denne indbyder til fysisk aktivitet – også blandt børn med bevægelseshandicap[13] herunder hvorvidt såvel indendørs- og udendørsarealerne vedligeholdes og renoveres[14] Skolens størrelse generelt set i forhold til antallet af elever[15] samt skolens geografiske placering (typisk inddelt i land/by områder) nævnes ligeledes flere steder[16]. Afslutningsvist nævnes tilgængelighed og adgang til såvel redskaber som haller og svømmehaller – også udenfor skoletiden[17], samt hvorvidt skolen er i besiddelse af en specifik person til at instruere i brugen af faciliteter/ redskaber[18].

Generelt indikerer eksperternes svar, at kvalitet og tilgængelighed af indendørs og udendørs arealer samt vedligeholdelse og renovering

heraf er vigtige faktorer. En respondent gør opmærksom på, at megen bevægelse lader sig gøre indenfor basale rammer som en skolegård eller et klasseværelse. En anden respondent anfører, at de fysiske rammer ikke nødvendigvis er afgrænset til skolens arealer. Der kan med fordel kigges ud og ind i lokalområdet på de muligheder, der findes der. I forlængelse heraf bliver det anført, at der er hjælp at hente fra lokale, frivillige idrætsforeninger. Frivillige foreninger kunne fint spille en større rolle i forhold til at bidrage ind i skoledagen. Det fordrer et godt og afklaret samarbejde mellem skole og forening.

Skolens størrelse og geografiske placering spiller, ifølge eksperterne, i noget mindre grad en rolle i forhold til implementering. En af de interviewede eksperter nævner dog, at geografisk placering kan spille ind i den forstand, at nogle skoler er privilegerede af at ligge tæt ved eksempelvis skovområder, mens andre skoler – typisk dem i de bynære områder – er mere udfordrede ved at have begrænset plads at udfolde sig på. Tilsvarende er der forskel på, om det er 18 eller 28 elever, der skal motiveres til bevægelse. På den led er skolens og klassernes størrelse en faktor i forhold til succesfuld implementering.

Der tegner sig et broget billede med hensyn til at have lærere eller pædagoger til at instruere i brugen af redskaber til bevægelse i eksempelvis frikvarterne.

Til gengæld tilføjer nogle eksperter i spørgeskemaet, at eleverne selv kunne få en større rolle i aktivitetsudvikling og -igangsætning – fx ved at gøre eleverne ansvarlige for at instruere i anvendelsen af redskaber, eller at gøre brug af koncepter som eksempelvis legepatruljen[iiii], for derved også at knytte de yngre og ældre elever mere sammen. Skolens fysiske rammer scorer samlet en 7. plads, omend den blandt eksperter tættest på praksis (skoleleder, skolelærer og pædagog) scorer højere sammenlignet med eksperter længere væk fra praksis (organisationerne og kommunerne) jf. tabel 7 nedenfor.

Prioritering af kategorien: *Skolens fysiske rammer*	
	Prioritering
Gennemsnit	*7*
Organisation	7
Kommune	7
Skoleleder	4
Skolelærer	3
Pædagog	4

Tabel 7: Prioritering af kategorien skolens fysiske rammer inddelt på ekspertgruppering.

iiii: For mere information om legepatruljen, se Dansk Skoleidræts hjemmeside: https://skoleidraet.dk/legepatruljen/forside/

4.2.3. Interpersonelle ramme

"Generally, those adopting behaviour change initiatives are confronted with the complexity of translating interventions that were successful in optimum (controlled and monitored) conditions to real-life contexts."[19]

Den interpersonelle ramme handler om de mennesker, som i praksis har ansvaret for og er involveret i at få implementeret en given politik i den intenderede målgruppe. I den her sammenhæng knytter denne kategori sig altså til *skolens ledelse, medarbejder- og elevgrupper.*

4.2.3.a. Det ledelsesmæssige niveau

I Winter *integrerede implementeringsmodel* anføres det, at ledelsen skal forstås som de aktører, der skal drive implementeringen ved at prioritere, præsentere og motivere til det, som skal implementeres[20]. I undersøgelsen defineres ledelsesniveauet som *skolens ledelse og dennes rolle i forhold til interventioner rettet mod mere fysisk aktivitet på skolen og til fysisk aktivitet generelt.* Det er således den daglige ledelse på skolen herunder skoleleder, viceskoleleder og skolebestyrelse, der refereres til i denne sammenhæng.

På tværs af undersøgelsens samlede materiale, er ledelse uden sammenligning den kategori, der vurderes mest afgørende for succesfuld implementering. I gennemgangen af litteraturen har det således været tydeligt, at ledelsen udgør en vigtig implementeringsaktør[21]. Nogle af de surveyede og interviewede eksperter peger på, at det er ledelsens fornemmeste opgave at fremsætte et klart formål med, hvorfor skolen arbejder med fysisk aktivitet. Ledelsens opgave er at rammesætte, bakke op om og prioritere bevægelsesindsatser. Der er brug for ledere, der kan planlægge, koordinere og beslutte, men også begejstre samt frigøre kreativitet og fantasi. Der forekommer en meget høj grad af enighed blandt eksperterne om, at ledelsens funktion som både bestyrer og begejstrer er afgørende for at sikre implementering.

Samlet set er ledelseskategorien da også den, der prioriteres højest. Det er kun ekspertgruppen på lærerniveau, der rangerer ledelseskategorien under middel jf. tabel 8 nedenfor.

Ifølge det store flertal af ekspertrespondenter er nærledelsen – i form af skolens lederstab – også afgørende derved, at det er herfra de faste og begrundede mål for bevægelsesindsatsen enten skal formuleres eller i hvert fald fintunes. Ledelsen har et skærpet ansvar for at svare på, hvad det er for vigtige skoleudfordringer, som

Prioritering af kategorien: *Det ledelsesmæssige niveau*	
	Prioritering
Gennemsnit	*1*
Organisation	1
Kommune	1
Skoleleder	2
Skolelærer	5
Pædagog	2

Tabel 8: Prioritering af kategorien: Det ledelsesmæssige niveau.

bevægelse skal være med til at løse. Det er i den proces centralt at inddrage både elever, medarbejdere og forældre. Ledelsen er dog forpligtet på at træffe endegyldige, retningsgivende beslutninger.

4.2.3.b. Medarbejderniveauet

Udgøres af skolens lærere og pædagoger, der jo har den direkte kontakt til målgruppen – eleverne. Det er altså medarbejderne, som i sidste ende implementerer reformen i praksis – baseret på rammerne stillet op fra kommunerne og vilkårene udlagt af den lokale skoleledelse. I spørgeskemaet blev kategorien defineret som l*ærernes og pædagogernes forudsætninger for og kompetencer i at kunne ændre praksis i forhold til at indarbejde mere fysisk aktivitet i skolen/undervisningen.*

Medarbejderniveauet handler ifølge litteraturen om medarbejdernes kompetencer i og viden omkring brugen af fysisk aktivitet i undervisningen[22], samt hvorvidt de er motiverede for at benytte fysisk aktivitet i undervisningen[23]. Dernæst følger, hvorvidt det er en vanskelig prioritering for medarbejderne at skulle anvende fysisk aktivitet i undervisningen og samtidig efterleve faglige krav[24], og om de oplever, at det er en ekstra arbejdsbyrde at skulle bruge fysisk aktivitet ind i undervisningen[25]. Foruden disse faktorer – som i høj grad er rettet indad mod den enkelte medarbejder – bliver det i litteraturen også italesat, at opbakning fra og kommunikationen imellem ledelse, forældre, andre kollegaer, elever m.v. i forhold til at anvende fysisk aktivitet er centralt for god implementering[26], ligesom det kan være en fordel at oprette teams i lærerstaben, med vidende personer på området, der aktivt bidrager til vidensdeling af og arbejdet med fysisk aktivitet[27].

I spørgeskemaet angiver eksperterne, at medarbejdernes motivation for at bruge bevægelse i undervisningen er afgørende for graden af implementering. Eksperterne er lidt uenige om, hvor svært det faktisk er for medarbejderne at få tid og plads til bevægelse i undervisningen. Det står dog klart, at de undervisere, som har vanskeligt ved at se værdien af at arbejde med bevægelse i undervisningen enten har svært ved eller simpelthen undgår at tage aspektet op. På tværs af muligheder og udfordringer markerer eksperterne, at teamarbejde, hvor der arbejdes fokuseret med bevægelse på skolen på baggrund af opbakning fra både ledere, kollegaer, elever og forældre, er centralt for succesfuld implementering. Ligeledes bliver der også kommenteret på, at lærerne og pædagogernes samarbejde i forhold til at inddrage bevægelse i undervisningen er centralt.

I interviewene og i kommentarerne til spørgeskemaet er der særligt fokus på, at medarbejderniveauet også handler om, at lærerne og pædagogerne opnår forståelse for og viden om, at bevægelse er godt for elevernes sundhed, trivsel, motivation og læring. Specielt læringsaspektet knyttet op på bevægelsen er i fokus, fordi det mest direkte rammer ned i kernen af skolens virke.

I flere af de gennemførte interviews anføres det i øvrigt, at mangel på ressourcer ikke som sådan er en problemstilling i forhold til at kunne anvende bevægelse aktivt i undervisningen – eller, at det i hvert fald nemt kan blive en dårlig undskyldning, der retter fokus mod begrænsningerne fremfor at åbne op for mulighederne. Der er fx ikke nødvendigvis brug for en ny hal for at kunne praktisere bevægelse som del af undervisningen. Med lidt kreativitet fra lærer-

nes og pædagogernes side kan det udmærket lade sig gøre at få bevægelse ind i klasselokalet.

Blandt den samlede ekspertgruppe blev medarbejderniveauet vurderet til en samlet 2. plads. Enkelte ekspertgrupper – generelt dem tættest på praksis – havde medarbejderne på en samlet førsteplads. Grundlæggende er det dog tydeligt, at medarbejderkategorien for alle ekspertgrupper spiller en væsentlig rolle i implementeringen af bevægelse i undervisningen jf. tabel 9 nedenfor.

Prioritering af kategorien: *Medarbejderniveauet*	
	Prioritering
Gennemsnit	*2*
Organisation	2
Kommune	2
Skoleleder	1
Skolelærer	1
Pædagog	1

Tabel 9: Prioritering af kategorien medarbejderniveauet inddelt på ekspertgruppering.

4.2.3.c. Elevniveau

Elevniveauet bliver i spørgeskemaet defineret som *elevernes holdninger, adfærd, inddragelse og indflydelse i forhold til at udvikle og implementere interventioner rettet mod mere fysisk aktivitet i skolen.* I litteraturen bliver denne kategori underbygget af faktorer, der går på elevernes forudsætninger, såsom deres fysiske kompetencer og færdigheder i forhold til fysisk aktivitet[28], eller deres motivation for fysisk aktivitet[29]. Derudover underbygges kategorien af faktorer, der går på elevernes indstilling; herunder deres generelle respons på bevægelseselementet vægtes også højt- herunder hvorvidt de oplever at skulle tænke for meget fremfor "bare" at være fysisk aktive[30]. Blandt de ældre elevgrupper står en faktor som bekymringen for at svede, hvor man derfor kommer til at lugte grimt også helt centralt[31]. Kategorien underbygges afslutningsvist også af faktorer, der ikke er direkte afhængige af elevernes forudsætninger eller indstillinger. Derimod refereres her til mere overordnede faktorer, såsom mængden af elevinddragelse i undervisningen, hvor man er fysisk aktiv[32], eller bevægelsens positive rolle i forhold til at øge elevtrivsel og -sammenhold på skolen[33].

Blandt eksperterne er der enighed om, at bevægelse spiller en positive rolle i forhold til at øge elevtrivsel og sammenhold på skolen, og at elevernes motivation for fysisk aktivitet samt brugen af elevinddragelse i forbindelse med brugen af fysisk aktivitet i undervisningen er essentiel. Nogle eksperter finder det væsentligt, at eleverne besidder kropslige grundfærdigheder for at kunne deltage i aktiviteterne. Andre ser nærmest omvendt på det forhold – nemlig i form af, at det sjældent handler om elevernes kompetencer, men tværtimod lærernes og pædagogernes didaktiske formåen.

Eksperterne byder ind med yderligere faktorer som, at eleverne (i særdeleshed de ældre ele-

ver) skal kunne se meningen med inddragelse af fysisk aktivitet, hvorfor de skal informeres om det videnskabelige-faglige fundament omkring koblingen mellem fysisk aktivitet og sundhed, trivsel, motivation og læring.

Inddragelse af bevægelse hos de yngste elever varierer ifølge eksperterne markant fra inddragelse af bevægelse hos de ældste elever. Dette falder i god tråd med den videnskabelige litteratur i øvrigt. Først og fremmest er førnævnte pointe omkring viden om bevægelsens betydning for en række udfaldsmål vigtigere blandt de ældre elever end blandt de yngste. For de ældste elever kan det desuden være en fordel, hvis man har badfaciliteter til rådighed umiddelbart efter den fysiske aktivitet, da dette ofte bliver en barriere i forhold til at få dem til at deltage. En ekspert angiver desuden, at der blandt de ældre elever ligeså forekommer et element af gerne at ville fremstå "perfekt" i en bevægelsessituation, hvilket ligeledes kan blive en barriere, fordi nogle elever føler sig udstillet. Perfekthedskulturen står altså i vejen for den gode bevægelseskultur, når man har med den ældre elevgruppe at gøre. Det synes at være diametralt modsat, hvad angår den yngre elevgruppe.

Afslutningsvis bliver der såvel i den videnskabelige litteratur som i ekspertgruppen peget på forældrenes opbakning som en helt central faktor for succesfuld implementering[34]. I samme ombæring bliver ekspertgruppen bedt om at forholde sig til, hvorvidt bevægelse er et forældre- eller skoleanliggende. Besvarelserne på dette er noget spredt. I interviewene bliver det uddybet, at forældrene såvel som skolen bærer ansvaret for at imødekomme den anbefalede daglige mængde bevægelse, fordi sundhedsproblematikken er en kollektiv udfordring, som vi har et fælles ansvar for at få løftet.

Elevniveauet scorer sammenlagt en 6. plads i prioriteringen af kategorierne, men denne prioritering varierer noget mellem de forskellige ekspertgrupper jf. tabel 10 nedenfor. Det interessante er, at elevniveauet blandt praktikerne er mere centralt, end det er blandt de aktører, der befinder sig længere væk fra skolens praksis.

Prioritering af kategorien: *Elevniveauet*	
	Prioritering
Gennemsnit	*6*
Organisation	4
Kommune	8
Skoleleder	3
Skolelærer	4
Pædagog	2

Tabel 10: Prioritering af kategorien medarbejderniveauet inddelt på ekspertgruppering.

4.2.4. Den kontekstuelle ramme

"Expecting perfect or near-perfect implementation is unrealistic. Positive results have often been obtained with levels around 60%. Few studies have attained levels greater than 80%. No study has documented 100% implementation for all providers."[35]

Den kontekstuelle ramme handler om den tilpasningsevne, en given intervention har overfor en given lokal praksis – det vil sige hensynet til den minutiøse nøjagtighed ved den oprindelige intervention afvejet overfor hensynet til den lokal tilpasning. Dette hensyn er centralt i en stor del af implementeringsforskningslitteraturen, og derfor har den i indeværende undersøgelse også fået sin egen kategori kaldet indsatsens kontekst.

4.2.4.a. Indsatsens kontekst

Indsatsens kontekst bliver i spørgeskemaet præsenteret som *den kontekst, der skal navigeres i forhold til, når man ønsker at lave forandringer af praksis. Det vil med andre ord sige, hvilke faktorer der skal være gældende ved implementering af fysisk aktivitet indsatser i skolens praksisfelt.*

Indsatsens kontekst kan eksempelvis være organisationer eller forskningsinstitutioner, der vil implementere bevægelsesindsatser på skolerne baseret på egen forskning eller med udgangspunkt i egne produkter. Kategorien handler derfor om, hvorvidt disse indsatser er implementerbare eller ej, samt hvad organisationer og institutioner skal være opmærksom på, når de søger at implementere tiltag på skolerne – og vice versa.

Når der i litteraturen sættes fokus på indsatskontekst handler det ofte om, hvordan den pågældende indsats tilpasses og/eller øver indflydelse på rammerne for den individuelle skole[36]. Det punkt genfindes også blandt de surveyede eksperter, der angiver, at de i høj grad mener, at indsatser skal kunne tilpasses de enkelte skoler, da nogle skoler allerede er godt i gang med at løfte opgaven, mens andre endnu ikke er begyndt. Dertil kommer også, at der kan være en idé i løbende og afslutningsvist at evaluere på indsatsen – både for at kunne forbedre indsatsen på skolen, men også for at få mere viden om, hvad der virker eller ej – og hvordan kontekst spiller en rolle.

Ydermere handler det ifølge litteraturen om, at bevægelsesindsatsen skal have et klart mål for øje[37], og således ikke kun skal implementeres i idrætsfaget[38] – ligesom det kan overvejes, om interventionen skal/bør differentieres på køn og alder eller ej[39]. Tværfaglig fundering, hvor forskellige aktører på/udenfor skolen inddrages, nævnes[40] ligesom interventioner, der bygger direkte på forskningsbaseret viden, tilsvarende anses som gunstig for implementeringen[41]. En ekspert tilføjer yderligere, at succesraten for implementering af bevægelsesindsatsen afhænger af, hvor aktive målgruppen er i forvejen, og hvordan kulturen på den givne skole er.

Kategorien scorer samlet set en 8. plads i den overordnede prioritering af de 9 kategorier. Kun skolelederne har med en 5. plads prioriteret kategorien en anelse højere end den resterende gruppe jf. tabel 11 til højre. Umiddelbart tyder det dog overvejende til, at kategorien vurderes som mindre vigtig.

Prioritering af kategorien: *Indsatsens kontekst*	
	Prioritering
Gennemsnit	*8*
Organisation	8
Kommune	6
Skoleleder	5
Skolelærer	8
Pædagog	7

Tabel 11: Prioritering af kategorien indsatsens kontekst inddelt på ekspertgruppering.

4.3. Den afsluttende workshop

I undersøgelsens fjerde fase blev ekspertgruppen samlet til en workshop, hvor formålet var at diskutere de foreløbige fund på baggrund af litteratur, spørgeskema og interviews, samt i fællesskab at opnå konsensus omkring, hvad god implementering er og indebærer. 19 eksperter deltog i workshoppen. Som tidligere beskrevet var der en klar overvægt af kommunale aktører. Dette på trods af adskillelige ihærdige forsøg på at få praksisaktørerne med. Enkelte tidligere pædagoger og organisationsfolk tog også del i dagen, hvorimod skoleledere og skolelærere desværre ikke havde mulighed for at deltage og således ikke var repræsenteret.

Eksperterne blev inddelt i tre grupper og skulle over to seancer nærmere diskutere, hvad god implementering består af og kræver. Afslutningsvist blev gruppens diskussioner præsenteret og diskuteret i plenum. De vigtigste pointer fra disse seancer præsenteres kort i det følgende.

4.3.1. Centrale pointer fra konsensusworkshoppen

Eksperterne på workshoppen var enstemmigt enige om, at ledelse – først og fremmest den nære ledelse på skolerne – er den mest centrale faktor i forhold til succesfuld implementering af skolebaseret fysisk aktivitet. Der var også bred enighed om medarbejdernes afgørende funktion, mens der var en mere delt diskussion om den præcise vigtighed af henholdsvis det politiske, det organisatoriske/kulturelle og det ressourcemæssige niveau.

De øvrige niveauer (Indsatsens kontekst, Elevniveauet, Skolens fysiske rammer og Udefrakommende faktorer) blev prioriteret som mindre vigtige. Elevniveauet blev samtidig fremhævet som absolut centralt, men det egentlige ansvar for vellykket implementering blev entydigt lagt hos parter som skolernes ledelse og medarbejdere samt det styrende myndighedsled – kommunerne. Dette begrundedes med, at eleverne ikke kan bestemme over brugen af didaktiske værktøjer eller indhold i undervisningen, men derimod udelukkende er en bidragende aktør. Foruden de specifikke kategorier fra undersøgelsen, blev skolebestyrelsen i øvrigt også specifikt nævnt som ansvarshaver i denne sammenhæng.

Et centralt element, som der også blev italesat af eksperterne, er lærer- og pædagoguddannelserne, hvor der i høj grad efterspørges forbedrede muligheder samt videreuddannelsesplatforme for lærere og pædagoger. Eksperterne peger her på, at det selvklart også kræver en indsats på uddannelsesinstitutionerne, der uddanner næste medarbejdergeneration, som skal implementere bevægelse i skoledagen.

Overordnet blev reformelementet vedrørende de 45 minutters bevægelse diskuteret som rammebetingelse. Siden skolereformens indtog har "kvalitet versus kvantitet"-diskussionen omkring de 45 minutters daglig bevægelse blusset op fra tid til anden.

Er de 45 minutter for fikserede på en kvantitativ målsætning om at imødekomme mere fysisk aktivitet i skoledagen? Eller har det vist sig at være en glimrende rammesættende faktor for bevægelsen i skolen, og så kan kvaliteten i øvrigt diskuteres og imødekommes efterfølgende? På workshoppen var der udpræget enighed om ikke at lade sig begrænse af de fikserede 45 minutter, men derimod at lade det være et pejlemærke for den kvalitet, bevægelsen kan tilføre undervisningen.

Overstående pointer vendes der tilbage til i *Kapitel 5: Hvad svarer oraklet?*, s. 82.

Litteraturoversigt

1. De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework. British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.

2. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.

Boles M., Dilley J.A., Dent C., Elman M.R., Duncan S.C. & Johnson D.B. (2011): Changes in Local School policies and practices in Washington State After an Unfunded Physical Activity and Nutrition Mandate. Preventive Chronic Diseases, Vol. 8, No. 6, pp. 1-13.

Cale L. & Harris J. (2006): School-based physical activity interventions: effectiveness, trends, issues, implications and recommendations for practice. Sport, Education and Society, Vol. 11, No. 4, pp. 401-420. DOI: 10.1080/13573320600924890.

Carlson J.A., Sallis J.F., Chriqui J.F., Schneider L., McDermid L.C. & Agron P. (2013): State Policies About Physical Activity Minutes in Physical Education or During School. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 150-156.

Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.

Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.

Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.

Cox L., Berends V., Sallis J.F., St. John J.M., Gonzalez M. & Agron P. (2011): Engaging School Governance Leaders to Influence Physical Activity Policies. Influencing School Policy, pp. 1-12.

De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.

Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.

Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.

Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.

GACPA (2010): The Toronto Charter for Physical Activity: A Global Call to Action. Global Advocacy Council for Physical Activity, International Society for Physical Activity and Health, Canada. www.globalpa.org.uk.

Hunter S., Leatherdale S.T., Storey K. & Carson V. (2016): A quasi-experimental examination of how school-based physical activity changes impact secondary school student moderate- to vigorous- intensity physical activity over time in the COMPASS study. International Journam of Behavioral Nutrition and Physical Activity. Vol. 13, No. 86, pp. 1-14.

Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case

study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Phillips M.M., Godell M., Raczynski J.M. & Perez A.G.P. (2012): Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and impact. Journal of School Health, Vol. 82, No. 6, pp. 253-261.
Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

3. Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.

4. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Bice M.R., Brown S.L. & Parry T. (2014): Retrospective Evaluation of Factors That Influence the Implementation of CATCH in Southern Illinois Schools. Health promotion Practise, Vol. 15, No. 5, pp. 706-713. DOI: 10.1177/1524839914526206.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework.

British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Lee A. & Solmon M. (2007): School Programs to Increase Physical Activity. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 78, No. 5, pp. 22-28. DOI: 10.1080/07303084.2007.10598019. Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J.,
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Schwartz M.B., Henderson K.E., Falbe J., Novak S.A., Wharton C., Long M., O'Connell M.L. & Fiore S.S. (2012): Strength and Comprehensiveness of District School Wellness Policies Predict Policy Implementation at the School Level. Journal of Sch Health, Vol. 82, No. 6. DOI: 10.1111/j.1746-1561.2012.00696.x.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.

5. Cargo M., Salsberg J., Delormier T., Desrosiers S. & Macaulay A.C. (2006): Understanding the social context of school health promotion program implementation. Journal of Health Education, Vol. 106, No. 2, pp. 85-97.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
McGoey T., Root Z., Burner M.W. & Law B. (2015): Evaluation of physical activity interventions in youth via the Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, implementation, and Maintenance (RE-AIM) framework: A systematic review of randomized and non-randomised trials. Preventive Medicine, Vol. 76, pp. 58-67.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.

6. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen

W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.
Durlak J.A. (2015): Studying Program implementation Is Not Easy but It Is Essential. Preventive Science, Vol. 16, pp. 1123–1127. DOI: 10.1007/s11121-015-0606-3.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Lee A. & Solmon M. (2007): School Programs to Increase Physical Activity. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 78, No. 5, pp. 22-28. DOI: 10.1080/07303084.2007.10598019. Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J.,
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Rambøll (2015): Analyse af vidensspredning: Spredning af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis. Forum for Koordination af Uddannelsesforskning Uddannelses- og Forskningsministeriet Undervisningsministeriet.
Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No. 3, pp. 363-370.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.

7. Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.

8. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing

childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Durlak J.A. (2015): Studying Program implementation Is Not Easy but It Is Essential. Preventive Science, Vol. 16, pp. 1123–1127. DOI: 10.1007/s11121-015-0606-3.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
Howie E.K. & Stevik E.D. (2014): The “ins” and “outs” of physical activity policy implementation: Inadequate capacity, inappropriate measures, and insufficient fund. Journal of Sch Health, Vol. 84, No. 9, pp. 581-585.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McGoey T., Root Z., Burner M.W. & Law B. (2015): Evaluation of physical activity interventions in youth via the Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, implementation, and Maintenance (RE-AIM) framework: A systematic review of randomized and non-randomised trials. Preventive Medicine, Vol. 76, pp. 58-67.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.
Phillips M.M., Godell M., Raczynski J.M. & Perez A.G.P. (2012): Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and impact. Journal of School Health, Vol. 82, No. 6, pp. 253-261.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Skovgaard T., Nielsen M.B.D. & Aro A.R. (2007): Evidens i forebyggelsen. Sundhedsstyrelsen, København S. ISBN: 978-87-7676-637-5. https://www.sst.dk/da/udgivelser/2007/~/media/2005D73969F948B9B247D43AB7BD29D7.ashx.
Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical

Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No. 3, pp. 363-370.
Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

9. Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No. 3, pp. 363-370.

10. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Cargo M., Salsberg J., Delormier T., Desrosiers S. & Macaulay A.C. (2006): Understanding the social context of school health promotion program implementation. Journal of Health Education, Vol. 106, No. 2, pp. 85-97.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promoti-

on: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.
Cox L., Berends V., Sallis J.F., St. John J.M., Gonzalez M. & Agron P. (2011): Engaging School Governance Leaders to Influence Physical Activity Policies. Influencing School Policy, pp. 1-12.
De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework. British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.
De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.Greaney M.L., Hardwick C.K., Spadani-Gasbarro J.L., Mezgebu S., Horan C.M., Schlotterbeck S., Austin S.B. & Peterson K.E. (2014): Implementing a Multicomponent School-Based obesity Prevention Intervention: A Qualittive Study. Journal of Nutrition Education and Behavior, Vol. 46, No. 6, pp. 575-582.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Howie E.K. & Stevik E.D. (2014): The “ins” and “outs” of physical activity policy implementation: Inadequate capacity, inappropriate measures, and insufficient fund. Journal of Sch Health, Vol. 84, No. 9, pp. 581-585.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools’ experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Lee A. & Solmon M. (2007): School Programs to Increase Physical Activity. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 78, No. 5, pp. 22-28. DOI: 10.1080/07303084.2007.10598019.
Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of

physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Peters D.H., Adam T., Alonge O., Agyepong I.A. & Tran N. (2013): Implementation research: what it is and how to do it. BMJ, Vol. 347, p. 6753. DOI: 10.1136/bmj.f6753.
Phillips M.M., Godell M., Raczynski J.M. & Perez A.G.P. (2012): Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and impact. Journal of School Health, Vol. 82, No. 6, pp. 253-261.
Rambøll (2015): Analyse af vidensspredning: Spredning af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis. Forum for Koordination af Uddannelsesforskning Uddannelses- og Forskningsministeriet Undervisningsministeriet.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Schwartz M.B., Henderson K.E., Falbe J., Novak S.A., Wharton C., Long M., O'Connell M.L. & Fiore S.S. (2012): Strength and Comprehensiveness of District School Wellness Policies Predict Policy Implementation at the School Level. Journal of Sch Health, Vol. 82, No. 6. DOI: 10.1111/j.1746-1561.2012.00696.x.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools- A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Skovgaard T., Nielsen M.B.D. & Aro A.R. (2007): Evidens i forebyggelsen. Sundhedsstyrelsen, København S. ISBN: 978-87-7676-637-5. https://www.sst.dk/da/udgivelser/2007/~/media/2005D73969F948B9B247D43AB7B-D29D7.ashx.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No.

3, pp. 363-370.
Troelsen J., Christiansen L.B., Toftager M., Olesen E., Højgaard B., Brøcker A., Ballegaard S.A., Grøn L., Ladegaard L., Nielsen T.T. & Linke B. (2014): SPACE – rum til fysisk aktivitet. Samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge. Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, Odense. ISBN: 978-87-7899-262-8.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

11. Cale L. & Harris J. (2006): School-based physical activity interventions: effectiveness, trends, issues, implications and recommendations for practice. Sport, Education and Society, Vol. 11, No. 4, pp. 401-420. DOI: 10.1080/13573320600924890.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Phillips M.M., Godell M., Raczynski J.M. & Perez A.G.P. (2012): Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and impact. Journal of School Health, Vol. 82, No. 6, pp. 253-261.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Cana-

da: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

12. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework. British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.
De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
GACPA (2010): The Toronto Charter for Physical Activity: A Global Call to Action. Global Advocacy Council for Physical Activity, International Society for Physical Activity and Health, Canada. www.globalpa.org.uk.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Lee A. & Solmon M. (2007): School Programs to Increase Physical Activity. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 78, No. 5, pp. 22-28. DOI: 10.1080/07303084.2007.10598019.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young

People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Saunders R.P., Ward D., Felton, G.M., Dowda M. & Pate R.R. (2006): Examining the link between program implementation and behaviour outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP). Evaluation and Program Planning, Vol. 29, pp. 352-364.
Troelsen J., Christiansen L.B., Toftager M., Olesen E., Højgaard B., Brøcker A., Ballegaard S.A., Grøn L., Ladegaard L., Nielsen T.T. & Linke B. (2014): SPACE – rum til fysisk aktivitet. Samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge. Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, Odense. ISBN: 978-87-7899-262-8.
Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

13. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Clarke J., Fletcher B., Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
GACPA (2010): The Toronto Charter for Physical Activity: A Global Call to Action. Global Advocacy Council for Physical Activity, International Society for Physical Activity and Health, Canada. www.globalpa.org.uk.
Hunter S., Leatherdale S.T., Storey K. & Carson V. (2016): A quasi-experimental examination of how school-based physical activity changes impact secondary school student moderate- to vigorous- intensity physical activity over time in the COMPASS study. International Journam of Behavioral Nutrition and Physical Activity. Vol. 13, No. 86, pp. 1-14.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer

set i et lærerperspektiv.
Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
Nassau F., Singh A., Van Mechelen W., Paulussen T.G.W.M., Brug J. & Chinapaw M.J.M. (2013): Exploring facilitating factors and barriers to the nationwide dissemination of a Dutch school-based obesity prevention program "DOiT": a study protocol. BMC Public Health, Vol. 13, p. 1201
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

14. Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.

15. Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.

Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Imple-

mentation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

16. Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.

17. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.
Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

18. Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.

19. Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

20. Winter S.C. & Nielsen V.L. (2008): Implementering af politik. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 5. oplag, Århus, Danmark.

21. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Bice M.R., Brown S.L. & Parry T. (2014): Retrospective Evaluation of Factors That Influence the Implementation of CATCH in Southern Illinois Schools. Health promotion Practise, Vol. 15, No. 5, pp. 706-713. DOI: 10.1177/1524839914526206.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://

dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Greaney M.L., Hardwick C.K., Spadani-Gasbarro J.L., Mezgebu S., Horan C.M., Schlotterbeck S., Austin S.B. & Peterson K.E. (2014): Implementing a Multicomponent School-Based obesity Prevention Intervention: A Qualittive Study. Journal of Nutrition Education and Behavior, Vol. 46, No. 6, pp. 575-582.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Rambøll (2015): Analyse af vidensspredning: Spredning af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis. Forum for Koordination af Uddannelsesforskning Uddannelses- og Forskningsministeriet Undervisningsministeriet.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Saunders R.P., Ward D., Felton, G.M., Dowda M. & Pate R.R. (2006): Examining the link between program implementation and behaviour outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP). Evaluation and Program Planning, Vol. 29, pp. 352-364.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

22. Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.
Cargo M., Salsberg J., Delormier T., Desrosiers S. & Macaulay A.C. (2006): Understanding the social context of school health promotion program implementation. Journal of Health Education, Vol. 106, No. 2, pp. 85-97.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems.

Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.
De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework. British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.
Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.
McGoey T., Root Z., Burner M.W. & Law B. (2015): Evaluation of physical activity interventions in youth via the Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, implementation, and Maintenance (RE-AIM) framework: A systematic review of randomized and non-randomised trials. Preventive Medicine, Vol. 76, pp. 58-67.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about

Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.
Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

23. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Bice M.R., Brown S.L. & Parry T. (2014): Retrospective Evaluation of Factors That Influence the Implementation of CATCH in Southern Illinois Schools. Health promotion Practise, Vol. 15, No. 5, pp. 706-713. DOI: 10.1177/1524839914526206.
Cargo M., Salsberg J., Delormier T., Desrosiers S. & Macaulay A.C. (2006): Understanding the social context of school health promotion program implementation. Journal of Health Education, Vol. 106, No. 2, pp. 85-97.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Greaney M.L., Hardwick C.K., Spadani-Gasbarro J.L., Mezgebu S., Horan C.M., Schlotterbeck S., Austin S.B. & Peterson K.E. (2014): Implementing a Multicomponent School-Based obesity Prevention Intervention: A Qualittive Study. Journal of Nutrition Education and Behavior, Vol. 46, No. 6, pp. 575-582.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom

Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

24. Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.

25. Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.

26. Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for imple-

mentering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Saunders R.P., Ward D., Felton, G.M., Dowda M. & Pate R.R. (2006): Examining the link between program implementation and behaviour outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP). Evaluation and Program Planning, Vol. 29, pp. 352-364.
Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No. 3, pp. 363-370.

27. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
Greaney M.L., Hardwick C.K., Spadani-Gasbarro J.L., Mezgebu S., Horan C.M., Schlotterbeck S., Austin S.B. & Peterson K.E. (2014): Implementing a Multicomponent School-Based obesity Prevention Intervention: A Qualittive Study. Journal of Nutrition Education and Behavior, Vol. 46, No. 6, pp. 575-582.
McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.
Nassau F., Singh A., Van Mechelen W., Paulussen T.G.W.M., Brug J. & Chinapaw M.J.M. (2013): Exploring facilitating factors and barriers to the nationwide dissemination of a Dutch school-based obesity prevention program "DOiT": a study protocol. BMC Public Health, Vol. 13, p. 1201.
Rambøll (2015): Analyse af vidensspredning: Spredning af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis. Forum for Koordination af Uddannelsesforskning Uddannelses- og Forskningsministeriet Undervisningsministeriet.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian

Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

28. Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.

29. Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.
Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.
Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.

30. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI:

10.1080/17408981003712802

31. Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.

32. Cale L. & Harris J. (2006): School-based physical activity interventions: effectiveness, trends, issues, implications and recommendations for practice. Sport, Education and Society, Vol. 11, No. 4, pp. 401-420. DOI: 10.1080/13573320600924890.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.

33. Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv

34. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.
Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.
Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.
Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.
McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.
National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN:

9789069282619.
Troelsen J., Christiansen L.B., Toftager M., Olesen E., Højgaard B., Brøcker A., Ballegaard S.A., Grøn L., Ladegaard L., Nielsen T.T. & Linke B. (2014): SPACE – rum til fysisk aktivitet. Samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge. Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, Odense. ISBN: 978-87-7899-262-8.
Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.
Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.

WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2.

35. Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.

36. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.
Durlak J.A. (2015): Studying Program implementation Is Not Easy but It Is Essential. Preventive Science, Vol. 16, pp. 1123–1127. DOI: 10.1007/s11121-015-0606-3.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.
McGoey T., Root Z., Burner M.W. & Law B. (2015): Evaluation of physical activity interventions in youth via the Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, implementation, and Maintenance (RE-AIM) framework: A systematic review of randomized and non-randomised trials. Preventive Medicine, Vol. 76, pp. 58-67.
McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.
Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, Køben-

havn S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Skovgaard T., Nielsen M.B.D. & Aro A.R. (2007): Evidens i forebyggelsen. Sundhedsstyrelsen, København S. ISBN: 978-87-7676-637-5. https://www.sst.dk/da/udgivelser/2007/~/media/2005D73969F948B9B247D43AB7BD29D7.ashx.
Troelsen J., Christiansen L.B., Toftager M., Olesen E., Højgaard B., Brøcker A., Ballegaard S.A., Grøn L., Ladegaard L., Nielsen T.T. & Linke B. (2014): SPACE – rum til fysisk aktivitet. Samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge. Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, Odense. ISBN: 978-87-7899-262-8.

37. Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.

38. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.
Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.

39. National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.
NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.
Saunders R.P., Ward D., Felton, G.M., Dowda M. & Pate R.R. (2006): Examining the link between program implementation and behaviour outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP). Evaluation and Program Planning, Vol. 29, pp. 352-364.

40. Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

41. Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.
Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.
Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.
GACPA (2010): The Toronto Charter for Physical Activity: A Global Call to Action. Global Advocacy Council for Physical Activity, International Society for Physical Activity and Health, Canada. www.globalpa.org.uk.
Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.
Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.
Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, Køben-

havn S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.
Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.

Kapitel 5

Hvad svarer oraklerne?

5. Hvad svarer oraklerne?

Formålet med rapporten har været at identificere de væsentligste faktorer, der enten fremmer eller hæmmer virkningsfuld og bæredygtig implementering af skolebaserede fysisk aktivitet-indsatser. På den baggrund præsenteres bud på, hvordan den type indsatser skal iværksættes i bestræbelserne på at øge grundskoleelevers fysiske aktivitetsniveau.

Med afsæt i Delphi metoden, der billedligt har tråde tilbage i det antikke Grækenlands *Orakel i Delphi,* er det oplagt spørge: *Hvad svarer oraklerne*, når det handler om, hvordan vi implementerer fysisk aktivitet interventioner i en skolekontekst?

5.1. Oraklernes overordnede svar

Helt overordnet vil svarerne fra oraklerne lyde: De mest essentielle faktorer for succesfuld implementering er den lokale skoleledelse, medarbejderne, forvaltningspolitisk ledelse på kommunalt niveau, skolen som organisation og kulturbærer, samt de økonomiske-, tids- og medarbejdermæssige ressourcer. Herved markeres det også, at **flere interagerende implementeringsled** er vigtige for at virkeliggøre en (skole)politisk beslutning hos den enkelte elev. I særdeleshed **ledelsens opbakning** anføres af oraklerne som en grundforudsætning for succes. Medarbejderne (her forstået som lærere og pædagoger) er dem, der skal eksekvere forandringen. For at de kan gøre det, skal de først og fremmest kunne se en mening med forandringen. Mening er knyttet op på forskellige udfaldsmål, der handler om at **praktisere god undervisning**. God undervisning er en forudsætning for elevernes læringsudbytte, og det handler blandt meget andet om at tilrettelægge variereret undervisning. Bevægelse, som integreret del af undervisningen, vurderes i den henseende som et endog meget brugbart didaktisk værktøj. At tage fat på yderligere inddragelse af bevægelse i undervisningen kræver dog, at frontlinjemedarbejderne føler sig overbevist om det solide belæg for, at der faktisk er relevante sammenhænge mellem god undervisning og bevægelse. Her udgør formidling af **relevant og opdateret forskning** et af flere kerneelementer. Et andet punkt – hvor forskning og forskning-praksissamarbejder også kan bane vejen – handler om de **begribelsesproblemer**, der hersker i forbindelse med ordet: *Bevægelse*. Der er mange forståelser i spil blandt de forskellige aktører, der er involveret i implementeringsprocessen.

I stort omfang bliver **ressourcer** – i særdeleshed forstået som tid og økonomi – anset som en forudsætning for at kunne ændre praksis. Ressourcer er en kompleks størrelse, fordi de på én og samme tid er forudsætningen for at kunne drive implementering frem, men samtidig også til tider bliver den "dårlige undskyldning" for ikke at kunne imødekomme en given implementeringsproces. Bevægelse bliver knyttet op på bestemte (u)nødvendige remedier, fremfor at tilpasse bevægelsen ind i de allerede eksisterende rammer. Her kan god **planlægning** være vejen frem, om end det også skal noteres, at 'planlægning' befinder sig på et kontinuum mellem overdreven planlægningsmani og laissez-faire præget ligegyldighed. Den optimale balance synes at være dér, hvor ledelsen melder klare fordringer og pejlemærker ud og samtidig sikrer medarbejdernes autonomi til kreativ planlægning og tilrettelæggelse. **Eleverne** er dem, det i sidste ende handler om. Følgeforskningsprogrammet fra VIVE indikerer da også, at bevægelse er det reformelement som eleverne

trives bedst med[1], hvilket jævnt hen hilses velkomment. Grunden til, at elevniveauet alligevel ikke prioriteres specielt højt af oraklerne skyldes hovedsageligt, at eleverne gennemgående ikke har stor indflydelse på, hvad undervisningen indeholder. Valg af undervisningsindhold og overordnet struktur vurderes til at være en altovervejende underviserinitieret aktivitet.

Sluttelig skal fremhæves **spændet mellem de praksisnære aktører og de rammesættende aktører**. Det er en interessant spænding, som opfattes noget varierende af de forskellige aktørgrupper. Pointen er nok, at det ikke er muligt at beskrive én samlet løsningsmodel eller én fremgangsmåde, der – under alle omstændigheder – øger mulighederne for at komme i mål med implementering af skolebaseret fysisk aktivitet. Der er nogle træk og forhold, som er særlig vigtige. Samtidig er hver eneste skole, hver eneste klasse, hver eneste elev og hver eneste underviser unik. Det er den oplyste kombination af universelle og kontekstuelle komponenter, der vil føre til det bedste udkomme blandt dem, som i sidste ende skal nyde gavn af processen: Eleverne.

Disse overvejelser og vurderinger vil i det følgende blive uddybet videre.

5.1.1. Alle har ansvar for at få bevægelsesindsatsen til at lykkes på skolen

Mange aktører er involverede i processen, når det kommer til at udarbejde og implementere ny lovgivning. Fra landspolitiske led, der udarbejder og beslutter ny lovgivning; over forskere og organisationer, som formidler ny viden på eller partsindlæg i forhold til et givent område; til kommunerne, der har ansvar for at udmønte størstedelen af den danske velfærdsstat; videre hos fx skoleledelser, der i samarbejde med deres medarbejdere, realiserer lokalpolitiske beslutninger; og helt ud til slutbrugerne – fx skoleelever – som forhåbentlig oplever kvalitetsforbedringer som en konsekvens af 'det nye'. Kæden fra ideal til virkelighed er lang og snoet. På processiden handler det derfor om ikke at pege fingre af parter, som mere eller mindre velbegrundet opleves at stå i vejen for udvikling. Det er bevisligt en udfordring at lykkes med organisationsforandringer. Processen hen mod en god forandring lettes dog, hvis de forskellige niveauer er positivt indstillede, kan se en mening med det og samtidig formår at agere ud fra denne mening (jf. incitamentsantagelsen i Winters *integrerede implementeringsmodel*).

5.1.1.a Det politiske niveau

Jf. Folkeskolelovens §2 har *kommunalbestyrelsen* ansvaret for folkeskolen[2]. Derfor er det politiske niveau helt afgørende, selvom vi med skolereformens indtog i 2014 i teoretisk forstand (jf. Winters *integrerede implementeringsmodel*) allerede befinder os i implementeringsfasen. Det (kommunal)politiske niveau er udfordret af det helt kontante forhold, at skolevæsenet er forpligtet på at levere god kvalitet på rigtig mange områder. Fysisk aktivitet og bevægelse er blot ét blandt mange vigtige emner. Måske udover kernefag som dansk og matematik er alle skolens aktiviteter potentielt i fare for at ryge af prioriteringslisten – også fordi der er vigtige tværgående forpligtelser som inklusion og nationale test at tage sig af.

Kommunen skal selvklart efterleve de retningslinjer, Folkeskoleloven udstikker. Oftest skubbes store dele af den konkrete opgave videre til den enkelte skoler – nok både for at øge den lokale ejerskabsfølelse og nedsætte opgavetravlhe-

den på forvaltningsniveau. I den ideelle udgave sikres derved, at kommunerne imødekommer de nationale retningslinjer, og at den lokale skolekultur bedst muligt tager højde for medarbejderes, elevers og forældres ønsker og behov vedrørende idræt og bevægelse.

Videre er det jf. Folkeskolelovens §40, stk. 7 ligeledes *kommunalbestyrelsens ansvar, at lærerne i kommunens skolevæsen har undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsvarende faglig kompetence i de fag, som de underviser i*[3]. Kommunerne har altså også direkte ansvar for at sikre, at kommunens skoler er i besiddelse af veluddannede lærere, der er i stand til at varetage den undervisning, der bedrives – herunder de 45 minutters bevægelse. For kommunerne handler det altså om at stille ressourcer til rådighed for at skabe kvalitet i den skolebaserede bevægelse. For at bygge endnu bedre bro mellem den kommunale skoleforvaltning og de enkelte skoleenheder kan en løsning være at engagere en ressourceperson, der har til opgave at stimulere og monitorere netop den type af tværgående koordination – så ansvaret herfor i mindre grad er placeret i et diffust rum mellem forvaltning og skole.

5.1.1.b Ledelsesaspektet

Jf. Folkeskoleloven §2 Stk. 2 *har skolelederen inden for rammerne af lovgivningen og kommunalbestyrelsens og skolebestyrelsens beslutninger ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål og fastlægger undervisningens organisering og tilrettelæggelse*[4]. Ydermere har skolelederen jf. Folkeskolelovens § 18 Stk. 2 *ansvaret for at sikre, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så alle elever udvikler sig fagligt, alsidigt, herunder socialt og trives i skolens faglige og sociale fællesskaber*[5]. Skolelederen er med andre ord forpligtet til at sikre rammerne for udmøntning af lovteksten fremsat i Folkeskoleloven – herunder de 45 minutters daglig bevægelse. Det første skridt er i den henseende at forme brugbare rammebetingelser for bevægelse som en del af skolernes daglige praksis, der indgår som aktivt element i både den fagopdelte undervisning, frikvartersperioderne, den understøttende undervisning og i brobygningen til efter-skoletid. Foruden det lovgivningsmæssige krav om, at skolelederen varetager en række opgaver relateret til god rammesætning, bliver det også i litteraturen udpeget som den væsentligste faktor. Konklusioner som *"effective leadership is crucial to implementation"*[6], *"leaders…need to be actively involved and frequently consulted for implementation to occur"*[7] samt *"strong leadership for providing a supportive environment"*[8] går igen i den videnskabelige litteratur.

Det er altså med god grund, at ledelse i denne undersøgelse vægtes højt på prioriteringslisten, og det er typisk prædikater som *rammesættende, opbakkende, prioriterende*, der knyttes til lederens rolle. Det ville være interessant at få udfoldet, hvorfor lærerne har prioriteret denne kategori lavere end den resterende ekspertgruppe. Svaret på det spørgsmål kan dog ikke forfølges videre gennem det empiriske materiale fra denne undersøgelse.

God bevægelsesledelse handler helt grundlæggende om at sikre tilstrækkelig prioritering af opgaven som en del af den måde, hvorpå skolen bedriver undervisning. Med "prioritere" henvises der typisk til, at rammesætningen skal være konkret synlig. I et af interviewene fremgår det, at *"vi har en reform, den skal vi efterleve, og*

det gør vi her på skolen på denne måde". Konkretisering kan eksempelvis ske igennem bevægelseshandleplaner for skolen – omend denne undersøgelses materiale tydeligvis peger på, at der skal passes på med at lade energien gå op i at forfatte dokumenter, der bare står og samler støv. Prioritering handler også om, at der skal gøres plads til at arbejde med bevægelse – forstået som forberedelsestid til medarbejdere samt efteruddannelse af samme. Skoleledelsen kan i øvrigt med fordel tildele lokale frontløbere på området en synlig og væsentlig rolle ved at gøre dem ansvarlige for den videre formulering af bevægelsesstrategier og -spor. Frontløberne udgøres ofte af medarbejdere, der nyder eller hurtigt opbygger respekt i større medarbejderkredse. Samme gruppe har som oftest også en relativt opdateret viden om de mange positive virkninger af bevægelse og bud på, hvordan de kan komme bedst muligt i spil i det konkrete skolearbejde. Skoleledelsen skal være gode til at kapitalisere på og (fortsat) opbygge frontløberressourcer.

Endvidere kan det anbefales at sikre en organisationsstruktur, der giver medarbejdere tilstrækkelig med muligheder for at dele viden på tværs af faggrupperinger. Her skal ledelsen ikke vige tilbage for at sætte rammer op med henblik på at skabe synlighed, afstemme forventninger og skabe rum for sammenspil.

5.1.1.c Medarbejderaspektet

En nøglefaktor er at motivere brede medarbejderlag til at indgå i kompetenceløft i form af efteruddannelse eller kursusdeltagelse. Nogle lærere og pædagoger har behov for praksisnære/handlingsanvisende inputs – samt det at prøve tiltag af for at have mod på at tage bevægelse ind i undervisningen. Andre har behov for systematisk viden om, hvorfor bevægelse skal implementeres og hvad det forventes at give af virkninger på børn og unges læring, trivsel og/eller sundhed. Der skal samtidig være en accept af, at medarbejderne har forskellige kompetencer, som kan bringes i spil på mange forskellige måder. I den sammenhæng er det vigtigt at vurdere, hvornår og med hvilket formål, der skal igangsættes kompetenceudviklingsforløb eller om en intern videndeling blandt de ansatte faktisk udgør et bedre/tilstrækkeligt alternativ.

Resultaterne fra denne undersøgelse gør gældende, at det skal blive naturligt og en selvfølgelighed at tage kroppen med, når eleverne lærer og forbereder sig. Det betyder, at der er nogle kompetencer, som lærerne og pædagogerne skal besidde. Et inspirationskatalog eller lignende vurderes desværre ikke at være nok i den forbindelse, da det ikke som sådan bidrager til kompetenceudvikling. Til gengæld kan netop vidensdeling som før nævnt være en medhjælpende faktor. Formår skoleledelsen at få etableret en kultur, hvor vidensdeling er centralt, og hvor der er plads og rum til, at man kan anvende bevægelsen, vil det være befordrende for processen.

Synergi på tværs af skole og lokalforeninger i forbindelse med *Den Åbne Skole* anføres også som vigtigt. De seneste år har budt på mange bestræbelser på at inddrage fx idrættens hovedorganisationer og lokale klubber i varetagelsen af skolens idræts- og motionsaktiviteter. Samarbejde mellem skole og idrætsforeninger er ikke en ny ting. Det har længe været en etableret praksis rundt omkring i landet. Det nye er dog det fokus og den tyngde, der knytter sig til et mere forpligtende samarbejde om varetagelse af egentlig skoletid på tværs af de professi-

onelle – repræsenteret ved skolernes ansatte faggrupper – og de frivillige – repræsenteret ved idrætsorganisationernes trænere, ledere og undervisere. Sandsynligt er det, at der på kommunalt niveau og enkeltskoleniveau vil blive indgået flere og mere bredtfavnende aftaler mellem offentlige og frivillige parter på skoleidrætsområdet. Den udvikling skal bestemt hilses velkommen. Samtidig er det klart, at der er en mængde udfordringer forbundet hermed, som fx handler om at sikre påkrævet tilsyn med skolebørnene samt kontinuerlig viderekvalificering af undervisere og involverede administratorer med henblik på at skabe tidssvarende undervisning og aktiviteter under sikre rammer, god supervision, effektiv styring og med positiv udnyttelse af de forskelligartede ressourcer, der findes hos henholdsvis velfærdsprofessionelle og frivillige kræfter[9].

5.1.2. At bedrive god undervisning

At føle en overordnet mening med det, vi som mennesker bedriver, er en god indikator for, om vi vil lykkes med det, vi sætter os for. Mening i forhold til implementering af nye tiltag er ingen undtagelse. Hvis ikke der for individet forekommer nogen umiddelbar mening med eksempelvis den ny skolereform – i form at optimeret eller øget værdi – hvorfor så overhovedet gøre det?

Skolereformen er startet som en top-down proces, hvor kommuner, skoler, ansatte, elever og forældre skal tilpasse sig i forhold til en lovtekst, der bl.a. foreskriver, at 45 minutters motion og bevægelse skal gøres til en del af skoledagen pr. august 2014. På den baggrund skal der skabes værdi og oparbejdes meningsfuld praksis med at arbejde med bevægelse i skoledagen. Politikerne har – baseret på et solidt vidensgrundlag og forskellige politiske interesser – vurderet, at brugen af bevægelse som en aktiv del af skoledagen bidrager med en øget værdi i form af øget sundhed, trivsel, motivation og læring på elevniveau. Det vidensgrundlag er siden reformen i 2014 blot blevet bestyrket. Det ændrer dog ikke på, at alle relevante parter ikke uden videre er tilhængere af bevægelseselementet. Der vil således i en top-down beslutningsproces være en indbygget modstand, hvor udfordringen er at skabe og vise et bredt anerkendt grundlag, hvorudfra alle aktører kan se en mening med forandringen. Og mening i skoleregi skal i sidste ende kunne vise hen til kerneopgaven om at uddanne og danne fagligt kompetente og livsduelige børn og unge. Som en ekspert nævner under et interview, så er det ikke et spørgsmål om, hvorvidt det er en udfordring at inddrage bevægelse i undervisningen, men i højere grad et spørgsmål om, hvordan vi bedriver god undervisning. Hvis god undervisning vurderes til ikke at blive beriget af bevægelse i læringssituationen, skal der vel egentlig på flere planer være en indlejret modstand herimod. Hvis bevægelse ikke opleves som meningsfuldt for den gode undervisning, vil ikke mindst lærerne have svært ved på kvalificeret vis at omsætte bevægelse til læring, ligesom skoleledelsen og kommunens forvaltning ikke vil kunne se fordelene i at afsætte de fornødne ressourcer til planlægning, kompetenceløft m.m. Førnævnte ekspert fortsætter ved at sætte tingene endnu mere på spidsen:

"Meningen med at implementere fysisk aktivitet i skoledagen er, at det – hvis udført korrekt – skaber det bedre undervisning, det motiverer eleverne, det skaber trivsel, det bidrager til øget læring og det bidrager til at løfte sundheden blandt eleverne – Danmarks fremtid. Alt

sammen værdier, der er knyttet til det at bedrive en god og velfungerende skole og ikke mindst bedrive god undervisning. Hvis man ikke kan se meningen med at bedrive god undervisning som lærer, hvorfor så undervise i det hele taget?"

For at skabe et meningsfuldt værdigrundlag skal der altså tages afsæt i, hvad god undervisning er. Det kræver, at alle aktører opfatter bevægelse som et mangesidet middel og mål. Udfordringen har hidtil ofte været at vurdere, om den bevægelse, der foregår, rent faktisk også understøtter målene for det fag, som er i fokus. Et vigtigt næste skridt kan være at formulere bevægelse som en del af ambitionen om at installere en varieret skoledag.

5.1.3. Vidensfundamentet er centralt og skal fortsat udvides og forbedres

Adskillige steder i rapporten anføres det, at viden er helt centralt for at lykkes med implementering. Det lader sig både være viden om, hvad der virker på/for hvem, men også viden om, hvordan noget virker, og ikke mindst hvordan praksis – helt konkret – skal gribes an. Der er brug for at videreudvikle det systematiske samspil mellem forskning, udvikling og praksis. Konkret bør universiteter og professionshøjskoler gå endnu mere ind i og få muligheder for at producere ny viden om implementeringen af skolebaseret fysisk aktivitet.

I bredtfavnende samarbejder bør fokus i særlig grad være på at identificere, udvikle, afprøve og formidle løsninger, der gør en forskel i praksis for såvel udøvere (fagligt personale) som modtagere (børn, unge, forældre m.fl.). Der er brug for vidensgenereing og praksisnær forskning, der både har høj akademisk kvalitet og præcis samfundsorienteret værdi. Der er også brug for at udvikle metoder, der i højere grad fører til optimal indlejring af viden i praksis – fx via anvendelse af samskabelsesprocesser samt såkaldt videnscirkulation og-mobilisering[11].

5.1.4. Bevægelsestermen skal defineres

Hvad er bevægelse egentlig for en størrelse? Der er varierende eksempler på, hvornår skolerne over de sidste år har defineret en aktivitet som en del af de 45 minutters bevægelse. Nogen har eksempelvis inkluderet den tid, eleverne står op, når de kokkererer til madkundskab. Andre inkluderer tiden det tager at gå fra klasseværelset ned til biblioteket og tilbage. Andre igen vælger at slippe eleverne løs i skolegården med det formål at få løbet. Ingen af de muligheder er for så vidt forkerte – de imødekommer dog kun delvist *tanken* bag reformelementet med de 45 minutters daglig bevægelse.

I følgeforskningsprogrammet af folkeskolereformen indikeres det, at skoleledere, læreres og pædagogers forståelse af bevægelse afviger fra den forståelse eleverne har. Resultatet er, at lærere og elever i dagligdagen går skævt af hinanden på det her område. Flere kommuner og skoler har derfor taget initiativ til at spidsformulere, hvad der forstås ved motion og bevægelse. Det er eksemplificeret i tabel 12 (se side 89), som er hentet fra VIVE's følgeforskningsprogram[12].

Undersøgelsens resultater indikerer tilsvarende, at det blandt medarbejderne kan være svært at få fast greb om, hvad bevægelse er. Således er det en pædagogs oplevelse, at nogle lærere typisk overgør, hvad der menes med bevægelse, og at de derfor føler, at det, de gør, ikke er godt nok. Men det er ikke nødven-

Term	Definition
Pulstræning	Pulstræning handler om at få pulsen op. Der er tale om mere "traditionel" idræt, hvor eleverne får pulsen op. Ofte kræver denne form for motion og bevægelse sammenhængende tid.
Brain-breaks	Brain-breaks er små bevægelsespauser eller afbræk fra undervisningen. Der er tale om små og korte øvelser, der skal klare hjernen ("hjernegymnastik"). Ofte er denne form for motion og bevægelse integreret i den almindelige fagfaglige undervisning, når den enkelte lærer eller pædagog kan mærke, at eleverne har brug for det.
Læringsunderstøttende aktiviteter	Læringsunderstøttende aktiviteter kan være i form af fagligt integrerede øvelser såsom at hoppe tabeller. Her vil motion og bevægelse typisk være lagt ind i den almindelige undervisning.

Tabel 12: Forskellige definitioner af bevægelse.

digvis tilfældet. Det afgørende er at beskrive, hvad de forskellige mål med den daglige bevægelse er: Pulstræning for at imødekomme sundhedsaspektet, varierende små øvelser for at imødekomme den fagfaglige undervisning, teamaktiviteter for at imødekomme trivsel og brain-brakes for at imødekomme motivation og fornyet fokus? Eller måske en kombination? Denne diskussion om, hvad der reelt menes med bevægelse er vigtig, således de implicerede er med på, hvad der forstås med bevægelse. Det er samtidig afgørende, at samme parter deler en fælles idé om, hvad der skal til for at lykkes med ambitionerne på bevægelsesområdet.

I bogen 'Motion og Bevægelse i Skolen' af Jensen et al. (2018) forsøger forfatterne ligeledes at komme nærmere en definition af bevægelsesbegrebet. Her pointeres det, at mange termer knytter sig til det (tilnærmelsesvis) samme genstandsfelt: fysisk aktivitet, idræt, motion og bevægelse – og at de alle tager udgangspunkt i, at man fysisk bruger kroppen. Forskellen er ved hvilken intensivitet og med hvilket formål for øje. I reformen anvendes termerne motion og bevægelse, som ifølge forfatterne til førnævnte bog skaber en dobbeltbetydning, idet man både kan bevæge sig fysisk og emotionelt.

"I den forstand åbner bevægelsesbegrebet sig op for en mere humanistisk forståelse af krop

og bevægelse, hvor subjektive erfaringer og oplevelser har værdi for, hvordan man dannes som menneske. Mens motion retter sig mere mod kvantiteten af kropslige aktiviteter, kan bevægelse siges at rette sig mod kvaliteten af kropslige aktiviteter. Som fællesbegreb rummer 'motion og bevægelse' dermed både en sundheds- og dannelsesdimension."[13]

5.1.5. Ressourceelementet fylder meget – men betyder (måske) kun lidt?

Manglende ressourcer fremhæves i såvel den videnskabelige litteratur samt i undersøgelsen her som en relativ stor barriere for at inddrage bevægelse mere aktivt i undervisningen – eller for den sags skyld som en barriere for at ændre skolepraksis generelt. Dermed er ressourcer altså en central implementeringsfaktor. Ressourcer refererer dog til mange ting, der alle peger tilbage på økonomiske forhold. Dog er der forskel i holdningen til, hvordan den økonomiske ramme bedst struktureres.

En del af denne undersøgelses respondenter anfører eksempelvis, at manglende rammesættende ressourcer til bevægelse blot er en dårlig undskyldning for at bevare status quo. Nye idrætshaller, svømmehaller, grej m.v. er ikke nødvendigvis påkrævet for at honorere reformkravene. Det handler derimod om at kunne se muligheder i de rammer, der allerede er til rådighed. Således er bevægelse inde i et klasselokale ikke nødvendigvis besværligt – det afhænger af, hvad det bliver gjort til.

Nogle af de ressourcer, der til gengæld efterspørges blandt respondenterne, er tid til pædagogiske rådsmøder og videreuddannelse af medarbejdere. Samtidig handler det om at frikøbe medarbejdere til at tage aktiv del i implementeringsprocessen. Eksempelvis frigøre tid hos lokale ambassadører (fx en lærer, som lokalt på skolen er ansvarlig for implementering) eller ansættelse af en idrætskonsulent/bevægelseskonsulent som kan understøtte de lokale ambassadører.

Under ressourceaspektet angives planlægning også som en ressourcerøver – forstået som udarbejdelse af strategier, målsætninger mv. for bevægelsen. Her skilles vandene mellem eksperterne igen, idet nogen har holdningen, at tid til planlægning er en forudsætning for at anvende bevægelsen optimalt. Andre derimod anfører, at planlægning netop kan blive en ressourcerøver, fordi tiden bliver spildt på at diskutere og lave planer fremfor at kaste sig ud i at afprøve noget i praksis. Spændet mellem en laissez-faire tilgang og en mere stringent tilgang til planlægning anskueliggør igen kravet til, at ledere, lærere og pædagoger har en accept af de forskellige måder at planlægge og gøre tingene på.

5.1.6. Eleverne er det centrale, men kommer alligevel kun sekundært

Alle parter anerkender, at det i sidste ende er eleverne – deres sundhed, trivsel, motivation og læring – det handler om. På workshopdagen, indbefattet af denne undersøgelse, blev det derfor drøftet, om eleverne burde have en øget rolle i implementeringsprocesser vedrørende skolebaseret fysisk aktivitet. Meldingen er, at selvom eleverne bestemt bør inddrages, betragtes de som sekundære aktører, når det drejer sig om implementering af skolereformens lovkompleks. Eleverne har ikke direkte indflydelse på anvendt didaktik og undervisningsplanlægning. Det er lærerne, der bestemmer indholdet i undervisningen knyttet op på

de nationale mål for de respektive fag. Eleverne kan selvfølgelig gøre deres indflydelse gældende ved at byde ind med ideer til undervisningen. Det har de faktisk ret til ifølge lovgivningen. Ifølge denne undersøgelses respondentgrupper, ændrer det ikke ved, at lærerne har beslutningskompetencen. Om den indmelding bør anføres som vejen frem, kan dog diskuteres. En del nyere forskning tyder på, at implementering af mere bevægelse i ikke mindst de ældste klasser ikke kommer langt uden at inddrage elevperspektivet tidligt, meget og kontinuerligt.

5.1.7. Praksiseksperterne versus rammeeksperterne

Undersøgelsen viser flere steder en tendens til, at eksperter tættere på praksis svarer anderledes end eksperter længere væk fra praksis. På spørgsmål om det politiske niveau, skolens fysiske rammer, medarbejderniveauet samt til dels ledelsesniveauet, er der således forskelle i besvarelserne afhængigt af, hvor tæt respondenterne er på praksis (forstået som den direkte kontakt til eleverne). Desværre var der ikke repræsentation af lærere eller skoleledere på workshopdagen i undersøgelsens fjerde runde. Den var ellers en oplagt mulighed for at komme tættere på grundene til de forskellige syn på nævnte aspekter. Det vil derfor være interessant at undersøge nærmere, hvordan eksperter tæt på praksis oplever hæmmende og fremmende faktorer til forskel fra eksperter, som er mere perifere i forhold til praksis.

5.2. Opsamling

Skolen i bevægelse er et praksis- og forskningsområde, der hele tiden forandres og kvalificeres. Der kommer nye indsigter til. Der afprøves og evalueres nye indsatser. Erfaringer om, hvad der virker for hvem, hvordan og hvornår, bliver i dag formidlet bedre og bredere end tidligere. Det er positive udviklinger, der skal stimuleres yderligere – bl.a. ved at styrke viden om implementering som læring: implementering af, i og med praksis, der indebærer en cyklus af processer, som giver anledning til handlinger (fx udvikling af nye læremidler, kompetenceudvikling af frontlinjepersonale eller formulering af bevægelsespolitikker) rettet mod realisering af bestemte mål (fx at styrke børn og unges trivsel via fysisk aktivitet i dagtilbud- og grundskoleregi). Samtidig skal der sættes endnu mere ind på implementeringsforskning – med den ambition at bidrage til øget indsigt i og mere sikker viden om, hvordan effektive indsatser udvikles, omsættes og virker i praksis.

At Sætte Børn i Bevægelse fra Viden til Handling - Implementering af Skolebaseret Fysisk Aktivitet bidrager til den proces ved at indhente viden fra den videnskabelige litteratur kombineret med udsagn fra en gruppe områdeeksperter, der til daglig arbejder i og med grundskolen. Resultaterne viser, at mange faktorer har betydning for implementeringssucces. Der er også solide tegn på, at der kan skelnes mellem ret så afgørende faktorer og de, som nok har vægt, men dog er knapt så centrale. Håbet er, at grundskolens kernepartnere vil gøre brug af rapportens indsigter til fortsat at byde børn og unge på en bevægelig dagligdag, der som minimum indeholder 45 minutters motion. Den øgede viden om afgørende implementeringsfaktorer kan danne broen i et velkoordineret samarbejde mellem de mange parter, der skal til for at understøtte folkeskolelovens ambitioner vedrørende fysisk aktivitet og faget idræt.

Slutmålet kan måske formuleres på den måde: at bevægelse bliver en del af skolernes dagli-

ge praksis, og indgår som aktivt element i både den fagopdelte undervisning, frikvartersperioderne, den understøttende undervisning og i brobygningen til efter-skole-tid.

Litteraturoversigt

1. Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.

2. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

3. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

4. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

5. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

6. Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.

7. Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.

8. Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

9. Bræmer, M. (2013): Frivillige skal ikke udhule velfærden. Ugebrevet A4, 2013, 16. juni, https://www.ugebreveta4.dk/frivillige-skal-ikke-udhule-velfaerden_14069.aspx. (Siden pågået 14. september 2018 kl 10.23.)

10. Ordnet: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=mening (siden pågået d. 13. august 2018 kl. 14.57).

11. Pedersen D.B. (2017): IMPACT, Redskaber og metoder til måling af forskningens gennemslagskraft. Det Frie Forskningsråd, Aalborg Universitet, København.

12. Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.

13. Jensen J.O., Jørgensen H.T. & Volshøj E. (red.) (2018): Motion og Bevægelse i Skolen. Hans Reitzels forlag, 1. udgave, 1. oplag, København.

Referenceliste

1. Acker R.V., Bourdeaudhuij I.D., Martelaer K.D., Seghers J., Kirk D., Haerens L., Covker K.D. & Cardon G. (2011): A Framework for Physical Activity programs Within School-Community Partnerships. Quest, Vol. 63, pp. 300-320.

2. Albers B., Høgh H. & Månsson H. (red.) (2015): Implementering – fra viden til praksis på børne- og ungeområdet. Dansk Psykologisk Forlag, 1. udgave, 1. oplag, Viborg.

3. Andersen L.B. & Haraldsdottir J. (1993): Tracking of cadiovascular disease risk factors including maximal oxygen uptake and physical activity from late teenage to adulthood. An 8-year follow-up study. J. Intern Med, Vol. 234, pp. 309-315.

4. Austin G., Bell T., Caperchoice C. & Mummery W.K. (2011): Translating research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence-Based Physical Activity Intervention in Primary school Settings. Health Promotion Practice, Vol. 12, pp. 932-941. DOI: 10.1177/1524839910366101.

5. Bagby K. & Adams S. (2007): Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools – Kindergarten Through 8th Grade. The Journal of School Nursing, Vol. 23, No. 3, pp. 137-143.

6. Belanski E.S., Cutforth N., Chavez R., Crane L.A., Waters E. & Marshall J.A. (2013): Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 194-205.

7. Bice M.R., Brown S.L. & Parry T. (2014): Retrospective Evaluation of Factors That Influence the Implementation of CATCH in Southern Illinois Schools. Health promotion Practise, Vol. 15, No. 5, pp. 706-713. DOI: 10.1177/1524839914526206.

8. Boles M., Dilley J.A., Dent C., Elman M.R., Duncan S.C. & Johnson D.B. (2011): Changes in Local School policies and practices in Washington State After an Unfunded Physical Activity and Nutrition Mandate. Preventive Chronic Diseases, Vol. 8, No. 6, pp. 1-13.

9. Bonell C., Humphrey N., Fletcher A., Moore L., Anderson R. & Campbell R. (2014): Why schools should promote students' health and wellbeing. BMJ, Vol. 348, p. 3078. DOI: https://doi.org/10.1136/bmj.g3078.

10. Brinkmann S. & Tanggaard L. (2010): Kvalitative metoder – en grundbog. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 5. oplag, Københvan K.

11. Bræmer, M. (2013): Frivillige skal ikke udhule velfærden. Ugebrevet A4, 2013, 16. juni, https://www.ugebreveta4.dk/frivillige-skal-ikke-udhule-velfaerden_14069.aspx. (Siden pågået 14. september 2018 kl 10.23.)

12. Bugge A., Moller S., Tarp J., Hillman C.H., Lima R.A., Gejl A.K. & Wedderkopp, N. (2018): Influence of a 2- to 6-year physical education intervention on scholastic performance: The CHAMPS study-DK. Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, Vol. 28, No. 1, pp. 228-236. doi:10.1111/sms.12902.

13. Bugge A., von Seelen J., Herskind M., Svendler C., Thorsen A.K., Dam J., Tarp J., Sørensen M.H., Olesen L.G. & Froberg K. (2015): Rapport for forsøg med læring i bevægelse. https://astra.dk/sites/default/files/Rapport-%20Fors%C3%B8g%20med%20l%C3%A6ring%20i%20bev%C3%A6gelse.pdf.

14. Cale L. & Harris J. (2006): School-based physical activity interventions: effectiveness, trends, issues, implications and recommendations for practice. Sport, Education and Society, Vol. 11, No. 4, pp. 401-420. DOI: 10.1080/13573320600924890.

15. Cargo M., Salsberg J., Delormier T., Desrosiers S. & Macaulay A.C. (2006): Understanding the social context of school health promotion program implementation. Journal of Health Education, Vol. 106, No. 2, pp. 85-97.

16. Carlson J.A., Sallis J.F., Chriqui J.F., Schneider L., McDermid L.C. & Agron P. (2013): State Policies About Physical Activity Minutes in Physical Education or During School. Journal of School Health, Vol. 83, No. 3, pp. 150-156.

17. Carson R.L., Castelli D.M., Beighle A. & Erwin H. (2014): School-based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practise. Journal of Childhood Obesity, Vol. 10, No. 2, pp. 100-106.

18. Chaddock L., Pontifex M.B., Hillman C.H. & Kramer A.F. (2011): A Review of the Relation of Aerobic Fitness and Physical Activity to Brain Structure and Function in Children. Journal of the International Neuropsychological Society, Vol. 17, pp. 1-11.

19. Chandler P.A. & Tricot A. (2015): Mind your body: the essential role of body movements in children's learning. Educational Psychology Review, Vol. 27, No. 3, pp. 365-370.

20. Ciotto C.M. & Fede M.H. (2014): PASS: Creating Physically Active School Systems. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 8, pp. 13-19. DOI: 10.1080/07303084.2014.946191.

21. Clarke J., Fletcher B., Lancashire E., Oallan M. & Adab P. (2013): The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review. Obesity reviews, Vol. 14, pp. 975-988.

22. Clarke W.R. & Lauer R.M. (1993): Does childhood obesity tract into adulthood? Crit Rev Food Sci Nutr Vol. 33, pp. 423-430.

23. Cothran D.J., Kulinna P.H. & Gard A.C. (2010): Classroom teachers and physical activity integration. Teaching and Teacher Education Vol. 26, pp. 1381-1388.

24. Cox L., Berends V., Sallis J.F., St. John J.M., Gonzalez M. & Agron P. (2011): Engaging School Governance Leaders to Influence Physical Activity Policies. Influencing School Policy, pp. 1-12.

25. Craig P., Dieppe P., Macintyre S., Michie S., Nazareth I. & Petticrew M. (2008): Developing and evaluating complex interventions: the new Medical Research Council guidance. BMJ, Vol. 337, p. 1655.

26. Dalkey N. & Helmer O. (1962): An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts. Management Science, Vol. 9. No. 3, pp. 458-467.

27. De Greef J.W., Bosker R.J., Oosterlaan J., Visscher C. & Hartman E. (2017): Effects of physical activity on executive functions, attention and academic performance in preadolescent children: a meta-analysis. J Sci Med Sport, Vol 21, No 1, pp. 501-507.

28. De Meij J.S.B., Chinapaw M.J.M, Kremers S.P.J, Van der Wal M.F., Jurg M.E. & Van Mechelen W. (2010): Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework. British Journal of Sports Medicine, Vol. 44, pp. 879-887. DOI: 10.1136/bjsm.2008.053827.

29. De Meij J.S.B., Van der Wal M.F., Van Mechelen W. & Chinapaw M.J.M. (2013): A mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion. Health Promotion Practice, Vol. 14, No. 5, pp. 777-790. DOI: 10.1177/1524839912465750.

30. Den Store Danske: http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Gr%C3%A6kenland/Klassisk_ark%C3%A6ologi/Delfi. (Siden pågået d. 11. december 2017 kl 15.17).

31. Det danske sprog- og litteraturselskab: http://latinskordbog.dk/ordbog?query=implere. (Siden pågået 27. november 2017 kl 12.30).

32. Domitrovich C.E., Bradshaw C.P., Poduska J.M., Hoagwood K., Buckley J.A., Olin S., Romanelli L.H., Leaf P.J., Greenberg M.T. & Ialongo N.S. (2008): Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework. Advances in School Mental Health Promotion, Vol 1, No. 3, pp. 6-28. DOI: 10.1080/1754730X.2008.9715730.

33. Durlak J.A. (2015): Studying Program implementation Is Not Easy but It Is Essential. Preventive Science, Vol. 16, pp. 1123–1127. DOI: 10.1007/s11121-015-0606-3.

34. Durlak J.A. & DuPre E.P. (2008): Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. American Journal of Community Psychology, Vol. 41, 237-350. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0.

35. Erwin H, Beets M.W., Centeio E. & Morrow Jr. J.R. (2014): Best Practises and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth. Journal of Physocal Education, Recreation & Dance, Vol. 85, No. 7, pp. 27-34.

36. Esbjerg Kommune (2014): Håndbog for implementering – tilgang og redskaber til implementering af forandringstiltag i Børn og Kultur, Staben for Familie & Forebyggelse, Esbjerg.

37. GACPA (2010): The Toronto Charter for Physical Activity: A Global Call to Action. Global Advocacy Council for Physical Activity, International Society for Physical Activity and Health, Canada. www.globalpa.org.uk.

38. Gordon T.J. (1994): The Delphi method, The millennium project.

39. Greaney M.L., Hardwick C.K., Spadani-Gasbarro J.L., Mezgebu S., Horan C.M., Schlotterbeck S., Austin S.B. & Peterson K.E. (2014): Implementing a Multicomponent School-Based obesity Prevention Intervention: A Qualittive Study. Journal of Nutrition Education and Behavior, Vol. 46, No. 6, pp. 575-582.

40. Howie E.K. & Stevik E.D. (2014): The “ins” and “outs” of physical activity policy implementation: Inadequate capacity, inappropriate measures, and insufficient fund. Journal of Sch Health, Vol. 84, No. 9, pp. 581-585.

41. Hunter S., Leatherdale S.T., Storey K. & Carson V. (2016): A quasi-experimental examination of how school-based physical activity changes impact secondary school student moderate- to vigorous- intensity physical activity over time in the COMPASS study. International Journam of Behavioral Nutrition and Physical Activity. Vol. 13, No. 86, pp. 1-14.

42. Hvass L.R., Folker A.P. & Finke K. (2011): Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-240-5.

43. Jacobsen R.H., Bjørnholt B., Andersen M.M.Q. & Jordan A.L.T. (2017): Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens tredje år. Det National Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE, København. ISBN: 978-87-93626-27-0. https://www.kora.dk/media/7864465/laerere-og-paedagogers-oplevelse-af-den-laengere-og-mere-varierede-skoledag_kortlaegning.pdf.

44. Jacobsen R.H., Bjørnholt B.B., Krassel K.F., Nørgaard E., Jakobsen A.T., Flarup L.H., Munch L., Møller-Haastrup T., Nielsen M.H. & Nygaard H. (2017): En længere og mere varieret skoledag: Implementerings- og effektundersøgelse. Det Nationale Institut for Kommuners og

Regioners Analyse og Forskning, KORA. ISBN: 978-87-7488-944-1. https://www.kora.dk/media/6661129/11013_en-laengere-og-mere-varieret-skoledag_implementerings-og-effektundersoegelse.pdf.

45. Janz K.F., Dawson J.D. & Mahoney L.T. (2000): Tracking physical fitness and physical activity from childhood to adolescence: the muscatine study. Med Sci Sports Exerc, Vol. 32, pp. 1250-1257.

46. Jensen J.O., Jørgensen H.T. & Volshøj E. (red.) (2018): Motion og Bevægelse i Skolen. Hans Reitzels forlag, 1. udgave, 1. oplag, København.

47. Jørgensen H.T. & Troelsen J. (2017): Implementering af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.

48. Kelder S.H., Perry C.L., Klepp K.I. & Lytle L.L. (1994): Longitudinal tracking of adolescent smoking, physical activity, and food choice behaviours. Am J Public Health Vol. 84, pp. 1121-1126.

49. Kjer M.G., Nielsen C.P. & Friis-Hansen M. (2018): De yngste elevers hverdag i folkeskolen – En kvalitativ undersøgelse i folkeskolereformens tredje år. Det Nationale Forsknings og Analysecenter for Velfærd, VIVE. ISBN: 978-87-93626-78-2. https://pure.sfi.dk/ws/files/1642085/100741_De_yngste_elevers_hverdag_i_folkeskolen.pdf.

50. KL (2013): Motion og bevægelse. http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_65043/cf_202/Motion_og_bev-gelse.PDF

51. Koorts H., Eakin E., Estabrooks P., Timperio A. & Bauman A. (2018): Implementation and scale up of population physical activity interventions for clinical and community settings: the PRACTIS guide. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity Vol. 15, No. 51.

52. KU Konsensuskonference (2016): https://www.holdspil.ku.dk/nyheder/2016/nye-anbefalinger-paa-vej-om-boern-og-fysisk-aktivitet/Konsensush_fte.pdf.

53. Kvale S. & Brinkmamm S. (2009): Interview – Introduktion til et håndværk. Han Reitzels Forlag, 2. udgave, 3. oplag, København K.

54. Larsen T., Samdal O. & Tjomsland H. (2013): Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy. Health Education, Vol. 113, No. 1, pp. 52-63.

55. Lee A. & Solmon M. (2007): School Programs to Increase Physical Activity. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 78, No. 5, pp. 22-28. DOI: 10.1080/07303084.2007.10598019.

56. Linstone H.A. & Turoff M. (1975): The Delphi Method – techniques and Applications. Addison-Wesley Publishing Company, Inc., Canada.

57. Mâsse L.C., McKay H., Valente M., Brant R. & Naylor P.J. (2012): Physical Activity Implementation in Schools: A 4-year Follow-Up. American Journal of Preventive Medicine, Vol. 43, No. 4, pp. 369-377.

58. Mâsse L.C., Naiman D. & Naylor P.J. (2013): From policy to practise: implementation of physcial activity and food policies in schools. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Vol. 10, No. 71, pp. 1-12.

59. McGoey T., Root Z., Burner M.W. & Law B. (2015): Evaluation of physical activity interventions in youth via the Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, implementation, and Maintenance (RE-AIM) framework: A systematic review of randomized and non-randomised trials. Preventive Medicine, Vol. 76, pp. 58-67.

60. McKay H.A., Macdonald H.M., Nettlefold L., Mâsse L.C., Day M. & Naylor P.J. (2017): Action Schools! BC Implementation: from efficacy to

effectiveness to scale-up. British Journal of Sports Medicine, Vol. 49, pp. 210-218.

61. McMullen J., Chróinín D.N., Tammelin T., Pogorzelska M. & van der Mars H. (2015): International approach to Whole-of-School Physical Activity Promotion. Quest, Vol. 67, pp. 384-399.

62. Morgan P.J. & Hansen V. (2008): Classroom Teacher's Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs. Research Quality for Exercise and Sport, Vol. 79, No. 4, pp. 506-516.

63. Nassau F., Singh A., Van Mechelen W., Paulussen T.G.W.M., Brug J. & Chinapaw M.J.M. (2013): Exploring facilitating factors and barriers to the nationwide dissemination of a Dutch school-based obesity prevention program "DOiT": a study protocol. BMC Public Health, Vol. 13, p. 1201.

64. National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (1997): Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People. Journal of School Health, Vol. 67, No. 6, pp.202-219.

65. Naylor P.J., Macdonald H.M., Zebedee J.A., Reed K.E. & McKay H.A. (2006): Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools. Journal of Science and Medicine in Sport, Vol. 9, pp. 413-423.

66. Naylor P.J., McKay H.A., Valente M. & Mâsse L.C. (2015): A mixed-methods exploration of implementation if a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up. Public health Nutrition, pp. 1-11.

67. Naylor P.J., Nettlefold L., Race D., Hoy C., Ashe M.C., Higgins J.W. & McKay H.A. (2015): Implementation of school based activity interventions: A systematic review. Preventive Medicine, Vol. 72, pp. 95-115.

68. Niccolò Machiavelli The Prince (1513) In: Rogers E.M. (1962): Diffusion of Innovations. Free press, fifth edition, New York.

69. NICE (2009): Physical activity for children and young people – public health guidelines. National Institute for Health and Care Excellence, United Kingdom.

70. Nielsen C.P., Keilow M. & Westergaard C.L. (2017): Elevers oplevelse af skolen i folkeskolereformens tredje år – En kortlægning. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE. ISBN: 978-87-7119-475-3. https://pure.sfi.dk/ws/files/1023049/Elevernes_oplevelser_af_skolen_i_folkeskolereformens_tredje_r.pdf.

71. Nielsen M.H. (2016): Count on your body: The effect of classroom based physical activity and academic achievement on math. PhD thesis, University of Southern Denmark, Department of Sports Science and Clinical biomechanics.

72. Ordnet: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=mening (siden pågået d. 13. august 2018 kl. 14.57).

73. Oxford Dictionary: https://en.oxforddictionaries.com/definition/implementation. (Siden pågået 27. november 2018 kl. 13.01).

74. Oxford Research (2017): Bevægelse i skoledagen 2017. Udarbejdet for Trygfonden og Dansk Skoleidræt, Frederiksberg, Danmark.

75. Pedersen B.K. & Andersen L.B. (2011): Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling. Sundhedsstyrelsen, København. https://www.sst.dk/~/media/6B3A4AE698BC-42139572C76C5854BA76.ashx.

76. Pedersen B.K., Bugge A., Overgaard K., Andersen L.B., Nielsen G., Roos E. & von Seelen

J. (2016): Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen. Vidensråd for forebyggelse, København. http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf.

77. Pedersen D.B. (2017): IMPACT, Redskaber og metoder til måling af forskningens gennemslagskraft. Det Frie Forskningsråd, Aalborg Universitet, København.

78. Peters D.H., Adam T., Alonge O., Agyepong I.A. & Tran N. (2013): Implementation research: what it is and how to do it. BMJ, Vol. 347, p. 6753. DOI: 10.1136/bmj.f6753.

79. Pfeffer J. & Sutton R.I. (1999): The Knowing-Doing gap – how smart companies turn knowledge into action. Harvard Business School Press.

80. Phillips M.M., Godell M., Raczynski J.M. & Perez A.G.P. (2012): Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and impact. Journal of School Health, Vol. 82, No. 6, pp. 253-261.

81. Rambøll (2015): Analyse af vidensspredning: Spredning af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis. Forum for Koordination af Uddannelsesforskning Uddannelses- og Forskningsministeriet Undervisningsministeriet.

82. Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192527 (Siden pågået 21. november 2017 kl 10.54).

83. Rønnov L.P. & Marckmann B. (2010): Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-077-7.

84. Sadler G.R., Lee HC., Lim R.SH. & Fullerton J. (2010): Recruitment of hard-to-reach population subgroups via adaptions of the snowball sampling strategy. Nursing and Health Sciences, Vol. 12, pp. 369-374.

85. Saunders R.P., Ward D., Felton, G.M., Dowda M. & Pate R.R. (2006): Examining the link between program implementation and behaviour outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP). Evaluation and Program Planning, Vol. 29, pp. 352-364.

86. Schulz A. & von Seelen J. (red.) (2017): En skole I bevægelse – læring, trivsel og sundhed. Akademisk forlag, 1. udgave, 1. oplag, København.

87. Schwartz M.B., Henderson K.E., Falbe J., Novak S.A., Wharton C., Long M., O'Connell M.L. & Fiore S.S. (2012): Strength and Comprehensiveness of District School Wellness Policies Predict Policy Implementation at the School Level. Journal of Sch Health, Vol. 82, No. 6. DOI: 10.1111/j.1746-1561.2012.00696.x.

88. Simmonds M., Llewellyn A., Owen C.G., Woolacott N. (2016): Predicting adult obesity from childhood obesity: a systematic review and meta-analysis. Obes Rev, Vol. 17, No. 2, pp. 95–107.

89. Simovska V., Dadaczynski K., Viig N.G., Tjomsland H.E., Bowker S., Woynarowska B., de Ruiter S. & Buijs G. (2010): HEPS Tool for Schools - A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity. ISBN: 9789069282619.

90. Singh A.S., Saliasi E., van den Berg V., Uijtdewilligen L., de Groot R.H.M., Jolles J. & Chinapaw, M. J. M. (2018): Effects of physical activity interventions on cognitive and academic performance in children and adolescents: a novel combination of a systematic review and recommendations from an expert panel. British Journal of Sports Medicine.

91. Skovgaard T., Nielsen M.B.D. & Aro A.R. (2007): Evidens i forebyggelsen. Sundhedsstyrelsen, København S. ISBN: 978-87-7676-637-5.

https://www.sst.dk/da/udgivelser/2007/~/media/2005D73969F948B9B247D43AB7BD29D7.ashx.

92. Smedegaard S., Christiansen L.B., Lund-Cramer P., Bredahl T., & Skovgaard T. (2016): Improving the well-being of children and youths: a randomized multicomponent, school-based, physical activity intervention. BMC Public Health, Vol. 16, No. 1, p. 1127. DOI: 10.1186/s12889-016-3794-2.

93. Šumanović M., Tomac Z. & Kosutic M. (2016): Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE). Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, pp. 177-191.

94. Thompson H.R., Haguewood R., Tantoco N. & Madsen K.A. (2015): Lessons Learnes: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District. The Johns Hopkins university Press, Vol 9, No. 3, pp. 363-370.

95. Troelsen J., Christiansen L.B., Toftager M., Olesen E., Højgaard B., Brøcker A., Ballegaard S.A., Grøn L., Ladegaard L., Nielsen T.T. & Linke B. (2014): SPACE – rum til fysisk aktivitet. Samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge. Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, Odense. ISBN: 978-87-7899-262-8.

96. Twisk J.W., Kemper H.C., van Meechlen W. & Post G.B. (1997): Tracking of risk factors for coronary heart disease over a 14-year period: a comparison between lifestyle and biologic risk factors with data from the Amsterdam Growth and Health Study. Am J Edpidemiol, Vol. 145, pp. 888-898.

97. Undervisningsministeriet, UVM (2011): https://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/bevaegelse (Siden pågået 21. november 2017 kl 11.02).

98. Vedung E. (1997): Public Policy and Program Evaluation. In: Vedung E. (1997): Public Policy and Program Evaluation, pp. 209-245, Piscataway, NJ and London: Transaction.

99. Videncenteret (2017): Typer af review karakteriseret efter anvendt metode: http://videncentret.dk/wp-content/uploads/2017/09/0C194E2DB4C348628E7663861D47F3B2.pdf. (Siden pågået 14. september 2018 kl 09.52).

100. Von Huth Smith L. & Kristensen T. (2014): Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. Sundhedsstyrelsen, København S. Elektronisk ISBN: 978-87-7104-501-7.

101. Ward D.S., Saunders R., Felton G.M., Williams E., Epping J.N. & Pate R.R. (2006): Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls. Health Education Research, Vol. 21, No. 6, pp. 896-910.

102. Weatherson K.A., Gainforth H.L. & Jung M.E. (2017): A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed methods scoping review. Implementation Science, Vol 12, No. 41, pp. 1-15.

103. Webster C.A., Beets M., Weaver R.G., Vazou S. & Russ L. (2015): Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity programs: A Partnership Model. Quest, Vol. 67, No. 2, pp. 185-202. DOI: 10.1080/00336297.2015.1017588.

104. Webster C.A., Zarrett N., Cook B.S., Egan C., Nesbitt D. & Weaver R.G. (2017): Movement integration in elementary classrooms: Teacher perceptions and implications for program planning. Evaluation and Program Planning, Vol. 61, pp. 134-143.

105. WHO (2008): School policy framework: Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. ISBN: 978-92-4-159686-2

106. WHO (2010): Global recommendations on physical activity for health. http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/.

107. WHO (2014): Global Status report on non-communicable diseases 2014. ISBN: 978-92-4-156485-4. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/148114/1/9789241564854_eng.pdf?ua=1.

108. WHO (2018): Global action plan on physical activity 2018-2030: More active people for a healthier world. ISBN: 978-92-4-151418-7. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf?ua=1.

109. Winter S.C. & Nielsen V.L. (2008): Implementering af politik. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 5. oplag, Århus, Danmark.

110. Zhu X., Ennis C.D. & Chen A. (2011): Implementation Challenges for a Constructivist Physical Education Curriculum. Phys Educ Sport Pedagogy, Vol. 16, No. 1, pp. 83–99. DOI: 10.1080/17408981003712802.

Appendiks

7.1. Appendiks I: Søgematrice

Søgematrice				
TEMA 1: ”School”	TEMA 2: ”Intervention”	TEMA 3: ”Physical Activity”	TEMA 4: ”Implementation (factors)”	TEMA 5: ”Children”
School*	Interventi*	”Physical activit*”	Implement*	Child*
Education	Program*	Sport	Reach	Youth
School		Exercis*	Acceptability	Pupil*
		”Physical educa-tion”	Feasibility	Scholar*
		Training	Fidelity	Adolescent*
		“Sedentary behaviour”	Impact	Students
			Fulfilment	
			Maintainance	

7.2. Appendiks II: Oversigt over de 59 inkluderede artikler og rapporter

Videnskabelig litteratur		
År	**Forfatter(e)**	**Titel**
1997	National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Centers for Disease Control and Prevention.	Guidelines for School and Community Programs to Promote Lifelong Physical Activity Among Young People
2006	Cale L. & Harris J.	School-based physical activity interventions: effectiveness, trends, issues, implications and recommendations for practice.
2006	Cargo M, Salsberg J, Delormier T, Desrosiers S & Macaulay AC.	Understanding the social context of school health promotion program implementation
2006	Naylor JP, Macdonald HM, Zabedee JA, Reed KE & McKay HA	Lessons learned from Action Schools! BC – An 'active school' model to promote physical activity in elementary schools.
2006	Saunders RP, Ward D, Felton GM, Dowda M & Pate RR.	Examining the link between program implementation and behavior outcomes in the lifestyle education for activity program (LEAP)
2006	Ward DS, Saunders R, Feltom GM, Williams E, Epping JN & Pate RP.	Implementation of a school environment intervention to increase physical activity in high school girls
2007	Bagby K & Adams S.	Evidence-Based Practice Guideline: Increasing Physical Activity in Schools- Kindergarten Through 8th Grade

2007	Lee A & Solmon M.	School Programs to Increase Physical Activity
2008	Domitrovich CE, Bradshaw CP, Poduska JM, Hoagwood K, Buckley JA, Olin S, Romanelli LH, Leaf, PJ, Greenberg MT & Ialongo NS.	Maximizing the Implementation Quality of Evidence-Based Preventive Interventions in Schools: A Conceptual Framework
2008	Durlak JA & DuPre EP.	Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation
2008	Morgan PJ & Hansen V.	Classroom Teachers' Perceptions of the Impact of Barriers to Teaching Physical Education on the Quality of Physical Education Programs
2010	Cothran DJ, Kulinna PH & Garn AC.	Classroom teachers and physical activity integration
2010	De Meij JSB, Chinapaw MJM, Kremers SPJ, van der Wal MF, Jurg ME & van Mechelen W.	Promoting physical activity in children: the stepwise development of the primary school-based JUMP-in intervention applying the RE-AIM evaluation framework
2011	Acker RV, Bourdeaudhuij ID, Martelaer KD, Seghers J, Kirk D, Haerens, L, Cocker KD & Cardon G.	A Framework for Physical Activity Programs Within School–Community Partnerships

2011	Austin G, Bell T, Caperchione C & Mummery WK.	Translating Research to Practice: Using the RE-AIM Framework to Examine an Evidence- Based Physical Activity Intervention in Primary School Settings
2011	Boles M, Dilley JA, Dent C, Elman MR, Duncan SC & Johnson DB.	Changes in Local School Policies and Practices in Washington State After an Unfunded Physical Activity and Nutrition Mandate
2011	Cox L, Berends V, Sallis JF, St. John JM, Gonzalez M & Agry P.	Engaging School Governance Leaders to Influence Physical Activity Policies
2011	Zhu X, Ennis CD & Chen A.	Implementation challenges for a constructivist physical education curricuilum.
2012	Mâsse LC, McKay H, Valente M, Brant R & Naylor PJ.	Physical activity implementation in schools – a 4-year follow-up.
2012	Phillips MM, Goodell M, Raczynski JM & Perez AGP.	Creating and Using Index Scores in the Analysis of School Policy Implementation and Impact
2012	Schwartz MB, Henderson KE, Falbe J, Novak SA, Wharton C, Long M, O'Connell ML & Fione SS.	Strength and Comprehensiveness of District School Wellness Policies Predict Policy Implementation at the School Level

2013	Belanski ES, Cutforth N, Chavez R, Crane LA, Waters E & Marshall JA.	Adapted Intervention Mapping: A Strategic Planning Process for Increasing Physical Activity and Healthy Eating Opportunities in Schools via Environment and Policy Change
2013	Carlson JA, Sallis JF, Chriqui JF, Schneider L, McDermid L & Agron P.	State Policies About Physical Activity Minutes in Physical Education or During School
2013	Clarke J, Fletcher B, Lancashire E, Pallan M & Adab P.	The views of stakeholders on the role of the primary school in preventing childhood obesity: a qualitative systematic review
2013	De Meij JSB, van der Wal MF, van Mechelen W & Chinapaw MJM.	A Mixed Methods Process Evaluation of the Implementation of JUMP-in, a Multilevel School-Based Intervention Aimed at Physical Activity Promotion
2013	Larsen T, Samdal O & Tjomsland H.	Physical activity in schools: A qualitative case study of eight Norwegian schools' experiences with the implementation of a national policy
2013	Mâsse LC, Naiman D & Naylor JP.	From policy to practise: implementation of physical activity and food policies in schools.
2013	Nassau F, Singh AS, van Mechelen W, Paulussen TGWM, Brug J & Chinapaw MJM.	Exploring facilitating factors and barriers to the nationwide dissemination of a Dutch school-based obesity prevention program "DOiT": a study protocol

2013	Peters DH, Adam T, Alonge O, Agyepong IA & Tran N.	Implementation research: what it is and how to do it
2014	Bice MR, Brown SL & Parry T.	Retrospective Evaluation of Factors That Influence the Implementation of CATCH in Southern Illinois Schools
2014	Carson RL, Castelli DM, Beigle A & Erwin A.	School-Based Physical Activity Promotion: A Conceptual Framework for Research and Practice
2014	Ciotto CM & Fede MH.	PASS: Creating Physucally Active School Systems.
2014	Erwin H, Beets MW, Centeio E & Morrow JR.	Best Practices and Recommendations for Increasing Physical Activity in Youth
2014	Greaney ML, Hardwick CK, Spadano-Gasbarro JL, Mezgebu S, Horan CM, Schlotterbeck S, Austin B & Peterson KE.	Implementing a Multicomponent School-Based Obesity Prevention Intervention: A Qualitative Study
2014	Howie EK & Stevick ED	The “ins” and “outs” of physical activity policy implementation: Inadequate capacity, inappropriate measures, and insufficient fund
2015	Durlak JA.	Studying Program Implementation Is Not Easy but It Is Essential.

2015	McGoey T, Root Z, Bruner MW & Law B.	Evaluation of physical activity interventions in youth via Reach, Efficacy/Effectiveness, Adoption, Implementation, and Maintainance (RE-AIM) framework: a systematic review of andomized and non-randomised trials.
2015	McKay H, Macdonald HM, Nettlefold L, Masse LC, Day M & Naylor PJ.	Action Schools! BC implementation: from efficacy to effectiveness to scale-up
2015	McMullen J, Chróinín D, Tammelin T, Pogorzelska M & Mars HVD.	International Approaches to Whole-of-School Physical Activity Promotion
2015	Naylor PJ, Nettlefold L, Race D, Hoy C, Ashe MC, JW Higgins & McKay HA.	Implementation of school based physical activity interventions: A systematic review
2015	Naylor PJ, McKAy HA, Valente M & Mâsse LC.	A mixed-methods exploration of implementation of a comprehensive school healthy eating model one year after scale-up
2015	Thompson HR, Haguewood, R, Tantoco N & Madsen KA.	Lessons Learned: A Strategic Alliance to Improve Elementary Physical Education in an Urban School District

2015	Webster CA, Beets M, Weaver RG, Vazou S & Russ L.	Rethinking Recommendations for Implementing Comprehensive School Physical Activity Programs: A Partnership Model.
2016	Hunter S, Leatherdale ST, Storey K & Carson V.	A quasi-experimental examination of how school-based physical activity changes impact secondary school student moderate- to vigorous- intensity physical activity over time in the COMPASS study
2016	Šumanović M, Tomac Z & Košutić M.	Primary School Teachers' Attitudes about Difficulties in Physical Education (PE)
2017	Jørgensen HT & Troelsen J.	Implementeringen af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv.
2017	Weatherson KA, Gainforth HL & Jung ME.	A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: a mixed method scoping review.
2017	Webster CA, Zarrett N, Cook BS, Egan C, Nesbitt D & Weaver RG.	Movement integration in elementary classrooms: teacher perceptions and implications for program planning.

Grå litteratur		
År	**Forfatter(e)**	**Titel**
2007	Sundhedsstyrelsen	Evidens i forebyggelsen.
2008	WHO	School policy framework – implementation of the WHO global strategy on diet, physical activity and health.
2009	NICE	Physical activity for children and young people.
2010	HEPS	HEPS Tool for Schools: A Guide for School Policy Development on Healthy Eating and Physical Activity.
2010	Sundhedsstyrelsen	Implementeringsforskning om forebyggelse – en baggrundsrapport.
2010	Toronto Charter	The Toronto Charter for Physical Activity: A global call for action.
2011	Sundhedsstyrelsen	Inspiration til implementering af kommunale sundhedsindsatser.
2014	Esbjerg Kommune	Håndbog for implementering – Tilgang og redskaber ril implementering af forandringstiltag I Børn og kultur.
2014	KORA	SPACE – rum til fysisk aktivitet: Samlet evaæuering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge.

2014	Sundhedsstyrelsen	Forebyggelsespakke fysisk aktivitet.
2015	Rambøll	Analyse af vidensspredning – spending af forsknings- og udviklingsviden med relevans for grundskolens praksis.

7.3. Appendiks III: Interviewguide

Formål:
Udfordre nogle af de tendenser vi har set i spørgeskemaet – og i særdeleshed nogle af de svar, du har angivet, som taler imod disse tendenser.

Overordnet spørgsmål:
Hvordan var det, at besvare spørgeskemaet? (Jeg spørger, for at sikre mig, at den intention jeg havde med spørgsmålene, også er tilnærmelsesvis den opfattelse, du havde i forbindelse med din besvarelse.

Er der nogle ting, som du undrede dig over ifm. besvarelse af spørgeskemaet?

Har du nogle generelle kommentarer?

Spørgsmål baseret på spørgeskema:
Specielt interessant er:

(NB! Varierede fra interviewperson til interviewperson, eftersom spørgsmålene tog udgangs punkt i deres respektive besvarelser i spørgeskemaet.)

Afrunding:
Du har afslutningsvist i spørgeskemaet ranglistet fra 1-9 hvilke kategorier der er vigtigst i forhold til succesfuld implementering. Hvis du skulle angive, hvor der kræves den største indsats/den største optimering, for at lykkedes med succesfuld implementering, hvad vil du så pege på?

Med folkeskolereformen i 2014 fulgte et øget fokus på bevægelse og fysisk aktivitet som mulighed for at levere på en række ambitionsmål knyttet til børn og unges sundhed, trivsel, skolemotivation og læring. I samme ombæring blev der hurtigt interesse for evidensinformerede retningslinjer om, hvordan skoler bedst implementerer en mere bevægelig skole.

Denne rapport er en del af en rapportrække, udgivet af Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, som har til formål at sammenfatte fund og konklusioner i forskningsprojektet: *At sætte børn i bevægelse – fra viden til handling* (eng: Physical Activity and Sedentary Behavior in School-aged Children – Effective Intervention Programs and Succesful Implementation) som er støttet af Trygfonden.

Projektet har til formål at levere handlingsrettede input om indsatseffekter og implementeringsstrategier samt belyse økonomiske aspekter i relation til skolebaserede fysisk aktivitet-sinterventioner. Udgangspunktet har været, at de forskellige input skal være brugbare for, først og fremmest, organisationer, kommuner og skoler i deres bestræbelser på at få mere 'gang i dagligdagen'.

ISBN: 978-87-93669-37-6